

WESTERN ROMAN
LASO

Cijena 1000 dbroj 786

YU ISSN 0353-2399

9 770353 239006

VIA

Louis L'Amour

PLJACKAŠI

Louis L'Amour

PLJAČKAŠI

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček
Izdavač: NISPRO VJESNIK (predsjednik Poslovnog
odбора Vjekoslav Koprivnjak)
– OOUR Informativno-revijalna izdanja
(direktor Božidar Radman)
Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb,
Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555, 519-555 i 333-333
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.),
Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i
odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac
(pomoćnik gl. i odg. urednika) Tisak: NISPRO
«Vjesnik», OOUR Novinska rotacija i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić

Louis L'Amour: Pljačkaši
Naslov originala: The High Graders
Copyright: VPA
Recenzija: Marija Krmpotić
Prijevod: Tomislav Odlešić

Laso broj 786 izlazi 4. 11. 1988.
u nakladi od 60.000 primjeraka.

I

Čučeći na kiši, Mile Shevlin zapali šibicu zaklonivši je kabanicom. Na nadgrobnom je spomeniku pisalo: »Eli Patterson, 1811-1876«. Dakle, više nije moglo biti nikakve zabune. Stari Eli Patterson je mrtav. Premda je bio velik protivnik oružja i nikada se nije služio njime, navodno je umro s revolverom u ruci.

Iznenada se začuje gackanje po baricama kišnice i gotovo u istom času progovori nečiji glas.

– Po ovakvoj kiši nije baš ugodno obilaziti groblje, zar ne?

Mike Shevlin se polako usporavi, zadovoljan što mu je kabanica raskopčana i revolver nadohvat ruke. U Rafter Crossingu će, bez sumnje, naići na razne neprijatelje, ali ne i na prijatelje. Polako se okrene, pažeći da mu neznanac ne protumači pogrešno kretanje. Razabere u mraku snažna čovjeka, ali mu nije mogao razaznati crte lica.

– Zar uživate uhodeći ljude? – zapita Mike Shevlin.

– Čudno mi je kad je netko po ovakvoj kiši na groblju.

– Pokapao sam ljude i po lošijem vremenu. Ako bude potrebno, mogu opet.

– Dakle, imao sam pravo. Vi niste stranac – reče zadovoljno čovjek. Kad je sijevnula munja, bljesne mu zvijezda na prsima.

– Da, bio sam već ovdje – odvratio oprezno Mike Shevlin.

– Vi ste Ray Hollister?

– Ako ne poznate Raya Hollistera – odvratio Shevlin – onda niste dugo ovdje.

Tu sam već dvije godine. Otišao je prije mog dolaska.

Shevlin je imao neugodan osjećaj da se šerifu predstavio kao Ray Hollister, taj bi bio potegnuo oružje.

– Ne razgovara mi se na kiši – reče. – Što hoćete?

– Gledali ste Pattersonov grob. On je ubijen u revolveraškom dvoboju prije dvije godine.

– Tko god vam je to kazao – razljuti se Mike Shevlin – lagao je.

– To znači da su lagali i mrtvozornik, i Mason, i Gib Gentry.

– Tko ga je ubio?

– Gentry... u samooobrani. Mason je bio očevidac. Patterson je još držao u ruci revolver kad su pristigli ostali.

Shevlin nasluti da u gradu neće naići na gostoprimstvo.

Nije moguće da je Gib Gentry ustrijelio Elia Pattersona. Gib je brz, ali ne bi pucao u njega.

– Kako su mogli građani povjerovati u takvu pričicu? – izustio Shevlin. – Svi su vrlo dobro poznavali Elia.

– Stanovništvo se promijenilo.

Drukčija su vremena – reče šerif.
– Kako bi bilo da produžite?

– Zašto da produžim?

– Zato što mirišete na nevolje, a moj je posao da sprečavam nevolje. Započnete li bilo što, morat ću se sukobiti s vama.

– Hvala. Upozorili ste me, a sada ću vam ja vratiti uslugu. Ne obazirite se na mene i klonite se sukoba sa mnom.

– Prilike su se promijenile. Ovaj grad više nije stočarski, nego rudarski. Nećete naći svoje znance i svi će vas gledati prijekim okom. Najpametnije vam je da odete.

Zajedno podoše prema vratima groblja, te ih Shevlin pažljivo zatvori iza sebe, zatim ukloni dlanom vodu sa sedla i okrene konja tako da je mogao uzjahati ne izlažući leđa šerifu.

– Kazat ću vam nešto – prozbori tada. – U životu mi je nesebično pomogao jedan čovjek. Eli Patterson.

– Znači, ostat ćete? – zapita šerif nakon kratke stanke.

– Ostat ću.

– Slušajte – pokuša još jednom strpljivo šerif – budete li previše čeprkali po onom što se dogodilo Eliu Pattersonu, cijeli će se grad okrenuti protiv vas.

– Grad nije velik – odvrati mirno Mike Shevlin i odjaše.

Govorio je sebi da je budala. Nije se smio vratiti. Kako se može pomoći mrtvima?

Vratio se zato što je jedan divan čovjek, koji mu je bio prijatelj onda kad nije imao nikakvih prijatelja, ubijen, a ubojice su se izvukle bez ikakve kazne.

Jašući glavnom ulicom i gledajući osvijetljene prozore, osjećao se osamljenim kao i svugdje. Za njega nema nigdje dobrodošlice. Jedino ga je onaj ljubazni starac, koji sada leži na groblju, prihvatio otvorena srca kad se nekoć davno, kao mršav dječak upalih obraza, bez roditelja, pojavio u njegovoj trgovini. Upravo zbog tog čovjeka prešao je tisuću kilometara i vratio se u ovoj

grad kako bi mu skinuo ljagu s imena.

Dakle, i Ray Hollister je otišao odavde. U Rafter Crossingu ga nisu nikada voljeli. Vladao se uvijek naduveno, bio je sitan rančer, a htio je da ga svi izjednačuju s najbogatijim stočarima iz okolice. Zavist je rodila u njemu ogorčenje.

Zaustavivši se na ulici, Mike Shevlin se okrene u sedlu. Ulica je postala trostruko duža nego prije i, umjesto dva saluna, sada ih je bilo šest.

Potjeravši opet konja, razmišljao je o Eliu Pettersonu. Priča se da ga je ubio Gib Gentry, ali on nije mogao u to povjerovati ni za trenutak. Činjenica da je Mason vidio sve svojim očima ne dokazuju ništa, jer se Mason odavno proćuo kao lažljivac i sitan lopov.

Gib Gentry i Shevlin su nekoć radili zajedno, dolazili zajedno u grad, upadali zajedno u nevolje. Usprkos tomu, nisu bili pravi prijatelji. Objica su spretno rukovali revolverom. Gentry je u to doba bio vještiji od Shevlina. Ali, otada je proteklo mnogo vode i Mike Shevlin je stekao bogato iskustvo.

Ponavlja se stara priča, pomisli ogorčeno Mike Shevlin dok mu je kiša šibala lice. Tražim krov nad glavom kao već mnogo puta. Navršio sam već trideset godina, a imam samo konja, sedlo i oružje.

Projahavši mimo posljednjih kuća, sjeti se stare pilane u klancu Brush. Ako još postoji, mogao bi se skloniti u nju. Pilana je bila zapuštena već u njegovo doba, a došljaci, vjerojatno, više i ne znaju za nju.

Spustivši se u klanac, zapazi malu promjenu u ponašanju svog vranca. Pouzdavao se u njegov vid i sluh. Skliznuvši sa sedla, oprezno opipa prstima blatnu stazu. Pronađe otiske kopita, još tako svježe da su se lako razabirali usprkos kiši. Vjerojatno je projahao tuda netko tek prije nekoliko minuta.

Prođe mimo stare pilane i zaustavi se pred stajom. Uvede konja unutra, zatvori iza sebe vrata i za-

pali šibicu. Na objema stranama staje bilo je po desetak odjeljaka, jer su tu nekada držali snažne teretne konje koji su vukli debla do pilane i potom iz nje daske. Sada su u staji bila četiri konja.

Prolazeći mimo njih, dotaknuo je svakog. Dva su bila suha, jedan još malo vlažan, a jedan mokr kao i njegov. Dakle, dva su jahača tu već odavno, treći je stigao kad je započela kiša, a četvrti tek prije nekoliko minuta.

Kad je rasedlao vranca, obriše ga suhom vrećom što ju je našao obješenu na zidu a zatim pregleda ostale konje. Prvi je bio pravi kaubojski konj, onakav kakav se može naći na svakom ranču, i imao je na sebi Moormanov žig »Pureći trag«. Sivkasta kobila pripadala je ranču »Tri sedmice«. Ostala dva konja imala su na sebi žig »AV«, nepoznat Shevlinu. Ponovo zapalivši šibicu, pregleda izmetine na podu i zaključujući da su kaubojski konj i jedan od onih sa žigom »AV« ovdje od jučer, ali prije toga nije bilo tu već mjesecima nijednog konja. Znači, riječ je o nekakvu sastanku.

Izade iz staje, tih kao i uvijek, i gotovo nečujno zatvori iza sebe vrata. Pažnju mu smjesta privuče čudno ljeskanje pred prozorom pilane. Naslonivši se jednom rukom na ugao staje, drugom pažljivo ot-kopča kabanicu.

Zaključujući da se pred prozorom ljeska mokra kišna kabanica poput njegove. Netko stoji u mraku i čeka.

Izvukao je revolver i pričekao da bljesne munja. Kad je sijevnula, onaj čovjek pred pilanom opali prebrzo, te metak otkine iverje na stajskom zidu dvadesetak centimetara od Shevlinove šake.

Shevlin mu smjesta uzvрати hicem.

Čovjek udari ledima o zid i revolver mu padne u vodu, a onda se, zagundavši, uspravi i odtetura u šu-

mu. Uskoro se začuje topot kopita, zatim je opet bilo tiho.

Shevlin se približi pilani i, pipajući u mraku, pronađe na tlu revolver. Opazi da su vrata odškrinuta i da je u njega uperena puščana cijev.

— Stani, stranče — naredi glas — i spremi taj revolver.

Shevlin zatakne kolt za pojas i pokuša odgonetnuti čiji je to glas; činio mu se poznatim.

— Bolje bi bilo da popričamo pri svjetlu — progovori mirno i korakne prema vratima. — Nekoć sam poznao vrlo dobro »Pureći trag«.

— Stani!

Razabravši opasan prizvuk glasa, Mike Shevlin se zaustavi.

— Koga si poznao na »Purećem tragu«? — dopre iza vrata pitanje.

— Tada je Rawhide Jenkins bio predradnik i imali su zlovoljnog kuhara Lemmona — reče Shevlin. Iznenada prepozna glas. — Bilo je ondje i jedno staro zanovijetalo, lovac na vukove koji se zvao Winkler.

— Približi se — reče glas i vrata se otvore šire.

— Taj lovac na vukove — nastavi Shevlin — kuhao nam je jednom kad se Lemmon razbolio. Pripremio je najbolju kavu i najgori dvopek koji smo ikada okusili.

Polako uđe u veliku prostoriju. Unutra je, u ognjištu na suprotnoj strani, gorjela vatra ali se njezin sjaj nije mogao vidjeti van jer su prozori bili obloženi daskama.

— Zapali svjetlo, Eve.

Plane šibica i otkrije djevojačko lice, neobično ljupko pri tom mekom svjetlu. Djevojka zapali petrolejku i objesi je o gredu.

Shevlin gurne lijevom rukom šešir na potiljak tako da mu se moglo vidjeti lice, pitajući se jesu li ga godine promijenile toliko da ga Winkler više neće prepoznati.

— Shevline! — uzvikne iznenadeno lovac na vukove. — Mike She-

vlin! Nevjerojatno! Čuo sam da si poginuo kraj Nuecesa.

– Da, umalo sam izgubio glavu.

Winker ne spusti pušku, no Shevlin ostane miran, znajući zašto je na nišanu.

– Što se maloprije dogodilo vani?

– Netko je prisluškivao. Opalio je na mene.

Shevlin je gledao starca i djevojku. U staji su četiri konja, a ovdje su samo njih dvoje.

Djevojka bijaše mlada, vjerojatno dvadesetdvogodišnjakinja, ali se vladala samouvjerenom i odlučno.

– Zar uvijek pucate tako brzo?

– zapita ga ona.

– Trudim se.

– Zašto si se vratio ovamo? – promrmlja Winkler. Još je bio sumnjičav. – Tko te pozvao?

– Stradao je Eli.

– Eli.

– Eli Patterson.

– Otada je prošlo već poprilično vremena. Uostalom, što te se tiče njegova smrt?

– Taj čovjek mi je bio drag – reče Shevlin, svukavši kabanicu i ispruživši ruke prema vatri. – Bio sam u Meksiku. Tek prije nekoliko tjedana doznao sam da je mrtav.

– I odmah si dojurio ovamo, ha? Poslušaj moj savjet i nestani odavde. Sve se promijenilo, te imamo dovoljno nevolja i bez tebe.

– Zanima me što se dogodilo Eliu.

– Tko vas je poslao u pilanu? – umiješa se djevojka.

– Htio sam prenoćiti ovdje. Vjerovao sam da je pilana prazna.

Djevojka je, po svoj prilici, s ranča »Tri sedmice«, pomisli Shevlin. Što znam o tom posjedu?

– Imao si ovdje prijatelje – reče Winkler. – Zašto ne odeš k njima? Ili prenoćiš u hotelu?

– Nikada nisam imao prijatelja u ovom kraju. Jedino Elia Pattersona.

– Družio si se s Gentryem. Zašto ne odeš k njemu? Ili k Benu Stoweu?

Po krovu je bubnjala kiša, no Shevlinu se učini da je začuo nekakvo šuškanje iz potkrovlja. Znači, ostala su dvojica gore.

– Mislim da je ovaj čovjek uhoda – prozbori Eve.

– Mislite što god hoćete. Međutim, ja ću prespavati ovdje – odvрати Shevlin. Zatim doda: – Ne mogu zaboraviti što je Eli učinio za mene kad sam, kao siroče, došao u ovaj grad. Susretljivo mi je pružio ruku. Privremeno me zaposlio kod sebe u prodavaonici, potom me, znajući da bih radije radio na pašnjacima, preporučio rančeru Moormanu. Eto, tako sam dospio na posjed »Pureći trag«.

– Družili ste se s Gentryem i njemu sličnima – reče Eve. – Znam sve o vama.

– Tko može znati sve? A što se tiče Gentryeve družine, priznajem da sam sudjelovao u tim budalaštinama.

Dobro se sjećao da ga je Eli Patterson, kad se počeo družiti s Gibom Gentryem i Benom Stoweom, upozorio neka se kloni takva društva. Odavno je spoznao da je Eli Patterson imao pravo. Gentry i Stowe su neprestano išli stranputicom, a ljudi su, viđajući Mikea Shevlina s tom dvojicom, primjenjivali na njega poslovice: »S kim si, takav si.«

– Čvrsto sam odlučio otkriti što se dogodilo starom Eliu – promrmlja Shevlin.

– Pitajte svog prijatelja Gentrya – reče Eve.

– Poslušaj moj savjet – uplete se Winkler – i nestani odavde čim prestane kiša. Otidi dok još možeš.

– Nisam još čuo kako se zovete – obrati se Shevlin djevojci.

– Eve Bancroft. Pripada mi ranč »Tri sedmice«.

– Otidi dok možeš – ustraje Winkler. – Dobro sam te zapamtio,

Shevline, znam s kime si se družio, čuo sam o tebi štošta otkad si nestao odavde, ali ništa dobro. Ne odeš li, pokopat ćemo te ovdje.

Ne obazirući se na njega, Shevlin opere šalicu i napuni je kavom. Ovo je nekoć bio stočarski kraj, ali je sada, koliko je već zapazio, grad postao pravo rudarsko naselje. Zašto su se ovi ljudi s rančeva okupili ovdje potajno? Vjerojatno se priprema nekakav sukob. Zašto bi inače bila ovdje zgodna djevojka poput Eve Bancroft? Ne može se uzgajati stoka ondje gdje je rudnik.

— Prespavat ću u potkrovlju — reče on — i neću vam smetati.

Kad je popio kavu, pride ljestvama. Položivši ruku na prečku, osjeti pod prstima vlažan mulj. Dabome, netko je gore i čeka ga.

Eve htjede progovoriti, ali se pokoleba, Winkler ga je slijedio pogledom, ali u očima mu se nije moglo opaziti baš ništa.

Popevši se po ljestvama, Shevlin podigne lijevom rukom zaklopna vrata. U oči mu iznenada zasja svjetlo.

— Povučesh li okidač, Ray — progovori nehajno — onda si gluplji nego što sam mislio.

Provuče se kroz otvor i nogom zatvori zaklopna vrata na podu, ne odvojivši oči od dvojice ljudi koji su ga tu dočekali.

Ray Hollister se činio starijim nego što se moglo očekivati i mršavijim nego što ga je Shevlin zapamtio. Oko očiju i usta urezale su mu se bore od gorčine i razočaranja. Zacijelo je uvidio da je sitnija riba nego što je želio biti, i to ga je dotuklo.

Drugi čovjek, Babcock, bijaše mršav i strpljiv, vrlo odan Rayu Hollisteru i stočarstvu. Shevlin ga je smatrao opasnijim od Hollistera.

— Tko ti je odao da sam ovdje? — zapita Hollister. — Zar Eve?

— Očekuju te u gradu. Stoga sam,

kad sam ugledao četiri konja u staji i spoznao da se netko skriva ovdje, naslutio da si to ti.

— Ja se ne skrivam! Vrag me odnio ako se skrivam!

— Na koga si pucao? — zapita Babcock.

— Na čovjeka koji ga je slijedio. — Shevlin pokaže glavom na Hollistera, čije su čizme bile još blatne. — Pomislio je da sam ga uhvatio, pa je opalio na mene.

— Nitko me nije slijedio! — vikne uzrujano Hollister. — Oni i ne znaju da sam u ovom kraju!

— Gentry zna — podsjeti ga Babcock.

— Gib je naš čovjek. On je uz stočare.

— Zaista? — upita sumnjičavo Babcock. — Ne budi previše siguran.

Hollister se doimao razdražljivo i ratoborno. Uvijek je bio budala, nastojao se razbacivati parama među rasipnicima, kockati se s lukavim varalicama, iskušavati snagu s najjačima. Prije ili poslije će zaglaviti i povući ostale sa sobom u smrt. Mike Shevlin je želio biti što dalje od njega.

— Čujem da je Gentry ubio Elia Pattersona? — Mike je to izrekao kao pitanje.

Ugodaj se u potkrovlju donekle izmijeni. Mike nasluti da je izrekao opasno pitanje.

— To mi nije jasno. — Babcock je bio iskreno zbunjen. — Eli nije nikada nosio revolver.

— Tko god veli da ga je nosio — izusti odlučno Shevlin — laže. Eli je bio kveker i držao se njihovih pravila.

— Ne možeš biti siguran u to — prigovori Hollister.

— Poznao sam ga.

— Čovjeka dobro upoznaš tek kad se nađe u nevolji. Dobro, došao si spavati, pa spavaj. Nećemo se prepirati.

Shevlin pride hrpi slame, razbaca je po podu i, legnuvši, pokrije se kišnom kabanicom.

*

Kad se probudio ujutro, opazio je da je potkrovlje prazno. Spustivši se po ljestvama, pročačka žeravicu i zapali vatru. Netko je bio tako obziran da mu je ostavio lončić kave.

Dobro, sada kad je već ovdje, što će učiniti? Ono što i uvijek čini u ovakvim situacijama. Odjahat će u grad, uznemiriti one koji taje nešto i natjerati ih na nekakav potez. Tko žurno poduzima nešto, često griješi...

Krenut će od Masona, zaključiti dok je sedlao vranca.

Kad je doveo konja u javnu konjušnicu, nije se obazirao na konjušara koji je sjedio na pletenoj stolici i grickao kamiš stare lule. Čovjek je bio mršav i star, uska lica i lukavih plavih očiju. Smjestivši konja, Shevlin pride stajskim vratima i, zaustavivši se ondje, zapali cigaru.

– Daleko si od zavičaja, Brazose

– progovori ne okrenuvši glavu.

– Ovdje mi je sada dom, pa mi nemoj pokvariti situaciju!

– Zanimaju me samo neki podaci.

– U ovom gradu ćeš ih teško dobiti. Ovaj je grad prestrašen. Svi plivaju u novcu i svi se boje.

– Jesi li čuo za Jacka Moormana? – zapita Shevlin.

– To je jedno od imena koja ih plaše. Navodno ga je netko nasmrt pretukao jedne noći na ulici, ali to nitko nije vidio niti vjeruje u to.

– Govorka li se o tome događaju?

– Više ne. Samo ako se netko napije. Čini se da su se u Rafteru na jednom odlučili svi obogatiti, ali su se usprotivila jedina dva poštena čovjeka u gradu. Jedan od njih bijaše Moorman, pa je zaglavio.

– A drugi je bio Patterson?

– Istraga je proglasila taj doga-

đaj poštenim dvobojem – reče Brazos – no nitko joj nije ni obratio osobitu pažnju. Nitko joj nije prisustvovao niti se poslije pričalo o toj smrti. Kao da su svi jedva čekali da zavuku ruke u ćup meda.

– Navodno ga je ustrijelio Gentry – natukne Shevlin.

– Da, on je u istrazi preuzeo krivnju na sebe.

– Ti ne misliš da je on pucao?

– Gledaj, konjušari su poput barmena – odgovori Brazos. – Ljudi pričaju pred njima kao da ih i nema ili kao da su se rodili bez ušiju. Ljudi su se već tako navikli na njih da ih i ne opažaju. Čuo sam hitac kojim je ubijen Patterson – nastavi Brazos. – Čuo sam ga sasvim jasno... bio je to jedini hitac ispaljen tog popodneva... ali mu nisam obratio nikakvu naročitu pažnju. Vjerojatno puca neki pijanac, pomislio sam. Da sam i pretpostavljao što se događa, nisam u tim trenucima mogao napustiti konjušnicu, jer je upravo dojahao Gentry. Obećao je Claggu Merriamu da će mu ukrotiti jednog prgavog konja, pa je svukao kaput i otkopčao opasač te ih objesio o klin u staji. Dok su svi bili kraj obora, pogledao sam Gentryeve nove revolvere: »smith and wesson«. Čuo sam već o njima, ali ih još nikada nisam vidio. Pazi, nisam još pojma imao da je netko ustrijeljen. Mike, Gentryevi su revolveri bili napunjeni i očišćeni. Nika-ko ih nije mogao očistiti nakon onog hica... dojahao je nepunu minutu poslije pucnja. Potom je, za desetak minuta, dotrčao netko i kazao da je Patterson mrtav.

– Je li se odmah znalo tko je pucao? – zapita Shevlin.

– Ne, nitko nije imao pojma. A onda se, potkraj dana, proširila gradom vijest da je to učinio Gentry i prijavio se šerifu. Uslijedilo je saslušanje, zatim je Mason posvjedočio da je vidio sve svojim očima i da je riječ o poštenoj borbi.

– Hvala, Brazose. I ubuduće slušaj što se priča.

U dvorište su upravo ulazila lagana kola kojima je upravljala neka djevojka.

– Budi oprezan, momče – reče Brazos. – Došao si u neugodan grad.

Mike Shevlin se zaputi preko ulice prema hotelu »Nevada«.

– Gospodice – govorio je za to vrijeme Brazos, pomažući djevojci da siđe s kola – zatreba li vam ikada pomoć, obratite se onom čovjeku. Kad bi mene pritisnule nekakve nevolje, pouzdao bih se jedino u njega.

*

Unajmivši sobu u hotelu, Mike Shevlin se popeo u nju, obrijao i upravo zakopčao košulju kad je začuo tiho kucanje na vratima. Zgrabi revolver s komode i prekrije ga ručnikom kao da upravo briše lice.

– Dobro – progovori tada – udite, ali praznih ruku.

Vrata se otvore i unutra korakne ona djevojka s laganih kola. Hitro ih zatvori iza sebe. Bila je vitka i visoka, sočnih usana. Lijepa na svoj način.

– Ja sam Laine Tennison – predstavi se ona – i došla sam ovamo poslovno.

– Sjednite – predloži on – i pričajte.

– Brazos mi je prijatelj. Jedini kojeg imam u Rafteru... ne računajući ljude kod kojih sam odsjela.

Mike Shevlin je šutio i čekao, čudeći se što ju je dovelo k njemu. Vidio je da je prava dama. Ukusno odjevena i dostojanstvena.

– Htjela bih da ustanovite zašto određeni ljudi žele kupiti od mene rudnik »Sunčana žila«.

On zatakne revolver za pojas i metne ručnik na komodu.

– Nitko ne zna da taj rudnik pripada meni – nastavi ona – i ne

bih htjela da se to dozna. Moj djed ga je kupio od prvobitnog vlasnika. Kupio ga je preko kompanije kojom je upravljao, pa se njegovo ime nije pojavilo. Ja sam naslijedila taj rudnik.

Kosa joj je bila kestenjasta, donekle valovita, a oči zelene i malo kose.

– Nitko ne zna da je rudnik vaš?

– zapita Mike Shevlin.

– Jedino Brazos... i sada vi.

– Spomenuli ste ljude kod kojih ste odsjeli. Zar oni ne znaju ništa?

– Dottie Clagg mi je stara prijateljica... išle smo zajedno u školu u Philadelphiji. Međutim, vjeruje da sam došla ovamo zbog zdravlja.

– Clagg?

– Njezin muž je doktor Rupert Clagg, ovdašnji liječnik.

– U nekakvu je srodstvu sa Claggom Merriamom?

– Jest, dalji su rodaci. Ako se ne varam, upravo ih je Merriam nagovorio da se dosele u Rafter.

Češljajući se, Mike Shevlin se gledao u zrcalu. Znao je premalo o zbivanjima u gradu. Osjećao se kao slijepac u tuđoj sobi, ispunjenoj nepoznatim predmetima koji mu ne znače ništa.

Znao je da je Clagg Merriam bio suvlasnik Eliove prodavaonice i da je imao svoje prste u još nekim poslovima. Pripadao mu je i ovaj hotel; vjerojatno mu pripada i danas. Trgovao je i stokom. Doimao se tako kao da ne radi ništa, a zapravo je vukao poteze posvuda.

– Zacijelo postoji neki razlog zbog kojeg ste tako oprezni – reče Shevlin djevojci.

– Bit ću iskrena prema vama – odvrati ona i pogleda ga ravno u oči. – Poslala sam ovamo jednog čovjeka da ispita stanje. Poginuo je. Kažu da je stradao slučajno. Zapošlio se u rudniku i netko je bacio na njega tešku bušilicu dok se penjao po ljestvama.

– Zašto bi ga htio ubiti? – zapita Shevlin.

Laine Tennison otvori torbicu i izvadi iz nje nešto umotano u maramicu. Odmotavši maramicu, pruži mu grumen rude. Bio je težak i doslovce obavijen zlatnim nitima.

– Ako unutra ima mnogo takve rude, onda nalazište donosi veliku zaradu – prozbori Shevlin.

– Baš o tom je riječ. Rudnik ne donosi gotovo nikakvu dobit. Ponekad se ne pokriju troškovi. Ovaj primjerak rude stigao mi je poštom, bez pošiljačeve adrese i bilo kakva popratnog pisma. Tada sam poslala ovamo čovjeka da ispita stanje. – Oklijevala je. – U djetinjstvu sam živjela u Kaliforniji i Nevadi, gdje ima rudarskih i stočarskih gradova, a i na putu ovamo prošla sam kroz razne takve gradove. Čini mi se da se nijedan grad nije razvio tako brzo kao ovaj.

– Što biste htjeli od mene?

– Mislim da je ovo nalazište vrlo bogato i da mi krađu zlato. Htjela bih da to provjerite. Ako me potkradaju, doznajte tko kupuje zlato i gdje ga drži. Potom prekinite te krađe i vratite mi to zlato.

– Ne znam što vam je ispričao Brazos – reče Shevlin i začuđeno se osmijehne – ali nitko ne bi mogao ispuniti te vaše zahtjeve.

– Vi možete.

Shevlin pride prozoru i zagleda se van. Dok nije spomenula procvat ovog grada, nije ni obratio pažnju toj činjenici; bio je zauzet drugim problemima. Brazos je vrlo dobro rekao: svi plivaju u novcu i svi se boje.

– Rekli ste da bi netko htio kupiti rudnik – prozbori on.

– Najprije sam takvu ponudu dobila od Hollistera i Evansa. Priлично davno. Nisam htjela prodati rudnik. Zatim mi se javio neki Mason. Htio bi zatvoriti rudnik, kazao je, i ponovo potaknuti uzgoj goveda. Takvu sam ponudu ponovo dobila

nedavno, ali mi je pismo poslala »Rudnička kompanija Rafter« i obavijestila me da mi je kupnju predložio već njihov čovjek Mason. Ponovili su iste uvjete.

– Tko je potpisao to pismo?

– Neki Ben Stowe.

Ben Stowe! Kad ga je Shevlin posljednji put vidio, Stowe je živio u napuštenoj kolibi, povremeno krao stoku i družio se s odmetnicima. A sada bi htio kupiti rudnik!

– Istina je ono što velite o gradu – izusti on tiho. – Zaista je procvao. Vjerojatno vas potkradaju svi. Međutim, bojim se da vam više ne mogu vratiti ukradeno zlato. Već su ga rasprodali.

– Ne bih rekla. – Laine Tennison se nagne naprijed, držeći ruke u krilu. – Uvjerena sam da je zlato još u Rafteru. Vjerujem da netko tko ima para... možda oni ljudi koji bi htjeli kupiti rudnik... otkupljuju to zlato i čuvaju ga. Htjeli bi kupiti rudnik mojim zlatom. – Ustane. – Zlato se teško može sakriti; osim toga, kao što vjerojatno znate, zlato se razlikuje od rudnika do rudnika. Drugim riječima, može se utvrditi odakle potječe. Teško se može prodati zlato da se to ne dozna, a nisam obaviještena ni o kakvim prodajama iz ovog područja, nije se pojavilo nikakvo zlato nepoznata podrijetla. Možda me smatrate budalastom djevojkom, no vjerujte mi, gospodine Shevline, djed me odgajao u mnogim pogledima kao da sam muško, pa sam naučila štošta o trgovini, o zlatu i njegovoj prodaji. Zatražila sam od Pinkertonove detektivske agencije da istraži porijeklo zlata na tržištu. Vjerujem da ti detektivi ne bi mogli otkriti što se zbiva ovdje. Istina će najlakše izići na vidjelo ako se raspita netko tko pozna ovdašnje prilike. Platit ću vam, gospodine Shevline. I to dobro. Dat ću vam deset posto onog zlata koje pronadete, a ako su moji računi barem koliko-toliko točni,

zlatu vrijedi pola milijuna dolara.

— Hm, morat ćete se slijepo pouzdati u mene. Što će me spriječiti da zlatu, kad ga otkrijem, zadržim za sebe?

Ona mu se osmijehne.

— Gospodine Shevline, na vrlo ste zlu glasu. Priča se da ste krali stoku, govore da ste revolveraš, da ste se tukli, da ste se nekoć družili upravo s onim ljudima koji me pljačkaju. Čula sam sve to. Pa ipak, ja vam vjerujem. — Koraknuvši prema vratima, Laine Tennison doda:

— Znate, Brazos nije jedini čovjek koji mi je kazao da vam se može vjerovati. Nekoć davno je moj ujak kazao mom djedu, preda mnom, da u Rafteru postoji jedan čovjek kojem se može potpuno vjerovati. Rekao je da je Mike Shevlin, što god se govorilo o njemu, častan i pošten čovjek.

— Ne vjerujem da me vaš ujak dobro poznao — promrmlja Shevlin.

— Mislim da vas je poznao i da je vjerovao u vas. A i vi ste njega vrlo dobro poznali, gospodine Shevline. Zvao se Eli Patterson.

II

Mike odluči prošetati gradom. Prošla je već ponoć, pa je još samo u ponekim kućama gorjelo svjetlo. Grad je sličio drugim gradovima na Zapadu, ali se i bitno razlikovao od njih. Razvio se na prijevari i kradi, podlegao je pohlepi i nedopustivo se srozao.

On gnjevno stisne usnice. Tu mu je poginuo najbolji prijatelj zato što se odlučio suprotstaviti zlu.

No, Shevlin je vrlo dobro znao kako se lako prihvaća prvi nepošteno zaradeni dolar i kako se opravdava takav postupak. Zlatu potječe iz zemlje, pa zašto se ne bih i ja koristio njime? Svi ostali ga uzimaju, zašto ne bih i ja? Međutim, kad se počnu prihvaćati takva objašnjenja,

zlo nezaustavljivo buja. Oni koji su ubili jedanput, spremni su ubiti ponovo. A oni su zažmirili i odlučili se vladati tako kao da nisu vidjeli ništa, zažmirit će ponovo kako bi se dokopali para.

Mike Shevlin je dobro znao kako se osjeća čovjek u takvim prilikama. Krao je povremeno goveda kako bi se potom mogao proveseliti u gradu. A onda se, najednom, upitao kako bi se osjećao ako bi ta stoka pripadala njegovu ocu ili njemu osobno. Odvojio se od Giba Gentrya, Bena Stowea i ostalih i krenuo svojim putem.

Razmišljajući o tom, zaputi se prema salunu i ude. Čim je sjeo, barmenica mu donese kavu.

Svakako treba da porazgovara s Masonom, zaključi. Nekako je želio što više odgoditi susret s Gentryem... naposljetku, s tim se čovjekom dugo družio, radili su zajedno i borili se. Možda mu je Gentry postao neprijatelj, a to nipošto nije želio.

Vjerojatno Gentry štiti nekoga. Ako nije ubio Elia... a prema Brazosovim riječima, nipošto nije... onda zna tko ga je ubio.

Međutim, zašto bi Gentry štitio bilo koga? Tko bi mu mogao biti tako važan? Zašto bi preuzeo na sebe ubojstvo Elia Pattersona?

Pijuckajući kavu i razmišljajući, Mike Shevlin je promatrao dvojicu ljudi za susjednim stolom. Jedan je bio u otmjenom tamnosivom odijelu i činio mu se poznatim, a drugi je imao na sebi priprostu odjeću. Ali pažnju mu privuče neki rudar, zdepast i ridokos, koji mu je sjeo za stol.

— Došao si u pogrešan grad — reče mu iznenada taj rudar. — Odavno smo otjerali odavde stočare.

— Ja znam raditi i na pašnjacima, i u rudnicima — odvrati mu Mike Shevlin i ljubazno se osmijehne.

– U kojim si rudnicima radio?
– Radio sam posvuda. U Silver-
tonu, u Koloradu ... u Cerbat Ran-
geu u Arizoni... u Piocheu i San
Franciscu.

– Ovdje nema slobodnih mjesta.

– Znači, neću dobiti posao –
promrmlja Mike. Zapazio je već da
ridokosi želi izazvati kavgu. Takvih
ljudi ima u svakom gradu. Uvijek
nastoje dokazati da su nenadmaši-
vi.

Za susjednim se stolom okrene
onaj čovjek u odjeći od grube tkani-
ne pogleda ga.

– Ako ste rudar, imam posla za
vas – reče. Ja sam Burt Parry. Ko-
pam na zemljištu u klancu Cotton-
wood. Ako biste htjeli raditi, sasta-
nite se sa mnom ovdje u pola se-
dam na doručku, pa ćemo zajedno
odjahati. – Digne se. Donijet ću
vam podatke, gospodine Merriame,
sutra ili prekosutra – obrati se
čovjeku u sivom odijelu. Krenuvši
prema vratima, zastane kraj She-
vlinova stola. – Dakle, vidimo se
sutra u pola sedam?

– Dobro, bit ću ovdje – odgovori
Shevlin. Kad je barmenica stavila
pred njega jelo, uzme nož i vilicu.
Dakle, onaj čovjek u sivom odijelu
je Merriam. Zacijelo Clagg Mer-
riam. U prošlosti ga je vidio samo
jedanput ili dva puta, jer je Merriam
često izbivao iz grada. Bio je visok,
čvrsta lica i smiješio se, ali mu taj
osmijeh nije dopirao do očiju.

Nisi mu kazao kako se zoveš –
progovori opet Ridi, gledajući She-
vlina.

– Nije ni pitao – odvrati mu bla-
gim glasom Shevlin.

E, ja te pitam.

– Ne tiče te se – izgovori She-
vlin tako tiho da Ridi nije odmah
shvatio značenje. A kad ga je shva-
tio, nasmiješio se. Obriše dlanove o
košulju i vrlo polako se digne, još se
smiješeći, a onda posegne preko
stola kako bi šćepao Shevlina. Me-

đutim, Shevlin pusti vilicu i nož,
uhvati mu lijevom rukom zglavak i
naglo ga povuče naprijed. Desnom
mu rukom gurne glavu u zdjelu u
kojoj je prije bila ovčcina i namaže
mu lice ohlađenom ovčjom mašću.
Kad ga je iznenada pustio, Ridi se
smjesta uspravi, bijesno gundajući.
Shevlin ga udari šakom pod bradu
tako da je odletio natrag na pod. Za-
cijelo se vrijeme nije gotovo ni po-
maknuo sa stolice. Ridi je nekoliko
časaka ležao ošamućen, a onda op-
suje i počne se dizati, ali ga zausta-
vi nečiji glas.

– Dosta je, Ridi! Ovaj put si uzeo
prevelik zalogoj. Čovjek će te pre-
mlatiti na mrtvo ime.

Shevlin se iznenadeno osvrne.
Ugleda Giba Gentrya, starijeg i
krupnijeg nego nekoć, a i kudika-
mo bolje odjevenog. Lice mu je bilo
podbuhlo, kao da se previše prepu-
stio životnim užicima.

– Zdravo, Gibe – progovori Mi-
ke. – Odavno se nismo vidjeli.

– Mike! Mike Shevlin! – uzvikne
veselo Gentry i pruži mu ruku. –
Kako mi je drago što te opet vidim.

Rukujući se s njim, Shevlin je bio
uvjeren da Gentry nije ubio Elia.
Znao je da je Gentry grub, ponekad
i okrutan, no bori se samo s onima
koji se mogu braniti.

Shevlin zapazi da ih ostali napeto
promatraju. Claggu Merriamu je li-
ce, dok je ih gledao, bilo zagonetno.
Ridi je polako brisao mast s lica.

– Hajdemo nekamo na piće, Mi-
ke – predloži Gentry.

Shevlin se nerado digne od stola.
Nije mu bilo do pića. Želio se pošte-
no najesti i napiti kave.

– Grad se promijenio – prozbo-
ri kad su izašli na ulicu. Vidim ma-
lo starih lica.

– Nestala su... zajedno sa sto-
čarstvom.

– Što se dogodilo s Rayem Holli-
sterom?

– S Rayem? – Gentryev smije-

šak izbljedi. — Morao je podvući rep i otići odavde. Učinio je to u posljednji trenutak.

— Uvijek se pravio važan.

Dabome! — Kao da se u Gentry-
vu glasu odrazilo olakšanje. — Za-
boravio sam da ste se vas dvojica
sukobili dva ili tri puta. Nisi se sla-
gao s njim.

— Uzgajaš li stoku Gibe? — zapi-
ta Shevlin kad su stigli do saluna
»Rudarova kćerka«.

— Ja? — izusti Gentry i otvori
vrata. — U ovom kraju stočarstvo
pripada prošlosti. Ne, postao sam
prijevoznik. Dovezim zalihe rudni-
cima, odvozim zlato. Imam dvadese-
tak kola. Bio je vrlo raspoložen za
pričanje, a Shevlin spreman za slu-
šanje. Jedan je kauboj, govorio je
Gentry, naišao na zlato na negda-
šnjem ranču »Rafter H« dok je ko-
pao jame za stupove. Ne kazavši ni-
komu ni riječ, otputovao je u San
Francisco i dobio novčanu potporu,
zatim se vratio i kupio ranč »Rafter
H«. Kad se počela vaditi ruda, zaga-
đena je voda otjecala u rječicu i
ugrozila okolne rančeve. Izbili su
sukobi, te je, između ostalih, stra-
dao i onaj kauboj koji je prvi otkrio
zlato. — Njegova smrt nije pomogla
nikomu — napomene Gentry pono-
vo puneći čašu. Pokazalo se da je
već prodao nalazište kompaniji iz
San Francisca. Bilo je poprilično
neprilika s »Purećim tragom« i
Rafterom, ali smo sve to sredili.

— I ti si sudjelovao u tom?

— Dobro znaš kaka sam Mike.
Nemirna sam duha, a zlato donosi
bolju zaradu nego stoka. Nevolje su
započele kad sam se zaposlio kao
čuvar u »Sunčanoj žili«.

— Nevolje?

— Da, pucnjava, Mike. Čuvarima
je rukovodio Ben Stowe, a znaš ka-
kav je on. Odabrao je nekoliko
spretnih momaka iz Teksasa, i kad
smo pokopali dvojicu ili trojicu ov-
dašnjih ljudi, prilike su se smirile.

Dabome, Ben Stowe zna koga tre-
ba ubiti. Svugdje su važna samo
dva do tri vodeća čovjeka koje osta-
li slijede. Ako se ti ljudi uklone,
ostali će se brzo obeshrabriti.

— Gibe, kakav je ovdašnji šerif?

— Zar bježiš pred zakonom?

— Kakav je?

— Ah, ne brini zbog njega. Znaš
kakvi su čuvari zakona u ovakvim
gradićima. Gledaju samo svoja po-
sla, brinu se samo o prilikama na
svom području i nastoje sačuvati
red i mir, te nemaju vremena obra-
titi pažnju onima koji im ne stvara-
ju neprilike. Makar pobio desetak
ljudi u Denveru ili Cheyenneu, nit-
ko te neće dirati nigdje drugdje ako
budeš miran i tih. Inače, ovdašnji se
šerif zove Wilson Hoyt.

Odakle baš Wilson Hoyt! Pročuo
se svojim spretnim rukovanjem re-
volverom. Navodno je ustrijelio se-
damnaest protivnika sve u ime za-
kona. Upravo on zna ponajviše o
meni, pomisli Shevlin, zna koliko
sam se promijenio za ovih trinaest
godina otkad nisam bio ovdje. Vidio
me na Elievu grobu i zacijelo je na-
slutio zašto sam se vratio.

Gentry je brbljao i brbljao, pijući
već treću čašu dok je Mike držao
još prvu. Pričao je o dobrim starim
vremenima i vidjelo se da Mikea
još smatra prijateljem.

— Mora se priznati — reče po-
vjerljivo — Ray je uvijek htio biti
netko i nešto, a kad se otkrilo zlato,
zgrabio je priliku. Nije to iznio na
vidjelo, pa stočari nisu doznali da
se udružio sa suprotnom stranom.
Kad su počele nevolje, Ray je stupio
u dodir s kompanijom iz San Fran-
cisca i ponudio se kao pregovarač
s rančerima. Udružio se s onim na-
driodvjetnikom Evansom, pa su se
predstavljali kao pravni zastupnici.
Medutim, znaš kakav je Ben. Kad
ga je Hollister uvukao u to, on je
brzo prekinuo sukobe. — Gentry
opet popije dva-tri gutljaja viskija.

Kad su neki rudari počeli krasti zlato, Ben je nagovorio Raya neka zažmiri. No nije mu odao da će otkupljivati zlato kako se ono ne bi pojavilo na tržištu.

– Odakle Benu takve pare?

– E, to je njegova tajna. – Gentry naimgne. – Otkupljujući zlato, spriječio je da se dozna kako je bogato to nalazište. U izvještajima koje šalje vlasnicima rudnika spominje malu količinu zlata, i nitko ne zna istinu.

– Lukavo... vrlo lukavo – promrmlja Mike. Dabome, Eli i Jack Moorman nisu se htjeli pomiriti s takvom rabotom, pa su stradali. Je li Ben Stowe doznao da je Eli Patterson povezan s vlasnicima iz San Francisca? Vjerojatno nije. Shevlin je poznao Elia bolje nego bilo tko drugi, ali mu Eli nije nikada spomenuo nikakvu rodbinu niti prijatelje u San Franciscu; govorio je samo o Illinoisu, odakle se doselio ovamo.

Gentry se raspričao jer je previše popio. Možda se ujutro neće više ni sjećati što je sve kazao Mikeu. A raspričao se, možda, i zato što je, sudeći prema svemu, bio osamljen.

Postao je prijevoznik. Kad bude trebalo odvesti odavde zlato, on će ga otpremiti na tržište, i sve će se obaviti potajno.

Ben Stowe je lukavo zamislio cijeli pothvat. Ima sve pod svojim nadzorom... sve osim Gentryeva jezika kad previše popije. Znaju li da je tako brbljav?

– Kakav je Burt Parry? – zapita Mike.

– Mmm, dobar. Ima parcelu u klancu. Na njoj neće ništa naći, no vraški je uporan.

– Vrijeme je za spavanje – promrmlja Shevlin i za tren mu položi ruku na rame. – Drago mi je što smo se opet sreli. Čuvaj se.

– Dovidenja. – Gentry htjede kazati još nešto, ali se predomisli.

Digavši se u šest ujutro, Mike Shevlin ode u bivšu Elievu prodavaonicu i kupi odjeću prikladnu za kopanje, svijeće i svjetiljku.

– Dajte mi i četiri kutije metaka, kalibra 112 milimetra – zatraži.

– Očekujete nekakav sukob? – upita trgovac i iznenađeno ga pogleda.

– Ne, ja sam vrlo miroljubljiv. No budući da ću raditi kod Burt Parrya u klancu, htio bih malo vježbati gađanje. Ne mogu pogoditi cilj ni s pet metara.

Kad se vratio, noseći kupljene stvari, čekao ga je već pred hotelom Burt Parry.

– U blagovaonici je jedna dama i čeka vas – reče mu Parry. – Čuo sam da se raspitivala o vama.

Ušavši u blagovaonicu, Shevlin ugleda Eve. Bila je sama.

– Želite razgovarati sa mnom?

– Htjela bih vam ponuditi posao. Na svom ranču.

– Čuo sam da ovdašnjim stočarima ne cvatu ruže.

– Potrebni su nam ljudi poput vas – izusti ona, spustivši glas. – Kakvi god bili inače, vi ste stočar.

– Dobro, a kakav sam inače? – upita on razdražljivo.

– Često se služite revolverom, a baš to nam je potrebno.

– Svaka vam čast – reče on nestrpljivo – ali govorite gluposti.

– Mahne glavom prema »Sunčanoj žili«, odakle se čulo jednolično udaranje kompresora. – Zar mislite da revolveri mogu prekinuti ovo? Dokle god bude u tlu rude, kopat će je.

– To nije istina. Da nas je predvodio Ray Hollister već odavno bismo otjerali odavde Bena Stowe! –

– Zaista mislite tako? – odvrati Shevlin i ironično je pogleda. – Ray Hollister, kao borac, ne seže Benu Stoweu ni do koljena.

– Ako vi tako mislite, onda za vas nema posla na mom posjedu! – razljuti se ona.

– Žao mi je... no već sam dobio posao. Kao rudar.

– Jess Winkler je kazala da pripadate njima, no nisam to mogla povjerovati – reče Eve i žustro se digne. – Vi ste lopov, običan lopov!

Izide tuckajući petama, a Shevlin pođe za njom i pridruži se vani Burtu Parryu.

– Oprostite što ste me morali čekati – ispriča se.

– Dama je žurno otišla – napomene Parry.

Kad sam joj kazao da ću se zaposliti kao rudar, nazvala me lopovom.

– Kad biste radili kod bilo koga drugog, a ne kod mene, to bi se moglo smatrati istinom. – Parry pogleda Shevlina ravno u oči. Što biste kazali ako bih vam ispričao da je ruda mjestimice u »Sunčanoj žili« tako bogata zlatom da jedna tona vrijedi dvadeset tisuća dolara?

– Rekao bih vam da je jedan čovjek u Čileu pronašao grumen koji je bio težak gotovo dvjesto kilograma. Hoću reći, to se događa vrlo rijetko.

– Prijatelju moj – reče ozbiljno Parry – u ovom rudniku nije bogata ruda nikakva rijetkost.

– Nitko ne priča o tom potkrovanju? – zapita Shevlin.

– Svi sudjeluju u njemu. Istina, ja ne sudjelujem, ali moja riječ ne bi imala nikakvu osobitu važnost; uostalom, htio bih još neko vrijeme ostati ovdje. Katkad se pitam da li bih i mogao otići. Možda sam još živ samo zato što nisam pokušao kidnuti.

– Izlažete se opasnosti govoreći mi sve to. Odakle znate da nisam njihov špijun?

– Ne možete biti. Ustanovio sam već da vas se boje. Natuknuli su mi neka vas ne zaposlim kod sebe.

– Zašto?

– Stigli ste ovamo baš u vrijeme kad se očekuje i Hollisterov dola-

zak. Grdno se boje Hollistera, i ako ga pronađu, odzvonilo mu je.

– Znate mnogo.

– Milije bi mi bilo da znam manje. Imam dva-tri prijatelja, pa mi pričaju štošta. – Parry pogleda Mikeov revolver. – Rukujete li spretno njime?

– Snalazim se.

III

Sjedeći u svom uredu iznad banke, Ben Stowe je zamišljeno promatrao kroz prozor drveće duž rječice. Daleko je dogurao od onog jutra prije četrnaest godina kad ga je Jack Moorman otjerao s »Purećeg traga«. Zapamtio je taj dan za sva vremena. Stari Jack mu je sjedeći na stolici i držeći preko koljena sačmaricu, otvoreno kazao da je kradljivac stoke i vjerovatno ubojica, te mu je zaprijetio da će ga ustrijeliti kao pseto ako ga ikada ugleda ponovo na pašnjacima svog posjeda. Visok i snažan, Ben Stowe je šutke saslušao te riječi, ali je i sada crvenio sjećajući ih se i protiv volje priznajući sebi da se tada bojao. U cijelom se životu nije bojao nikoga osim Jacka Moormana, koji je sada mrtav već nekoliko godina.

Dok se nije pronašlo zlato, Ben Stowe je bio običan kradljivac stoke. Doduše, nitko ga se nije usudio otvoreno optužiti, no svi su to znali. Kad se otkrilo zlato, uočio je svoju veliku priliku i odlučio je iskoristiti. Na pomisao da bi se moglo zavladati rudnikom naveo ga je, zapravo, Ray Hollister. Međutim, Hollister je, spoznavši kakvu bi moć imao onaj tko bi nadzirao rudnik, precijenio sebe i potcijenio druge. Najednom je ispao iz igre, a uzde je preuzeo u svoje ruke Ben.

Uskoro će »Sunčana žila« i susjedni rudnik, »Slavna jama«, pripasti meni i mom ortaku, pomisli Ben Stowe dok je gledao drveće. Već smo ponudili pristojnu cijenu

sadašnjim vlasnicima. Dovoljno veliko da se zainteresiraju i odluče riješiti nerentabilnih rudnika, ali ne i tako veliko da bi se začudili zašto im dajemo toliko para. Kad se dokopam nalazišta, prekinut ću s dosadašnjim životom. Zaradivat ću milijune, a poslove u gradu svest ću postepeno u normalne okvire. Ljudi će ubrzo zaboraviti što sam učinio ili će sve to, kao što se često događa na Zapadu, zapamtiti kao bezazlenu pustolovinu, svojstvenu određenom vremenu.

Kad su se iznenada otvorila uredska vrata, Ben Stowe se ljutito namrgodi. Nije mu se sviđalo što netko upada tako k njemu. A onda opazi da je došao Gib Gentry.

Najednom je gledao Gentrya drukčijim očima. Njih dvojica su stari prijatelji, ali ima li u budućnosti mjesta za Gentrya? Najednom shvati da nema.

— Dovraga, Bene, šteta što se nisi zatekao na ulici — progovori Gentry i, spustivši se na stolicu, odgrize vršak cigare. Što misliš, koga sam sreo?

— Mikea Shevlina?

— Kako to znaš, dovraga?

Ben Stowe se samozadovoljno osmijehne. Nastojao je doznati sve što se zbiva u gradu. Imao je razne izvore obavještenja, između njih i šerifa. Od njega je doznao za stranca što se pojavio na Elievu grobu, pa je, kad je povezao jedno s drugim, naslutio o komu je riječ.

— Ugledavši Mikea, imao sam dojam kao da su se vratila stara vremena, Bene! — prozbori Gentry i gurne šešir na potiljak. — Momak dobro izgleda, mogu ti reći.

— Pripazi, Gibe, što govoriš pred njim. Sinoć se održao sastanak u staroj pilani... a onda je kroz kišu dojahao još jedan čovjek. Moj uho da je pomislio da je to Hollister ili netko tko ga prati. Uglavnom, taj ga je jahač ranio.

— Ma, budi bez brige. Mike i Ray nisu se nikada podnosili.

— Slušaj, Mike nije ni meni drag — izusti razdražljivo Ben. — Znam da ti je bio prijatelj, ali zašto je dojahao ovamo baš sada? Znaš kako je napeta situacija. Izbije li kakav veći sukob, mogla bi nam propasti cijela zamisao.

— Hollister je usijana glava. Ne može nam ništa.

— Slušaj, Gibe, nikada nisi vidio dalje od nosa. Očito zaboravljaš nešto: Ray Hollister bi se mogao obratiti guverneru.

— Guverneru? — ponovi začuđeno Gentry. — Ah, Bene, pretjeruješ! Zašto bi guvernera zanimao ovaj gradić?

— Guverner se oženio kćerkom Jacka Moormana — odvrati Ben Stowe. — A ako ti ni to još nije dovoljno, onda ti mogu kazati da se guvernerov otac doselio ovamo kao Jackov ortak, a kad je umro, Jack je othranio momka koji je danas guverner. Kad je stradao Jack, momak je bio u Washingtonu, a da je tada već postao guvernerom, svakako bi bio uzvitlao veliku prašinu.

Gentry se uznemireno promeškoli na stolici. Ben se više ne vlada prema njemu kao prije. Uvijek je nestrpljiv i razdražljiv. Ne ide s njim na piće niti razgovara kao nekoć. A sada je još, kao kruna svega, spomenuo i guvernera.

— Hollister ne može dokazati ništa — progovori. — Nije ni bio ovdje.

— Bili su neki drugi — odvrati zlovoljno Stowe — a kad konj počne mahati repom, ne može se predvidjeti koje će muhe mlatnuti.

Gentry se najednom usplahiri. Dobro je zapamtio prezir u očima staroga Jacka kad su ga udarcima srušili na koljena. Taj mu je pogled prodro do dna duše, pa se mjesecima budio dršćući od straha i kupajući se u znoju. Starac nije imao baš

nikakvu šansu da im se odupre. Napadnuvši ga sleđa, prerezali su mu opasač i lišili ga mogućnosti da se brani. Nisu htjeli upotrijebiti revolver ni nož. Htjeli su stvoriti dojam da su starca umlatili pijani rudari.

— Ako toliko cijeniš Shevlina — reče Stowe — ukloni ga odavde. Mogao bi stvoriti neprilike.

Kad su se za Gentryem zatvorila vrata, podigne noge na stol i zamisli se. Nema smisla reći Gentryu da je već izrekao Shevlinu smrtnu osudu. Nema smisla više bilo što govoriti Gentryu. Kad odvezu zlato, morat će ga se nekako riješiti. Više mu nije potreban.

Zaustavivši se pod nastrešnicom ispred kuće, Gentry pogleda nebo. Opet će kišiti; već su se skupljali oblaci iznad planine.

Da, Ben se promijenio, pomisli krenuvši niz ulicu. Više mu nije stalo do starih prijatelja.

Negdje u podsvijesti zazvoni mu zvonice na uzbunu, no nije ga čuo. Mislio je već na piće.

*

— Šezdesetak metara odavde izvire ukusna vode — reče Burt Parry kad su se zaustavili u klancu. — Ako ne uživate u kuhanju, ja ću nam pripremiti jelo.

— Samo dvaput sam kuhao sebi jelo i zarekao sam se da to neću više nikada učiniti — odvrati Mike Shevlin. — Dabome, osim ako sam baš prisiljen.

Skidajući sedlo s konja, osvrne se oko sebe. Vidio je Parryevu skromnu kolibicu, desetak metara od nje malen obor i kraj njega daščaru što je služila kao spremište alata, a iza njih otvor rova. U gornjem dijelu klanca, na rubu vidokruga, spazio je hrpu jalovine, veću od njihove. Ondje se nisu vidjele nikakve građevine.

— Čija je ona parcela? — zapita.

— Napuštena je — odgovori Parry. — Upravo ondje je nastao rudnik »Sunčana žila«. Zlato su pronašli na zaravanku iznad tog mjesta, pa su odlučili tu bušiti brdo, ali su odustali kad su ustanovili da je glavna žila na drugoj strani brda.

Kad su sjeli da bi večerali, u klanac se već uvlačila tama. Pijući drugu šalicu kave, Shevlin je slušao ptice na dnu klanca. Najednom su utihnule. Parry je upravo pričao, a ako je i zapazio tu promjenu, nije to ničime pokazao.

— Dolaze li vam ovamo često ljudi? — zapita Shevlin.

— Ovamo? Zašto bi došli? Svi me smatraju ludim zato što još tražim na ovoj zemlji zlato. Nitko me ne posjećuje.

— Dokle se proteže ovaj klanac?

— Pojma nemam. — Parry slegne ramenima. — Nisam odjahao do njegova kraja. Oko kilometar i pol odavde sužuje se tako da postaje procijep u planini. Kažu da se, ako se rašire ruke, mogu dodirnuti obje strane. Ondje je pun kamenja.

Mike Shevlin ustane i pride vratima. Zastane ondje, naslonivši se na dovratnik. Možda uokolo luta puma, no vjerojatnije je da su ptice utihnule zato što je prošao neki čovjek.

— Kad ustanete ujutro — reče Parry — mogli biste ukloniti ono kamenje što sam ga iskopao jučer. Ja ću se vratiti u grad.

— Ovaj grad se brzo razvija — napomene Shevlin.

— Što manje budete govorili o toj temi, to bolje. Ja ga se klonim koliko god mogu i pričam samo o svom nalazištu.

Kad je svanulo i kad je Parry odjahao, Mike Shevlin ode u rov i lati se posla. Uvijek se rado služio lopatom; pri takvu radu može se mirno razmišljati, a on je imao itekakvih razloga da se zamisli.

Ray Hollister se služi stočarima

kako bi se domogao moći, no Ben Stowe je prejak protivnik za njega. Ako Hollister srlja u smrt, to je njegova stvar, no ne bi smio povući i ostale za sobom. Eve mu slijepo vjeruje, a vjerojatno je i malo zaljubljena u njega. Babcock mu je potpuno odan, kao i uvijek, no da li zna u što se upušta Hollister? Svi u gradu nastoje sačuvati stanje ovakvo kakvo je sada, jer im ono donosi korist.

Kad je izvezao tačkama kamenje iz rova i osvrnuo se, Mike ugleda Eve Bancroft. Jahala je prema hrpi jalovine.

– Samo gubite vrijeme – reče mu ona. – Ovdje nema vrijedne rude.

– To sam već i ja naslutio – odvrati on, pitajući se zašto je došla.

– Htjeli bismo da budete na našoj strani, Mike.

– Zašto? Zar mislite da će, ako ustrijelite nekoliko rudara, propasti rudnik?

– Kad se završi ova borba, ovo će biti opet stočarski kraj i neće biti ničega osim goveda.

– Ne možete šibom otjerati svinje od korita.

– Ray misli drukčije.

– Hollister je uvijek htio previše, iznad svojih mogućnosti.

– Ray Hollister je prije bio ovdje moćan čovjek i bit će opet! – razljuti se ona. – Sada kad se vratio, prilike će se promijeniti!

– Eve – izusti strpljivo Shevlin – Hollister će vam nanijeti zlo. Nikada nije bio moćan niti će biti. Samo se ne može pomiriti s tom činjenicom. Nekoć je, dok ste vi bili još dijete, imao lijep ranč na kojem je mogao udobno živjeti do kraja života, ali mu to nije bilo dovoljno. Htio je postati glavni. Naposljetku su ga otjerali odavde. Ovaj put će poginuti.

– Ljubomorni ste! Uvijek ste ga se bojali!

– Pitajte ga kakve je batine dobio od mene kod Rock Springsa. Istini za volju, njega se nije nikada nitko bojao.

– Eto, pokušala sam još jedanput razgovarati s vama! reče Eve i bijesno okrene konja. – Nestanite iz ovog kraja, i to što prije! Imali ste priliku i propustili je.

Shevlin je žalosno gledao za njom. Očito je suviše zaslijepljena da bi mogla vidjeti istinu.

Ako bi se iznenada objelodanilo kako su bogati ovi rudnici, propala bi Stoweova zamisao da ih se dokopa. Nagrnuli bi sa svih strana ljudi i prestalo bi potkradanje. A rančeri bi, što god im govorio Hollister, uvidjeli da se rudnici neće napustiti.

Međutim, kako da to on, Mike Shevlin, postigne? Nitko ne bi povjerovao ozloglašenoj lutalici. Treba da se dokopa dokaza, da otkrije skrovište gdje čuvaju pokradenu rudu. Ne učini li to navrijeme, pljačkaši će odvesti zlato i Laine Tension će ostati praznih ruku.

Shevlin odluči odjahati u grad i posjetiti Wilsona Hoyta.

IV

Šerif Wilson Hoyt sjedio je za izgrebenim pisaćim stolom, podigavši na nj noge i čitajući novine. Kad je ušao Mike Shevlin, ovaj mu kratko kimne, ne pokazujući baš nikakvo oduševljenje.

– Nešto vam je na pameti? – zapita bez okolišanja.

– Namjeravam pokrenuti lavinu događaja, pa bih htio da budete na mojoj strani.

Hoyt zgnječi opušak cigare i baci ga u pljuvačnicu. Mike Shevlin mu polako i potanko opiše situaciju. Došao je Ray Hollister i okuplja stočare. Zagađena je voda u rječici, a stoci je prijeko potrebna. Stočari će navaliti, pa će doći do krvoprolića. Tko god pobijedio, grad će izvući kraći kraj. Osim toga, doda on,

Ben Stowe pljačka vlasnike rudnika.

– Oni ne žive u Rafteru – reče cinično Hoyt – pa nije važno. – Odgrize vršak nove cigare. – Kako bi se to, prema vašem mišljenju, moglo spriječiti?

– Uhapsite Stowea. Uhapsite Masona i Gentrya. Strpajte ih sve u zatvor, zatim otidite u rudnik i pribavite uzorke rude, bogate zlatom, kao dokaz.

– A što je s Hollisterom?

– On nije važan. Dovedite u grad pet glavnih rančera i zatražite od njih obećanje da će čuvati mir. Pustite Hollistera neka se koprca u vlastitom sosu.

– Rančeri su izvan moje nadležnosti.

– Nitko vam neće prigovoriti zbog toga. Ovaj sukob želi, zapravo, samo Hollister. On je usijana glava.

Hoyt je zamišljeno grickao cigaru, a onda spusti noge sa stola.

– Slušajte me dobro – progovori. – Nitko nije zatražio od mene da spriječim uzimanje zlata iz rudnika. Dali su mi zadatak da čuvam red i mir, i uspješno sam ga obavio. Međutim, sada ste vi došli i učite me pameti. Ako Ray Hollister pokuša bilo što, ubit ću ga, a to vrijedi i za vas. Ben Stowe neće poduzeti ništa, jer su mu red i mir prijeko potrebni. Pokušate li izazvati buru u ovom gradu, vjerojatno ćete zaglaviti. Uostalom, nećete moći dokazati ništa. Dopustite da vam objasnim nešto – nastavi Hoyt. – Sva vrijedna ruda potječe iz područja između dvaju rudnika. Čim se zapaze prvi nagovještaji nevolja, upotrijebit će se eksploziv i zatrpati rovovi što vode do tog bogatog nalazišta. Nećete moći dokazati ništa. Samo ćete napraviti budalu od sebe. Stoga vam savjetujem da odete iz grada. Budete li ovdje za četrdeset osam sati ili samo malo povisite

glas, smjesta ću vas potražiti.

Osjećajući se nemoćnim, Shevlin se razljuti. Ako Hoyt ostane pri svom stavu, nikako se neće moći spriječiti ubijanje. Kako da dopre do njega i uzdrma ga?

– Čuli ste moj ultimatum – reče Hoyt. Uzjašite i pohrlite u susret daljini.

– Kad biste me se sjećali, Hoyte, ne biste ovako govorili.

– Ah, znam ja sve o vama! – Hoyt odmahne rukom. – Borili ste se u stočarskom ratu oko Nuecesa, bili ste dvije godine teksaški rendžer i proslavili se. Pročuli ste se oko Cimarrona i Duranga. Znam sve to i nisam zadivljen.

– Sjećam se jedne noći u Tascosi – prozbori tiho Mike Shevlin i zakvači palce za opasač. – Sjala je mjesečina, a ti si, Wilsone, čekao pod topolama nekog čovjeka, pa si, kad je jedan jahač izjahao iz rijeke Canadian, pomislio da je to on. Izašao si na čistinu, doviknuo mu i posegnu za revolverom. Sjećaš se toga?

– Sjećam se.

– Bio si spor, Wilsone. Valjda nisi te noći bio u formi. Uglavnom, jahač te uhvatio na nišan prije nego što si sasvim izvukao revolver iz korica, a kad je progovorio, shvatio si da si zaustavio pogrešnog čovjeka. Je li tako?

– Da, tako je.

– Stajao si i gledao uperen revolver u neznaničevim rukama, gledao si čovjeka koji te mogao sasvim opravdano ustrijeliti. Međutim, neznanac je odjahao, a ti nisi nikada doznao tko te to nadmašio pri potezanju oružja.

– Dobro, ako si me jednom nadmašio, to ne znači da bi opet. – Wilsona Hoyta je godinama progonio u mislima taj čovjek kojem nije uspio razabrati lice jer su mu ga sakrili svojom sjenom šešir i drveće. Sada je doznao istinu. – Zbog

čega si se upleo u ovo? Ne poričem da sam ti dužnik. Mogao si me ustrijeliti, ali nisi.

— Eli Patterson mi je bio prijatelj... a njegovom smrću je započelo sve. Uostalom, u međuvremenu se dogodilo još nešto. Dobio sam zadatak da prekinem otimanje zlata i vratim ga vlasnicima. Unajmili su me za taj posao.

— Unajmili? — Hoyt opsuje. — Zašto su izabrali nekoga sa strane?

— Ti se brineš o miru, nije li tako? — Shevlin se osmijehne. — Dopuštatiš da se događa ovo što se događa, dokle god je tiho i mirno.

— Hm, ne znam. Moram razmisliti.

— Razmisli. Što prije. Sutra u podne krećem u lov, pa ti savjetujem da se, ako ne budeš uz mene, zavičeš u neku rupu.

*

Doktor Rupert Clagg je bio izvrstan student i lako se mogao, kad je dobio diplomu, zaposliti u bilo kojem gradu na Istoku. Međutim, građanski rat mu je potpuno izmijenio život. Tek što je radio godinu dana kod najuglednijeg liječnika u Philadelphiji, otišao je u vojsku. Upoznavši grub život, više se nije želio vratiti u Philadelphiju, već je odlučio otići na Zapad. S njegovom se odlukom složila supruga Dottie. Premda je potjecala iz jedne od najstarijih i naj imućnijih filadelfijskih obitelji, bila je pustolovna duha i spremno pošla na Zapad. Rupert Clagg je još neko vrijeme radio kao vojni liječnik, te su se selili iz jedne vojne postaje u drugu u New Mexico i Arizoni. Kad je napustio vojsku, jedan daleki rođak, Clagg Merriam, predložio mu je da se dosele u Rafter, pa su već dvije godine živjeli ovdje.

Doktor Rupert Clagg je, kao tridesetčetverogodišnjak, bio uspravan, visok i naočit, preplanuo poput

kaubojâ, i imao je na jagodičnoj kosti ožiljak od strelice. Vrlo druželjive naravi, obradovao se kad im je stigla u goste Laine Tennison. Laine i Dottie su se zajedno školovale u Philadelphiji, pa je Dottie klicala od veselja kad ju je Laine obavijestila pismom da će zbog zdravlja doputovati na Zapad.

— Doduše, ne znam kakve je zdravstvene tegobe muče — kazala je povjerljivo Dottie mužu. — Uvijek je bila zdrava kao dren.

— Možda želi samo promijeniti okolinu.

— Zbog nesretne ljubavi?

— Ne bih rekao.

— Premda je lijepa, i ona se mogla razočarati — ustrajala je Dottie i predložila da je pozovu k sebi u goste.

Doputovavši već za nekoliko tjedana, Laine je pažljivo slušala Dottieino beskrajno brbljanje o ljudima i događajima u Rafteru. Kao da su je zanimale i najmanje sitnice.

Večeras je kod njih bio gost i Clagg Merriam. Rupert pogleda Laine s druge strane stola dok su večerali.

— Lice ti je rumenije nego inače

— prozbori on. — Jahala si danas?

— Vozila sam se. Unajmila sam kola od onog ljubaznog starca u konjušnici i provezla se mimo »Slavne jame«.

— Onaj ljubazni starac — reče ironično liječnik — zapravo je zloglasni stari odmetnik.

— Zaista? Čini mi se vrlo simpatičnim.

— Vidjela sam danas u gradu nekog došljaka — umiješa se Dottie.

— Vraški je zgodan. Visok i muzevan. Upravo je izlazio iz šerifova ureda.

— Kad već govorimo o muškarcima — izusti nehajno doktor Clagg — raspitivao se o tebi Ben Stowe. Zapazio je da se voziš uokolo sama i pitao tko si. Vrlo je zainteresiran.

Ne može mu se zamjeriti – uplete se Clagg Merriam. – Naposljetku, gospodica Tennison je vrlo lijepa.

Hvala, gospodine Merriame. – Laine mu se kratko osmijehne. – Međutim, uvjerena sam da se nije zbog toga raspitivao o meni.

– Pitao je da li si iz San Franciscica – reče Rupert Clagg – a kad sam mu kazao da si iz Philadelphije, više ga nisi zanimala.

– O? Znači, ne sviđaju mu se Filadelfijke! – uzvikne Dottie. – Trebalo je da mu kažeš da Laine ima ujaka u San Franciscu... i to bogata ujaka!

Clagg Merriam zamišljeno pogleda Laine, ali ne izusti ništa. Uvijek dobra zapažanja, Rupert Clagg opazi izraz na Laineinu licu. Kao da se ukočila slušajući Dottie i potom ju je ukorila pogledom.

Poslije večere ostadoše muškarci sami, pijuckajući konjak i pušeci cigare.

– Gospodica Tennison mi se čini zdravom kao dren – reče Merriam. – Međutim, mislim da nije dobro što se vozi sama u ovakvu kraju. Rudnici su privukli ovamo svakakav ološ.

– Vjerujem da se zna brinuti o sebi, Clagg. Osim toga, mislim da su ovdašnji ljudi mirni. Vrlo mirni. Uostalom, većina ih zna da je ona moj gost.

Kad je za jedan sat izlazio iz kuće, Clagg Merriam se pitao jesu li Rupertove riječi nekakvo upozorenje.

Kad je ostao sâm, Rupert Clagg zapali lulu. Laine Tennison je, bez sumnje, potpuno zdrava, mislio je. Zašto je doputovala baš u Rafter? Zbog nesretne ljubavi? Koješta. Često je zamišljena, ali ne i cmizdrava.

Ben Stowe pokazuje veliku znatiželju. A Dottiena natuknica o ujaku u San Franciscu odmah je zainteresirala Merriama. Razlog je sasvim jasan. U Rafteru se zna da rudnici

pripadaju nekomu u San Franciscu.

Laine svaki dan jače ili se vozi izvan grada. Da li samo iz radoznalkosti ili postoji neki drugi razlog?

Ben Stowe se doima sumnjičavo, a ako je ona povezana nekako s rudnicima, mogla bi biti u velikoj opasnosti.

Treba da porazgovaram sa starijim Brazosom, pomisli liječnik. Zbližili smo se dok sam mu liječio rane na nozi. On zna gotovo sve što se zbiva u gradu. Laine Tennison je kod mene u gostima, pa treba da je zaštitim.

Digne i polako pride ormariću s oružjem na drugoj strani sobe. Pažljivo pregledavši sve oružje, uzme vojni kolt, provjeri je li napunjen i zatakne ga za pojas. Odsada će biti naoružan.

V

Ne baš zadovoljan razgovorom sa šerifom, Mike Shevlin se nadao da mu trud nije ipak bio uzaludan. Bitno je da se stvari pokrenu s mrtve točke. Ako Wilson Hoyt poduzme bilo što, bit će dobro. Dovoljno bi bilo da se samo počne raspitivati. Treba uznemiriti pljačkaše; tada će lakše pogriješiti.

Iznenada ugledavši pred »Nevadom«¹ Bena Stoweja, zaputi se prema njemu. Jedva je obuzdavao nestrpljivost.

Stowe se zaustavio i spremno ga čeka.

– Zdravo, Mike – progovori. – Kako bi bilo da popijemo čašicu za stara vremena?

– Nemam vremena za piće, Bena. – Mike se izazovno naceri. – Srušit ću tvoju kulu od karata.

– Mike – odvrati mirno Ben Stowe – za sve bi bilo najbolje da odeš. – Posegne u džep i izvadi debeo snop novčanica. – Slušaj, ako ti je ponestalo para...

– Zar si zaboravio kakav sam? Nikada mi novac nije bio najvažniji.

– Eli Patterson je mrtav, Mike. Počneš li čačkati po tom, mnogi će stradati.

– Baš to i namjeravam.

– Nećeš otići? – promrmlja Ben Stowe. Istovremeno je razmišljao o svojim planovima da ga ukloni. Dosadašnji plan neće uroditi plodom dovoljno brzo, pa treba da smisli nešto prikladnije i djelotvornije.

– Bene – progovori Mike tako tiho i blago da su se Stoweu odmah napeli svi živci – a zašto ne bi ti otišao?

– Ja? Zašto bih ja otišao?

– Razmisli, Bene. Nas dvojica nismo početnici. Obojica smo proživjeli štošta. Velim ti, iskoristi priliku i pobjegni. Dosada ti je sve išlo naruku, dokopao si se bogatstva, a sada uzmi to i bježi. Vjeruj mi, propast ćeš.

Ben Stowe htjede ljutito odgovoriti, ali se obuzda. Nipošto se nije htio sukobiti s njim na ulici. Osim toga, mučila ga je sumnja da Shevlin ima prvo. Ovo ne može potrajati vječno.

– Zašto se uplićeš, Mike?

– Otkrij mi tko je ubio Elia.

– Elia? Mike, ljudi su umirali i umirat će, pa zašto se toliko uzbuđuješ zbog njega? Slušaj – Stowe ga pokušava pridobiti – kako bi bilo da nam se pridružiš? Kolač je dovoljno velik za sve nas.

– Odaj mi čovjeka koji je ubio Elia.

– Dobro, možda to i učinim, Mike – odvraća Stowe, znajući da ne može učiniti nešto takvo. – Daj mi dva dana.

– Dajem ti dvadeset četiri sata. No vjerujem mi, Bene, najpametnije ti je da uzmeš ono što imaš i pobjegneš. Odigrao si svoje – reče Shevlin i žustro se udalji.

Ben Stowe neće biti lak protivnik.

Uvijek je bio žilav, no sada je još žilaviji, hladnokrvniji i lukaviji. Treba unijeti paniku među ljude oko njega, pa će se tada sve raspasti.

Vjerojatno je Mason slaba karika. Uzdrma li se on, Stowe će morati otkriti karte.

Trebalo bi, prije svega, ukloniti Laine Tennison iz grada prije nego što započne gužva.

Uzme svog konja iz konjušnice i odjaše iz grada, zatim se vrati zaobilazno i približi kući doktora Ruperta Clagga sa stražnje strane. Iza kuće su rasle visoke topole i šuškalio im je lišće na povjetarcu. Spustivši se sa sedla, priveže konja duboko u sjeni među drvećem. Mora posjetiti Laine. Mora je upozoriti i, ako je moguće, odvesti iz grada.

Krene prema kući i zaustavi se kraj debela stabla, osluškujući u noći. Iz kuhinje se čulo tiho zveckanje posuda i za trenutak povišeni ženski glas.

Iznenada zašuška blizu njega trava i progovori netko.

– Dobro, što hoćete?

– Htio bih posjetiti Laine Tennison.

– Nije li porekasno za posjete? ako vas ona pozna i želi se sastati s vama, dodite sutra.

– Ne brini, Ruperte – umiješa se Lainein glas.

– Želim razgovarati s njim.

– Dobro, udite – reče muški glas – kad gospođica Tennison želi razgovarati s vama. Ja sam doktor Clagg.

– U srodstvu ste sa Claggom Merriamom? – zapita Shevlin.

– Daleki smo rodaci. Izvolite u kuću.

Mike je oklijevao časak-dva, zatim pođe za njim.

– Hoćete li popiti viski? – ponudi mu liječnik.

– Ne, hvala.

– A kavu? Mi pijemo čaj, ali uvijek imamo kave.

— Popit ću čaj — odvrati Mike. — Zimovao sam jednom s nekim Englezom, pa sam se navikao na čaj.

Kad je u sobu ušla Laine, Clagg se okrene prema vratima.

— Pustit ću vas da razgovarate — reče. — Treba da obavijestim Dottie što se zbiva.

— Ostanite ovdje — zaustavi ga Shevlin. — Bolje je da čujete sve. Ionako ćete doznati za koji dan.

Uto side po stepenicama Dottie i korakne u sobu.

— Gospodo — obrati joj se Shevlin — ja sam Mike Shevlin i moram vas obavijestiti da će uskoro nastati pakao.

VI

Ben Stowe je gnjevno grickao cigaru. Prokleti skitnica! Morao je dolutati baš ovamo!

Namjeravao je ukloniti Shevlina, ali bez ikakve žurbe, namjeravao je sve udesiti tako da se nikakva krivnja neće moći pripisati gradu ni bilo komu u njemu. Međutim, sada više ne smije gubiti vrijeme, mora sve ubrzati.

Vrati se u salun u prizemlju hotela »Nevada«. Zatekne unutra Ridoga, kao što je i očekivao, i pozove ga prstom.

— Ima jedan čovjek kod Boulder Springa — reče. — Odjaši k njemu. Ne govori nikomu ništa... baš nikomu. Samo odjaši k njemu i kaži mu neka prekriži prvo ime.

Kad je Ridi otišao, uzme bocu i sjedne za stol u kutu. Treba da razmisli. Treba da pažljivo predvidi svaki potez. Moraju poslati zlato na tržište. Odvest će ga Gentry i nastojat će sve prikazati tako kao da zlato stiže iz nekog drugog rudnika, a ne odavde. Potreban im je novac kako bi mogli kupiti rudnike ako se nagode s vlasnicima. Vrlo je nezgodno što se upravo sada pojavio Mike Shevlin i počeo stvarati ne-

mir, ali on će nestati već za nekoliko sati.

Baš jučer je dao popis čovjeku kod Boulder Springa, popis na kojem je pet imena. Te ljude treba ukloniti. Pitao se da li bi trebalo dodati još nekoga, no nije mu padao na pamet više nitko.

*

Gib Gentry je upravo ispijao treću čašu za šankom u salunu »Modri rog« kad je ušao Ridi i prišao mu.

— Pripazi što radiš — prozbori Gentry, razdražljiv zato što je želio biti sâm. — Prošli put si umalo izvukao gadne batine.

— Možda — prizna Ridi i tiho za-hihoće, ne razljutivši se — no više nikada neće me ni pipnuti. Ne, on neće više nikada.

— Mogao bi te usmrtiti u bilo kakvoj borbi. Dobro ga poznam.

— Više me neće ni dirnuti, a ni bilo koga drugog. Gotovo je. Dobit će svoje.

Gentry je polako kružio čašom po šanku. Tek postepeno mu dopru izgovorene riječi do mozga, omamljenog viskijem. Htjede upitati nešto, a onda se predomisli. Ridi će, ako ga bude ispitivao, zašutjeti kao zaliven i neće više izvući iz njega ni riječ. A činilo mu se da Ridi želi govoriti... želi se hvalisati nečime što je doznao.

— Ne pouzdaj se previše u to — reče. — Shevlinu još dugo neće nitko stati na rep.

Ridi je bio još donekle oprezan, ali se htio raspričati o onomu što je znao.

— Kad odjašem do Boulder Springa, odzvonilo mu je — reče iskativši piće. — Gotov je. Ostaje mu još jedan dan života.

Nagadao je, ali je slutio da je bližu istine. Vidio je Shevlinov oštri razgovor sa Stoweom, i potom je dobio poruku za čovjeka kod Boulder Springa. Znao je da Shevlin

stvara neprilike... doznali su to već svi u gradu.

Iznenada mu padne na pamet još nešto. Stowe je kazao: »Neka pre-križi prvo ime.« Prvo ime? To znači da postoji nekoliko imena. Ako je Shevlin prvi na tom popisu, tko su ostali?

— Ben je vraški oprezan i lukav — povjeri se Ridi. — Uvijek zna što treba učiniti.

Gentry je šutio i razmišljao o onom što mu je upravo otkrio Ridi. Dakle, Shevlin je osuđen na smrt. Razljuti se. Ben je prava budala. Zar ne zna da neće baš lako ubiti Mikea Shevlina?

Glup i brbljav, Ridi nije mogao, poslije druge čaše, zatajiti ono što je spoznao. Jasno mu je bilo da ne smije govoriti ništa... ali zar nije Gentry Benov bliski suradnik?

— Gibe — prozbori i nagne se prema njemu — ti misliš da ja ne znam ništa, ali ja znam, mogao bih se kladiti, nešto što tebi nije poznato. Ben je sastavio malen popis, popis onih ljudi koje treba smaknuti. A Shevlin je prvi na tom popisu. — Čekao je da Gentry kaže nešto, no Gentry je šutio i pravio se kao da ga nije ni čuo. — Uvjerit ćeš se da govorim istinu kad nestane Shevlin.

Ridi izade. Uskoro će krenuti na put i zaboraviti što je izbrbljavao, ali Gentry to neće zaboraviti, jer je, sasvim slučajno, otkrio već da je kod Boulder Springa zloglasni plaćeni ubojica Lon Court. Čovjek koji se uglavnom služi dalekometnom puškom i pažljivo priprema svaki svoj potez, koji ubija onako kako drugi žigošu stoku ili žanju pšenicu. Hladnokrvan je, nemilosrdan i nepogrešiv.

Izašavši na pustu ulicu, Gentry je opet bio svjestan svoje samoće. Novac što ga je zaradio na lak način nije mu donio sreću. Shvati da je Mike Shevlin jedini čovjek kojeg

može koliko-toliko nazvati prijateljem. Negdašnja se družina raspala. Razišli su se na sve strane, neki su se oženili i smirili, neki su poginuli, a neki završili na vješalima. Ostali su samo on i Shevlin.

Najednom se zaputi odlučno niz ulicu prema konjušnici i zatraži svog konja.

— Jesu li vidio Shevlina? — zapista Brazosa. — Moram razgovarati s njim. Odmah.

— Odjahao je k Parryu u klanac — odgovori Brazos.

Popevši se u sedlo, Gentry odjaše u noć. Na svježem zraku bistrilo mu se postepeno u glavi. Dakle, Lon Court ima popis. Tko je na njemu? Shevlin, Hollister, Babcock... tko još? Budalo jedna, reče sâm sebi, na tom je popisu i tvoje ime! Dabome! Tvoj dio zlata vrijedi već oko stotinu tisuća dolara, pa Ben Stowe neće tek tako dopustiti da mu takvo bogatstvo sklizne iz ruku.

VII

Nitko nije znao da se na ranču »Tri sedmice« održava sastanak. Na čelu stola sjedio je Hollister. Eve Bancroft ga je zadržano gledala, dok je Babcock stajao kraj stražnjeg zida sobe. Ostali za stolom bijahu rančeri ili njihovi predradnici, i svi su napeto slušali Hollistera.

Na obronku, oko jedan kilometar od kuće, ležao je nepomično na leđima Stoweov pouzdanik, koji je dobio zadatak da nadzire ranč, i razrogačenim je očima buljio u zvijezde. Bio je potpuno unakažen, jer ga je Ray Hollister, privezavši ga lasom, nemilosrdno vukao dva kilometra po neravnom terenu.

Svi su ljudi na ranču »Tri sedmice« nosili revolvere. A na konjima su im bile vinčesterke. Namjeravali su napasti čudovište koje im uništava stočarske poslove. Zatrpali će eksplozivom rudnike i otjerati Bena Stowe i njegovu družinu. Voda

će se opet pročistiti i stoka množiti kao nekoć.

*

Gledajući Mikea Shevlina, koji mu je sjedio sučelice, dok su Dottie i Laine bile sa strane, doktor Rupert Clagg je osjećao kakva snaga zrači iz njega. Znao je da upravo takvi ljudi mijenjaju svijet.

– Gospodice – prozbori Shevlin i pogleda Laine – htio bih da odete iz grada. Htio bih da otputujete prvom kočijom ujutro, a još radije bih vas osobno odvezao kolima prije svitanja.

– Zar je stanje tako ozbiljno? – upita Clagg.

Shevlin im opiše situaciju.

– Što će biti sa zlatom? – zanimalo je liječnika. – Još ne znate gdje je?

– Ne znam, ali slutim. Doduše, slutnja mi ne može pomoći. Vjerujem da će ga pokušati otpremiti odavde. I to što prije, jer znaju da, možda, uskoro neće više imati takvu priliku.

– Ne idem odavde – prozbori odlučno Laine Tennison. – Imam posla ovdje, i neću dopustiti nikomu da me otjera. Ostat ću i izdržati do kraja.

– Čekajte... – započne Shevlin.

– Žao mi je, ali ostajem. – Ona se iznenada nasmiješi. – Vjerojatno ste od početka znali da neću otići, ali ste ipak pokušali... Ne, ostajem. – Pogleda mu šalicu. – Zbogga, uopće ne pijete čaj.

On odmah srkne velik gutljaj opeče usta i umalo opsuje.

– Ne znate tko se udružio sa Stoweom? – zapita Clagg.

– Naslućujem ponešto.

– Clagg Merriam?

– Upravo na njega mislim – odvratila Shevlin i pogleda ga u oči.

– I ja – odvratila Clagg i doda: – Moj daleki rođak je uvijek bio pun

para. Međutim, u posljednje mu vrijeme nedostaje novca. Vjerojatno otkupljuje zlato. Nikada nije ulagao pare u nešto što mu ne bi donijelo bogatu dobit.

Neko su vrijeme svi šutjeli i pijuckali čaj.

– Gospodine Shevline – progovori tada Laine – bojim se da ću vas morati osloboditi obaveze.

– Zašto?

– Ne smijete se izlagati opasnosti zbog mene.

– U zabludi ste, gospodice. Ne izlažem se opasnosti zbog vas, nego zbog bogate nagrade koju ste mi obećali i zbog Elia Pattersona. – Shevlin se nasmiješi i namigne. – Doduše, ako bih htio zbog nekoga staviti glavu na kočku, ne bih mogao pronaći ljepši razlog od vas.

Laine pocrveni, ali ne odustane.

– To je glup razlog, gospodine Shevline. – Svakoj je djevojci miliji živ muškarac nego mrtav.

– Mi smo, ovdje na Zapadu, priprosti ljudi – reče Shevlin. – Ovdje je sve jednostavno. Ako netko želi biti opak i zao, ništa ga ne može spriječiti. S druge strane, ako je netko pošten, takav je zato što želi biti takav. Ovdje nema zakona kao na Istoku. Ovdje nema sivila kao ondje. Ovdje postoji samo crno i bijelo. Tko je častan, ne može izbjeći borbu ako želi i ubuduće živjeti na Zapadu. Mora se držati nekih svojih uvjerenja i braniti ih. Stoga smatram sada ovu borbu svojom koliko i vašom, te neću uzeti od vas ni paru.

Uskoro završivši razgovor, Shevlin izađe i zaputi se u konjušnicu. Zatekne Brazosa kako dremucka na stolici kraj vrata. Stari ga konjušar iznenađeno pogleda.

– Jesu li vidio Giba Gentrya? Krenuo je za tobom.

– Zadržao sam se u gradu – odvratila Shevlin i, pogledavši niz mračnu ulicu, korakne u staju. Ko-

nja je ostavio nekoliko metara dalje, u sjeni. — Brazose, gdje živi Mason?

— U onoj uličici — odgovori Brazos i pokaže rukom — stotinjak metara od glavne ulice. U dugačkoj kolibi s tri prozora. Lako ćeš je pronaći.

— Hvala.

— Neće biti sâm — napomene mu Brazos. — Zacijelo je s njim Deek Taylor. Spretan i opasan čovjek.

Uzjahavši na vranca, Mike Shevlin krene u uličicu. Zaustavi se blizu dugačke kolibe i sklizne sa sedla. Pride vratima i pokuša ih otvoriti, ali su bila zaključana. Tada naleti na njih ramenom i razvali ih.

— Tko je to, dovraga? — progundalo pospano Mason.

Stojeći s desne strane vrata, Shevlin je osluškivao. Začuo je da se negdje pred njim zaustavilo disanje.

— Zapali svjetlo — reče. — Htio bih razgovarati.

U istom trenu zapali šibicu i spazi na stolu pred sobom petrolejku. Podignuvši još topli stakleni ciklindar, upali fitilj. Mason je podigao glavu i gledao ga žmirkajući. Shevlin pogleda drugi ležaj. Na njemu je bio Deek Taylor, mršav, četvrtaste brade i tvrdih očiju, i mrko ga promatrao. — Namjeravam porazgovarati s njim — napomene Shevlin i pokaže palcem na Masona. — Hoćeš li sudjelovati u tom ili nećeš?

— Hm, ovisi.

— Odgovori odmah. Ako sudjeluješ, mogao bi dobiti po nosu. A ako se budeš držao po strani, neće ti se ništa dogoditi.

— Neće mi se ništa dogoditi? — Taylor spusti noge na pod. — Pa sad...

Čim je dodirnuo nogama pod, Mike Shevlin ga ščepa i podigne s ležaja. Istovremeno ga pogodi šakom u bradu, pa u lice, potom u trbuh

tako da je odletio u ugao.

— Ako si pametan — reče mu Shevlin — pritajit ćeš se i moliti boga da te zaboravim. — Okrene se prema kockaru Masonu, koji je, blijed kao krpa i već potpuno budan, zaprepašteno zurio u njega.

— Ma, tko si ti, dovraga... — prozbori Mason, a onda, kad se Shevlinovo lice našlo napokon na svjetlu, shvati tko mu je došao u goste. — Mike! Mike Shevlin!

— Dabome. — Spustivši se na rub Taylorova ležaja, Mike letimice pogleda čovjeka raskrvavljena lica koji se skutrio u kutu. — Mogao si znati da ću se vratiti, Masone. Kaži mi sada: tko je ubio Elia Pattersona?

— Čekaj, Mike, znaš da ja...

— Vidio si što se maloprije dogodilo Tayloru — prekine ga tihim glasom Shevlin. — Tebe ću morati udesiti mnogo gadnije. Nemam vremena za prazne priče. Kaži mi tko je ubio Elia, pa možeš otići.

— Gentry je...

— Gentry je preuzeo na sebe krivnju, ali je lagao. Reci mi sada koga je htio zaštititi svojom laži. Reci mi to, pa ćeš moći navrijeme pobjeći. Ti i ne slutiš što se priprema. Vratio se Hollister i okupio rančere. Doći će ovamo i početak će krvava bitka. Ti bi lako mogao zaglaviti u njoj. Imaš to na umu.

VIII

Mason je oklijevao i od straha su mu podrhtavale usne.

— Mike, moraš mi vjerovati. Ne znam ništa.

— Ne pričaj mi gluposti.

— Časna riječ, Mike! Trebao im je svjedok, pa su mi platili kako bih se zakleo da je Gentry pucao.

— Tko ti je platio?

— Nećeš mi vjerovati, Mike, no platio mi je Gentry osobno.

Mike Shevlin pogleda za trenutak Taylora, koji je stenjao i držao

se za očito slomljenu čeljust. Zatim se okrene opet prema Masonu.

– I?

– Ništa drugo ne znam... kunem ti se, Mike! Gentry mi je platio.

– Ne slutiš tko je to učinio?

Mason je oklijevao, zatim slegne ramenima.

– Kunem se, Mike, da ne znam ništa drugo.

– Nije to učinio Ben, ha?

– Ne, nije. Barem mi se čini da nije. Slušaj, Mike, što će se sada dogoditi? Veliš da se Hollister vratio i da se priprema obračun? Dobro, tko će preuzeti sve u svoje ruke kad prestane pucnjava? – Mason se, donekle se ohrabrivši, počne dizati.

– Mike, zašto ne bismo uzeli sve u svoje ruke ti i ja? Ja znam kako se to radi i...

– Koliko znaš? – Shevlin ga hladno pogleda. – Ni si mi još ništa kazao. – Zastane. – Gdje je zlato?

– E, to je dobro pitanje. Gdje je zlato? Nijedan gram nije nestao iz ovog grada, možeš biti siguran u to.

Mike Shevlin je, razgovarajući s njim, osluškivao što se zbiva vani. Je li ovo noć obračuna?

– Ako znaš bilo što, govori – reče odrješito. Činilo mu se da uludo gubi vrijeme.

– Što je s našom nagodbom? – ustraje Mason. – Kako bi bilo da...

– Nema nikakve nagodbe. Govori ili ću te, bogami... – Shevlin ga ščepa za košulju i naglo podigne na noge, zatim ga odbaci u zid tako snažno da se zatresla koliba. Kad je koraknuo prema njemu, Mason podigne obje ruke.

– Nemoj me tući, molim te, Mike!

– Onda govori!

– Znam samo da skrovište u koje će se sakriti zlato nije pripremio Ben, nego Evans.

– Evans? – ponovi iznenađeno Shevlin. Evans je bio nadriodvjetnik s kojim se uortačio Ray Hollister. Najednom mu je štošta bilo ja-

snije – Gdje je Evans? – zapita. – Što se dogodilo s njim?

– I to je dobro pitanje. – Mason se tiho nasmije. – Što se dogodilo s njim? Čini se da je, kad su iz grada otjerali Raya, otišao i Evans. Barem se tako priča. Nitko ga nije vidio kako odlazi, a Evans nije bio sklon bježanju.

Mike Shevlin shvati da nema smisla tratiti vrijeme.

– Mason – reče krenuvši prema vratima – poslušaj moj savjet i nestani iz grada. Imaš vrlo malo vremena; budeš li odugovlačio, naći ćeš se u središtu okršaja.

Izade i zatvori iza sebe vrata. Vani je bilo mračno i tiho, no ta se tišina doimala zlokobno, poput zatišja uoči oluje. U misli mu se neprestano vraćao Evans. Navodno je pripremio skrovište za zlato... zna li to Mason pouzdano ili samo nagađa?

Opipavši revolver u koricama, Shevlin krene prema konjušnici. Stolice kraj vrata više nije bilo, ali mu se, kad je ušao u staju, obrati tiho Brazos.

– Shevline, šuljaš se kao avet. Mogao bi lako stradati.

– Možda.

– Sav sam se naježio. Osjećam dah smrti u ovoj noći.

Stojeći u mraku, nedaleko od vrata, Shevlin opazi blijed odraz na metalu i začuje vrlo tiho škripanje. U prolazu između kuća sjedio je na konju neki jahač.

Brzo prijede pogledom po gornjem dijelu ulice, ocjenjujući koliko ima ondje takvih prolaza. Moglo bi se pritajiti u njima osam ili devet jahača.

Brazos je zapazio što i on.

– Večeras nema u gradu rudara, Mike – prozbori. – Ni jednog jedinog.

Dabome. Ben Stowe ih je zadržao na okupu, naoružane i spremne. Nastojat će pobijediti jednim jedi-

nim udarcem, onesposobit će napadače tako da se oni više neće oporaviti. Za tili će čas slomiti otpor i prekinuti bilo kakve pričice o napuštanju grada. Ako bi se otegnula, borba bi privukla pažnju; međutim, završi li se sve brzo, moći će se okršaj prikazati u mjesnim novinama kao sukob s kradljivcima stoke i razbojnicima.

Kud puklo da puklo, Shevlin nije mogao stajati prekriženih ruku i mirno gledati sve to. Znao je da među skrivenim jahačima ima ljudi s kojima se nekoć družio, poštenih stočara, premda su ovaj put krenuli pogrešnim putem. Smatrao je svojom obavezom da ih zaustavi. Stowe se, nema sumnje, pričajio sa svojim ljudima ispred ulaza u rov, naoružavši ih sačmaricama, i samo čeka da se na vidiku pojave jahači.

– Idem preko ulice – reče Shevlin.

– Poginut ćeš.

– Samo ako pokuša izaći iz ove staje – progovori iza njih neki glas. Bio je to Babcock.

– Slušaj, Babcock – reče mu Mike – ako ti je imalo stalo do tvojih prijatelja, otidi k njima i zaustavi ih. Stowe ih spremno čeka.

– Ne, ovaj put ćemo ga iznenaditi – odvrati Babcock.

Jesi li vidio bilo gdje u gradu rudare, Babcock?

Da sam na Hollisterovu mjestu, zamislio bih se i provjerio kakve karte imam.

– Ray se zna brinuti o sebi.

– U to ne sumnjam. Ali, što će biti s vama ostalima? Već si ga mnogo puta izvukao iz škripaca u koje se sâm glupo uvalio. Želiš li mu i ovaj put pomoći, ne smiješ oklijevati. Ako krenete prema rudnicima, Stoweovi će vas ljudi izrešetati.

– Ne bih rekao.

S ulice se začuje tiha škripa sedala i topot kopita.

– Zaustavi ih dok nije prekasno

– reče opet Shevlin.

– Smiri se – odvrati Babcock i premijesti se s noge na nogu. – Ovaj put ne može više ništa zaustaviti Raya. Ti ne sudjeluješ u ovom, Shevline, pa se ne petljaj.

– Zaboga, čovječe, zar uistinu misliš da Ray Hollister čini sve ovo zbog stočara? Što misliš, tko je uopće doveo ovamo Bena Stowea?

– Došao je bez poziva.

– Babcock, ne dopusti da ti zbog odanosti prema Hollisteru stradaju prijatelji. Uvijek si mu bio odan, ali Ray nije nikada mislio ni na koga osim sebe. Upravo su on i Evans, kao nekakvi pravni savjetnici, doveli ovamo Bena Stowea kako bi on rukovodio revolverašima koji će se boriti protiv rančera.

– To je prokleta laž! – izusti promuklo Babcock. – Dosta mi je tvog brbljanja!

– Ja ne lažem, dobro znaš. Hollister je doveo i Gentrya. Večeras bi htio da mu vadite kestenje iz vatre. Htio bi se riješiti Stowea i opet zasjesti na čelo.

Babcock se namrgodio i šutio. Nije htio povjerovati, a za nekoliko će minuta biti prekasno.

Gledajući najbliži prolaz između kuća, Shevlin razabere u njemu tri jahača, a u susjednom dva. Koliko se moglo čuti, povećala se skupina polako približavala ulicom.

– Slušaj, Babcock – progovori opet – ovo su karmine. Na ovoj prašnjavoj ulici propast će zauvijek ovdašnji stočari. Ti si tvrdoglav čovjek i već dugo si odan Hollisteru koji to ne zaslužuje, ali razmisli sada malo, čovječe. Znaš da se Ray uvijek pravio važan i nastojao izjednačiti s bogatim rančerima. Tada nije uspio, ali ga je Eve Bancroft sada uvjerila da je netko i nešto. Budi iskren, Babcock... možeš li se sjetiti ikoga tko ga se bojao?

– To nije važno.

– Vas dvojica ste odavno zajedno – nastavi Mike – no moraš priznati da si ti uvijek radio, a on je

izigravao velikog gospodina. Ti si se brinuo o ranču i poslovima, dok su se njemu motale po glavi druge misli.

Babcock ne odgovori. Shevelin pogleda opet niz ulicu. Rudnik je udljen samo dvjesta metara, i tko god prođe mimo konjušnice, bit će donekle osvjetljen fenjerom iznad njezinih vrata te se može smatrati mrtvim.

– Babcock, da li je među okupljenim ljudima i Joe Holiday?

– Što onda ako jest?

– Sjećam se da je jednom povukao s tebe pomahnitalo govedo i spasio ti glavu. Zar ćeš dopustiti da pogine? – reče Shevlin. Babcock se premjesti s noge na nogu. – Ti si vješt izviđač poput Indijanaca. Nekoć ne bi uletio u ovo ovako. Najprije bi povjerio kakva je situacija i tek tada krenuo u napad. – Zapazivši da se Babcock uznemirio, Shevlin odmah nastavi: – Evo, možeš vrlo lako zaraditi pedeset dolara. Kladim se s tobom, dva prema jedan, da ćeš na kraju ulice otkriti pedesetak, možda i stotinu naoružanih ljudi.

– Koješta.

– Prihvati okladu.

– Tako je, prihvati je, Babcock – oglasi se prvi put Brazos. – Ulažem i ja pedeset dolara da si se prevario. Oni vas čekaju.

– Dovraga – progunda Babcock – ja ih više ne mogu zaustaviti! Ray ih je zapalio. Mislim da bi sada jurnuli i u pakao, makar imali samo jedan kabao vode.

Jahači su se približavali korakom, raširivši se preko ulice, od zida do zida. Iznenada se zaustaviše.

Iz sjene ispred saluna izišao je neki snažan čovjek i zastao nasred ulice.

Bio je to Wilson Hoyt.

IX

Hoyt je nosio dva revolvera u ko-

ricama i treći zataknuo za pojas. U rukama je držao sačmaricu.

Ne prozborivši ni riječi, nepomično je stajao i pustio ih da ocijene svoje nade. Svi su znali da bi ga mogli pregaziti, ali se nametalo pitanje tko će pritom poginuti. Koliko će hitaca ispaliti šerif prije nego što se sruši?

Udaljenost bijaše malena, ali dovoljna da se sačma rasprši. Ako bude israznio obje cijevi, srušit će tri do šest jahača, osim toga, možda odskoči ustranu i nastavi pucati iz revolverâ.

Gledajući ih iz tame, Mike Shevlin je znao kako se osjećaju. Među njih četrdesetak poginulo bi ih samo nekoliko ali koji.

Šerif iznenada progovori i pritom pokaže da je vrlo mudar, jer nije ni pogledao Raya Hollistera. Slutio je da bi takav pogled samo izazvao Hollistera i natjerao ga da se dokaže, bez obzira na žrtve. Radije je prebacio odgovornost na nekoga drugog.

– Walte Kelly – reče – vrati se s ovom družinom odakle ste i došli.

– Makni nam se s puta, Hoyte!

– Ne budi budala, Walte – odvrati mirno Hoyt. – Dobro znaš da mi je ovo posao. Jesam li ikada uzmaknuo pred svojim obavezama?

U tom času izade iz staje Mike Shevlin.

– Povucite se, ljudi – progovori.

– Protivnici vas čekaju u mraku i itekako žele da im se približite.

Upere se u njega pogledi. Neke su oči bile tvrde, pune mržnje, neke upitne, neke čak ispunjene nadom. Uvijek se u takvoj grupi nade ljudi koji ne žele da se dogodi ono zbog čega su se okupili, koji bi htjeli da ih nešto, bilo što, spriječi prije nego to otidu predaleko.

– On je prokleti lažljivac! – vikne Ray Hollister. Smetalo mu je što mu nitko ne obraća pažnju. – Nitko nas ne čeka u mraku! Hajdemo!

Činilo se da će jahači potjerati konje, ali šerif Hoyt podigne sačmaricu.

— Ako su neki među vama u prijateljskim odnosima s Waltom Kellyem — reče — neka se pozdrave s njim... a i neki drugi se mogu oprostiti sa životom.

Tu je pogriješio. Kao bezlična gomila, mogli su se povući, i nikomu ništa, no sada kad je poimence spomenuo jednog među njima, više nije moglo biti uzmaka. Walt Kelly se nije mogao povući.

— Idi dovraga, Hoyte! — vikne on.

— Makni mi se s puta. Ja krećem!

— A što će biti s Archom, Walte?

— dovikne Shevlin.

Začuvši ime svog sina Archa, kojem je bio otac i majka jer mu je žena rano umrla, Walt Kelly se pokolebao.

U tom se trenu izdvoji iz skupine jedan jahač. Bila je to Eve Bancroft.

— Kukavice! — vikne glasom promuklim od srdžbe. — Hajdemo, Ray! Pokažimo im!

Podbode konja tako da je odmah jurnuo. Hoyt joj htjede uhvatiti uzde, ali je projurila mimo njega.

Ray Hollister krene za njom, zatim se zaustavi.

Zapucavši iz revolvera, Eve Bancroft se približavala kraju ulice, a rudari, čekajući u zasjedi, nisu mogli vidjeti da je riječ o ženi. Uletjela je u kišu metaka, koji je srušiše sa sedla, razdirući joj meso. Iz grla joj se otme bolan i očajan krik i odjekne ulicom.

— Pa, to je neka žena! — progovori užasnut glas u tami gdje su se pritajili rudari. — Zboga, ubili smo ženu!

Stočari su se zagledali u nepomično tijelo što je ležalo na ulici stotinjak metara od njih, a onda svi pogledaše Raya Hollistera. Znali su da je Eve Bancroft odjahala ulicom zato što je vjerovala u Hollistera, a

i pozvala ga je neka joj se pridruži.

Hollister je nepomično sjedio na konju i buljio u njezino tijelo kao da ne može povjerovati da je to istina, gotovo i ne opažajući jahače što su se jedan po jedan okretali i napuštali ga. On ju je doveo ovamo i u presudnom trenutku iznevjerio. Pustio ju je da odjaše sama.

— Gubi se odavde, Hollisteru — progovori iznenada Hoyt. — Ako te ponovo ugledam, ustrijelit ću te kao bijesna psa. Bez ikakve opomene.

Iz kuća počese izlaziti ljudi. Dvije žene pritrče Eveinu tijelu. Nitko nije pitao je li mrtva, jer se znalo da takvu paljbu nije mogla preživjeti.

— Pokušao sam je zaustaviti! — reče Hoyt kad mu se približio Shevlin. — Pokušao sam!

— Nitko je nije mogao zaustaviti — odvrati Shevlin. — Nitko osim Raya.

Na ulici su se okupljali ljudi ali Bena Stowes nije bilo nigdje na vidiku.

— On nije poduzeo baš ništa — progunda Hoyt. — Samo je sjedio i gledao je.

— Krenuo je — reče jedan čovjek. — Krenuo je, a onda se prestrašio i zastao.

Mike Shevlin se htjede udaljiti, ali ga Hoyt zaustavi.

— Misliš li da će se ovim prekinuti sukob? — zapita.

— Zar se išta promijenilo? — reče Shevlin. — Umrla je jedna djevojka koja nije smjela umrijeti, ali je inače situacija ista kao prije. Vjeruj mi, Hoyte, treba da strpaš Bena Stowea u zatvor. Potom pozovi na sastanak pet ili šest najuglednijih građana i istjeraj stvari na čistac.

— Da uhapsim Bena Stowea? — promrmlja kolebljivo Hoyt, natmureno gledajući pred sebe. — Pa, on mi je i povjerio ovaj posao.

— Ne smiješ mu gledati kroz pr-

ste – reče mu Shevlin i ode. Želio je što prije nestati iz grada i biti sâm. Vratit će se na Parryevo nalazište. Sutra će imati ondje pune ruke posla. Ne razmišlja li se najbolje baš s lopatom u rukama?

Iznenada pomisli na Burta Parrya. Gdje li je on? Kazao je da ide u grad, no Shevlin ga nije nigdje vidio. Možda je kod neke djevojke.

Uzjahavši krene iz grada.

Kad je stigao do klanca, naiednom mu se usplahiri konj. Pouzdajući se u njegove nagone, povuče uzde. Sjedio je nepomično u sedlu i osluškivao u noći. U početku nije čuo ništa, a onda samo tiho šuškanje, kao da neki konj prolazi kroz grmlje.

Mirovao je i čekao. Želio se što prije vratiti na nalazište, pa se ljutio zbog ovog zaustavljanja. Na istoku se pojavilo blijedo sivilo, nagovješćujući skorbu zoru.

Tada ugleda konja bez jahača; podigao je glavu i gledao prema njemu. Zarže, a vranac mu odgovori. Shevlin je još čekao, izvukavši iz navlake vinčesterku, spreman da brzo opali.

Ne dogodi se ništa...

Tada se polako približi i ugleda na stazi nešto tamno. Odmah nasluti što je posrijedi. Spusti se sa sedla, jer ga konj nije više upozoravao ni na kakvu opasnost.

Klekne i okrene čovjeka na leđa. Zatim zapali šibicu i ugleda širom otvorene, mrtve oči Giba Gentrya.

Upali još jednu šibicu. Prednja je strana Gibove košulje bila natopljena krvlju, već gotovo sasušenom. Opazi još nešto.

Gib je, kad je pao, otpuzao oko metar i pol i jedna mu je ruka bila ispružena prema grmu. Kresnuvši treću šibicu, Shevlin zapazi da je tom rukom napisao na pijesku: „Shev čuvaj se Lona C.“

Posljednju riječ nije uspio napisati.

Shevlin se uspravi i oprezno po-

gleda oko sebe. Tada obiđe okolicu. Ne nađe nikakve tragove. Ili je skriveni strijelac bio potpuno siguran u svoj hitac, ili se nije usudio približiti i provjeriti da li je ubio žrtvu.

Zašto je stradao Gib Gentry? On je bio Stoweova desna ruka. Trebalo je da preveze zlato. Umro je baš u najneprikladnijem trenutku. Stowe je spreman ubiti svakoga tko mu više nije potreban, no Gentry mu je još bio potreban za ostvarenje planova. Možda je Gentry ubijen zato što se u mraku zabunio netko i zamijenio ga za neku drugu osobu.

Netko je pomislio da sam to ja, zaključio Mike Shevlin. Tako se može protumačiti i Gentryeva poruka. Jahač je ovamo kako bi me upozorio, ali ga je netko zamijenio za mene i ustrijelio.

„Lon C.“ Shevlin se nije mogao sjetiti nikoga tko se tako zove. Međutim, Gib je, očito, vjerovao da će mu to ime značiti nešto, inače ga ne bi pokušao napisati.

Shevlin izbriše vrhom čizme ime zapisano na pijesku, a onda podigne Gibovo tijelo na sedlo, sveže ga i zakvači uzde za jabuku sedla. Znao je da će Gentryev konj otići kući.

Približivši se Parryevu zemljištu, Shevlin je dugo čekao u polutama i osluškivao. Uvjerivši se da nigdje nema nikoga, napokon je otišao spavati u kolibu.

Probudilo ga je sunce što mu je sjalo u oči kroz otvorena vrata. Vani je stajao Burt Parry i gledao niz klanac, čudna izraza na licu. Nije se doimao opušteno kao inače. Držao je vinčesterku tako kao da će je svaki čas priinjati ramenu i opaliti.

Budući da nije mogao obuzdati znatiželju, Shevlin spusti noge na pod. Odmah zaškripi ležaj, te se Parry osvrne.

– Učinilo mi se da vidim srnu – reče Parry i spusti pušku. – Dobro

bi nam došlo, za promjenu, meso divljači.

— A, to je dobra zamisao! — uzvikne Shevlin. — Kako bi bilo da odem u lov!

— Zar vam je već dojadilo kopanje? — Parry se tiho nasmije, zatim ga pogleda. — Doimate se neispavano. Kada ste se vratitli?

— U svitanje — odgovori Shevlin. Očekivao je da će Parry natuknuti ponešto o zbivanjima u gradu, no Parry je šutio.

Njegova se nezainteresiranost mogla protumačiti samo na jedan način: nije ni znao što se dogodilo u gradu. A to znači da nije ni bio u Rafteru. A gdje je, onda, bio?

X

Trpajući jalovinu u tačke, Shevlin je razmišljao o podmuklom strijelcu koji je usmrtio Giba Gentrya. Sada zna već, po svojoj prilici, da je pucao u pogrešnog čovjeka.

Kad god bi izvezao tačke iz rova, pažljivo bi se osvrnuo oko sebe, udišući svjež zrak. Bilo je vrlo tiho. Parry je opet otišao, te je Mike bio sâm na zemljištu.

Pitao se kako će Eveina smrt djelovati na ljude u Rafteru. Oni se ne razlikuju gotovo nimalo od stanovnika u drugim gradovima. Samo su podlegli iskušenju. Zlato potječe iz tla, vjerojatno su uvjeravali sebe, pa zašto ga ne bih i ja uzeo? Lako se pronađu opravdanja. A onda jedno zlo rađa drugo...

Iznenada mu padne na pamet ime. Lon Court. Dabome, Gentry je pokušao napisati na pijesku to ime. Riječ je o plaćenom ubojici, o tajanstvenom, osamljenom čovjeku koji se proćuo besprijekornim izvršavanjem prljavih zadataka.

Možda sada leži na rubu klanca nasuprot izlazu iz rova i hvata na nišan Shevlina svaki put kad on izveze tačke.

Mike Shevlin je sada vrlo dobro

znao što mora učiniti. Treba da pobegne iz rova i dočepa se oružja, zatim da ode iz klanca, koji je prava smrtonosna klopka dok Court vreba na njega. Potom će potražiti Courta i ubiti ga. Ne postoji nikakva druga mogućnost, jer Court nikada ne odustaje od preuzetog zadatka.

Približivši se izlazu iz rova, zaustavi se u sjeni i pogleda van. Vidio je rub klanca i dugo ga promatrao. Ustanovi da ondje nema nikakva grmlja ni velikog kamenja, nikakve vododerine u koju bi se mogao sakriti strijelac. Zatim izide brzo iz rova i požuri prema kolibi, povremeno krivudajući. Kad je ušao, svuče košulju, opere prsa i ramena, zatim se počeslja i zakopča opasač s revolverom. Drugi revolver zatakne za pojas i uzme pušku.

Kad je osedlao konja, vranac ga povuče prema potoku, pokazujući da je žedan. Pustivši ga da pije, Shevlin je osluškivao.

Klanac ga je, nekako, ispunjavao tjeskobom. Sjeti se kako su, kad je večerao s Parryjem, iznenada utihnule ptice. Vjerojatno se netko šuljao u blizini.

Ostavivši konja da pije, spusti se do dna klanca i prijede preko njega. Vidio je tragove raznih životinja, dikobraza i jazavca, prepelice i kojota, ali i prilično nejasne tragove čizama. Dakle, netko je ipak prošao kroz klanac. Tragovi bijahu stari dan ili dva. Međutim, tražeći dalje, našao je i svježije tragove.

Upravo kad se htio vratiti k vrancu, pogleda niz klanac. Na hrpi stare jalovine, ondje gdje je bilo prvobino nalazište »Suncane žile«, stajao je Parry, držao pušku i gledao niz klanac.

Uhvativši uzde, Shevlin povede konja stazom od izvora prema parceli. Promatrao je Burta ne okrenuvši glavu prema njemu i hineći da ga još nije vidio.

Iznenada ga Parry začuje i naglo se okrene. Držao je uperenu pušku, pa je Shevlin bio spreman baciti se na koljena i opaliti, ako bude potrebno. Pojma nije imao zašto bi Parry pucao na njega, no postao je sumnjičav zbog njegova čudnog držanja.

– Tražio sam vas – prozbori Parry. – Završili ste posao?

– Jesam... ostale su još samo jedne tačke jalovine.

Umorio sam se, pa ću to poslije srediti. Bili ste u gradu?

– Ondje je bilo vraške gužve. – Parry ga je netremice promatrao.

– Zašto mi niste ništa kazali?

– Poznao sam Eve. Ponudila mi je posao, znate, pa me pogodila njezina smrt. Nisam bio raspoložen za razgovor. Osim toga, mislio sam da vi sve znate.

Zajedno krenuše prema nalazištu. Burt Parry se opet vladao otvoreno i nehajno.

– Šteta – reče on – bila je zgodna djevojka.

– Burte, jeste li se ikada zatekli u nekom gradu na Zapadu u trenutku kad je ubijena neka poštena žena?

– Nisam. Zašto?

– Kad pogine ili je ranjena neka žena, kakva god bila, grad pomahnita. Vjerujte mi, u Rafteru se sada štošta govori i misli, ocjenjuje se tko ima kakve karte. Uzbudjenja tek počinju.

– Mene se to ne tiče – promrmlja Parry i slegne ramenima. – Nisam upleten u njihove razmirice.

– To nije važno. Kad počne linč, može stradati svatko. – Mike Shevlin prijede pogledom po okolini. – Možda podvijem rep i nestanem odavde.

Nije mu to bilo ni nakraj pameti, ali nije više vjerovao nikomu i htio je svoje planove zadržati u tajnosti.

Skrivanje u divljini nije tako jednostavno kao što se čini, jer čovjek mora biti blizu vode. Tko ne želi da ga bilo tko vidi, mora izabrati vodu koja je podalje od putova. Osim toga, takav čovjek mora imati dobar pogled na sve strane, mora navrijetme opaziti da li mu se tkogod približava skrovištu.

Mike Shevlin je imao sve to na umu dok je pokušavao odgonetnuti gdje se skriva Lon Court. Kao moguće skrovište ostao je samo Boulder Spring. Ta je hrpa stijena četiri-pet kilometara od uobičajenih putova, okružena ravnim pješčanim terenom na kojem raste nisko grmlje. Među stijenjem je izvor hladne vode. Postoji nekoliko plitkih spilja u kojima se može prenoćiti.

Zaključivši da je Lon Court baš na tom mjestu, Mike Shevlin se pokušava prisjetiti svega što zna o tom čovjeku. Court nije revolveraš, nego ubojica. Progoni ljude onako kako stari Winkler progoni vukove; nastoji im se prišuljati i ubiti ih kad se ne izlaže nikakvoj opasnosti. To ne znači da je kukavica. Lon Court shvaća ubijanje kao svoj posao, te ne bi htio da ga bilo tko vidi. Mora ostati nepoznat.

Iznenada vranac naćuli uši. Shevlin ga malo uspori, pretražujući očima okolicu. Zaustavi ga u posljednji čas. Naime, tek što se vranac umirio kao kip, izađe iz jaruge, udaljene oko dvjesto metara, neki jahač. Bio je visok i jahao na dugonogom sivkastom konju. Nosio je šešir uska oboda i neupadljiv siv kaput. Slijedio je neki trag.

Shevlinov je položaj bio izvrstan. Zaustavio je konja napola u zaklonu iza velikog kamenja i kržljave borovice. Reče tiho nekoliko riječi vrancu i ostane u sedlu, čekajući.

Čovjek je držao u desnoj ruci pušku i jahao polako, pogledavajući s vremena na vrijeme trag. Očito je

pratio nekoga. Sudeći prema svemu, progonjeni nije bio daleko ispred njega. Mike Shevlin najednom spozna da je to Lon Court. Bio je čvrsto uvjeren u to. Sve se podudaralo s predodžbom što ju je stvorio o njemu.

Izvuče pušku iz navlake na sedlu i pusti jahača da još malo poveća prednost, a onda krene za njim.

XI

Nije odvajao pogled od čovjeka pred sobom. Znao je da će moći ispaliti samo jedan metak ako ga Lon Court opazi. Taj plaćeni ubojica odmah će otvoriti vatru, a vrstan je strijelac.

Koga prati? Očito se već znatno približio progonjenom, jer bi inače jahao brže.

Sivkasti konj i neupadljiva odjeća stapali su se s okolicom, pustinjom i kamenjem, tako da se iz veće daljine nije gotovo ni mogao razaznati.

Dan je bio vruć, te je Shevlinu tekao znoj niz vrat. Obriše dlanove o košulju. Court je sada jahao uzbrdo, koso preko obronka.

Iznenada sjahavši, Court se, noseći pušku, pješice zaputi do vrha strmine. Iznenada se ukoči i zagleda u nešto s druge strane grebena. Polako je prinio pušku ramenu.

Shevlinov je vranac sada gazio po pijesku i kretao se nečujno. Opasni strijelac je bio sve bliže. Udaljen još šezdesetak metara od njega, Shevlin se zaustavi i sjaše. Itekako ga je zanimalo što je s druge strane grebena, želio je otkriti koga progoni Court, ali nije mogao ništa vidjeti. Uspio se toliko približiti samo zato što se Lon Court usredotočio na svoj zadatak.

Bilo je tiho. Čulo se samo cvrčanje cikada u grmlju. Pazeći da mu se ne zakotrlja pod nogama kakav kamen i upozori Courta, Shevlin se penjao uz strminu. A onda se zaus-

tavi i, uzevši s tla dva kamenčića, baci ih na Courtova konja. Sivac poskoči i zafrkće.

Lon Court se okrene hitro kao mačka i pogleda prema konju.

— Ovdje sam, Lone!

Court smjesta opali, ali prebrzo. Metak prozuji iznad Shevlina. Međutim, Shevlin je naciljao pažljivije. Gađao je sredinu Courtovih grudi, ali je zrno pogodilo puščani zatvarač i, skrenuvši uvis, rastrgalo Courtu vrat i čeljust.

Court se još čvrsto držao na nogama i grozničavo pokušavao povući puščani zatvarač, a onda baci pušku i posegne za revolverom. Još je stajao, malo se raskoračivši, dok mu je uski obod starog šešira zaklanjao oči. Jasno su mu se vidjeli žuti brkovi.

Shevlin korakne udesno i ponovo opali, te metak okrene Courta tako da je njegovo zrno odjetjelo daleko od cilja. Court ponovo uperi revolver, ali Shevlin ispali i treći hitac. Pogodi ga u glavu.

Prišavši mrtvom ubojici i pogledavši ga, Mike ga nije žalio niti se kajao. Lon Court je dobrovoljno izabrao svoj životni put i morao je znati da će jednog dana završiti baš ovako. Pobio je mnogo ljudi, a sada je i on mrtav, ubio ga je čovjek koji je trebalo da postane njegovom žrtvom.

Vrativši se k vrancu, Shevlin uzjaše i prijede preko grebena. S druge strane otkrije na stazi konjske tragove. Tek što je prešao nekoliko metara, otkrije mjesto gdje je konj naglo potrčao. Zacijelo je jahač bio baš tu kad su se začuli hici.

Slijedeći tragove, Shevlin se već približio rubu grada kad je napokon ugledao jahača. Bila je to Laine Tennison.

Opazivši ga, ona se zaustavi i pričekala ga.

— Uplašio sam vas? — zapita on.

— To ste vi pucali?

– Aha. Ja i još netko.

– Što se dogodilo? – zapita ga Laine, gledajući ga ispitivački.

– Ondje se zatekao izvjesni Lon Court. Godinama je davao svoje usluge bogatim rančerima i svakomu tko bi htio ubiti nekoga. Vrebao je na vas.

– A vi ste ga spriječili?

– I ja sam bio na njegovu popisu.

– Vi... vi ste ga ubili?

– Gospodice, kad netko drži u rukama oružje, ne pomažu riječi. Taj čovjek nije bio baš razgovorljiv.

– Što će se sada dogoditi?

– Zbog njegove smrti? Kad umre netko poput Lona Courta, nitko ne žali za njim. A što će se dogoditi, to ne znam. Hajdemo sada zajedno u Rafter. Više se nećete micati iz kuće Claggovih. Ako me ne poslušate, dići ću ruke od svega. Ne mogu, uz sve brige koje imam, još juriti i za vama.

Kad su ujahali u grad, ulice su bile neobično puste. Ostavivši Laine kod Claggovih, Mike Shevlin ode u šerifov ured.

– Što ćeš mi kazati ovaj put? – progunda Wilson Hoyt, gledajući ga mrko.

– Došao sam te obavijestiti o jednom obračunu. Poginuo je Lon Court.

Hoyt je znao to ime. Što dulje je razmišljao, to više ga je hvatao bijes.

– Tko ga je, dovraga, doveo ova-mo? – promrmlja.

– Netko tko želi ubiti Laine Tennison. Netko tko želi meni smrt i tko je nehotice uklonio Giba Gentrya.

– Misliš da je Court ubio Gentrya?

– Da, mislim. Očekivalo se da ću jedino ja projahati te noći onom stazom – reče Shevlin. – Međutim, zaputio se k meni Gentry... htio me upozoriti.

Wilson Hoyt se zamisli. Znao je

da je Gentry prije odlaska iz grada razgovarao s Brazosom i kazao da ide za Shevlinom. Međutim, kopkala ga je činjenica da je Gentry, prije nego što je otišao po konja, kratko popričao s Ridim, zatim je Ridi odjahao iz grada. Ubrzo nakon toga otišao je Gentry po konja u staju.

– Lon Court nije bio u gradu – reče Hoyt. – Nisam ni znao da je u ovom kraju. Da sam znao, bio bih ga otjerao.

– Lon Court nije nikamo jahao besplatno – napomene Shevlin. – Što misliš, komu bi pomogla moja smrt? I smrt Laine Tennison?

– Kakvu ulogu ima ona u svemu tom?

– Poneki misle da bi ona mogla biti vlasnik rudnika. Clagg Merriam je doznao na večeri kod doktora Ruperta Clagga da ona ima bogatu rodbinu u San Franciscu. A »Suncana žila« pripada nekome baš u San Franciscu.

– Ne bi ubili ženu.

– Brzo zaboravljaš. Što se dogodilo s Eve Bancroft?

– Posrijedi je bila zabuna – reče Wilson Hoyt. A onda pogleda naglo Shevlina. – Spominješ Clagga Merriama? Kakve on ima veze, dovraga?

– On podupire novčano Bena Stowea.

– Taman posla! – uzvikne Hoyt, malo uzdrman. – Merriam pozna Bena vrlo površno... i ugledan je čovjek.

Mike Shevlin je bio suviše umoran da bi se prepirao s šerifom. Pouzdavao se u njegov zdravi razum.

– Slušaj, Hoyte – prozbori, nagnuvši se preko stola – mirnim vremenima je odzvonilo. Pogledaj istini u oči. Možda se ovaj grad može izvući iz blata u koje je zaglibio, a možda i ne može. Mislim da je većina ovih ljudi... čak i oni koji su prihvatili potkradanje rud-

nika... u duši poštena. Pogibija Eve Bancroft dirnula ih je u živac. Ako se ne varam, neće mirno prijeći preko tog događaja. Pokažeš li odlučnost, oni će stati iza tebe. Budeš li stajao po strani, upropastit ćeš za sva vremena svoj ugled. Jer ovdje će biti još ubijanja.

– Kazao si da je Court mrtav.

– Zar misliš da bi samo on ubijao? Ja dobro poznam Bena. Poznam ga već dugo. On je vrlo grub. Što je stariji, to je nemilosrdniji. Vjeruj mi, Giba su ubili uslijed zabune, no mogao bih se kladi ti da je i on bio na popisu onih koje treba smaknuti... dabome, tek pošto bi izvršio svoj zadatak i odvezao zlato.

Wilson Hoyt je bio razborit čovjek, ali se, kao i mnogi, nerado suočavao s neizbježnom promjenom. Proveo je dvije ugodne i razmjerno mirne godine u Rafteru, te je želio, iako je odavno znao da to ne može potrajati vječno, da se takvo stanje nastavi. Međutim, sada mu je bilo jasno da više ne može stajati po strani. Lona Courta doveo je ovamo netko tko živi u gradu. Osim toga, Shevlin je upleo i Clagga Merriama. Koliko god se pravio iznenađenim, Hoyt je, zapravo, odavno naslutio da je i Merriam umiješan u tu igru.

– Dobro, Mike, vidjet ću što mogu učiniti – promrmlja napokon. Doimao se obeshrabreno. – Dovraga, što da radim? Mislio sam da ću ovdje ostati zauvijek, da sam pronašao mjesto gdje mogu dočekati starost.

– Možda si ga i pronašao. Gledaj na to ovako, Hoyte. Ako razmrsiš ovu gužvu i izvedeš grad na pravi put, sa što manje žrtava, vjerojatno će građani htjeti da ostanu ovdje.

Wilson Hoyt kimne polako i sumnjičavo.

Ben Stowe izvadi iz ladice cigaru, odgrize joj vršak i zapali je, a onda sjedne i, duboko povukavši dim, podigne noge na stol. Zagleda se kroz prozor prema planinama.

Clagg Merriam ima pravo. Morat će poslati zlato na tržište. Po nestalo im je novca. Ne pribave li pare odnekuda, više neće moći otкупljivati ovdje zlato; a ako ga prestanu kupovati, situacija će im izmaknuti iz ruku. Ako zlato počne izlaziti iz grada drugim kanalima, izazvat će se znatizelja i nahrupit će ovamo ljudi.

Trebalo bi što prije kupiti rudnike, ali još nije stigao nikakav odgovor iz San Francisca na najnoviju ponudu. Zar istražuju? Tko to obavlja u njihovo ime?

Clagg Merriam se uznemirio zbog Laine Tennison, zgodne djevojke koja je odsjela kod liječnika... Dobro, za nju će se pobrinuti Lon Court.

Ben Stowe se razdražljivo namršti. Onaj prokleti Gentry! Zar je morao jahati onuda baš kad je Court očekivao Mikea Shevlina? Sada kad je Gib Gentry mrtav, sve se zamrsilo. On bi im prevezao zlato i to bi bilo najsigurnije rješenje. Komu se drugom može povjeriti takvo bogatstvo? Gdje da se nađe čovjek koji ne bi brbljao o tom niti bi pokušao ukrasti zlato?

Mogao bi ga osobno prevesti, ali je gradu u ovom času potrebna čvrsta ruka, pa se ne usuđuje otići. Štoviše, mogao bi stići odgovor vlasnikâ rudnikâ, pa će trebati odmah djelovati.

Koga da pronade?

Wilson Hoyt bi bio kao stvoren za takav zadatak, ali u novije se doba ponaša čudno.

Mike Shevlin...

Koliko god se smiješnom činila ta pomisao, Ben je se nije mogao osloboditi, znajući da bi Mike prevezao zlato do cilja, makar morao

proći kroz vodu i vatru, i ne bi nikomu pričao ništa. Od svih ljudi koje je poznao, Mike Shevlin mu se činio najpogodniji.

Međutim, Mike mu je protivnik.

Pogledavši pepeo na vrhu cigare, Ben Stowe pažljivo razmisli o svemu što zna o njemu. Dok je bio ovdje još kao mladić, napola dječak, vladao se neustrašivo, spretno rukovao revolverom i povremeno bi ukrao poneko govedo. No nije pristao na otvorene pljačke kad su se ostali upustili u njih; doduše, možda je, zaključi Ben, postupio tako uglavnom zato što se zaželio lutanja... htio je otići u svijet.

O Mikeu Shevlinu su stizale svakakve proturječne vijesti. Sudjelovao je u nekim sukobima na pašnjacima, u revolveraškim dvobojima, a dva-tri puta bio je i predstavnik zakona. To ne znači ništa, mislio je Ben, jer je nekoliko odmetnika postalo gradskim šerifima, i dobro su obavljali taj posao.

Mike Shevlin mu se nikada nije svidao, ali to sada nije bitno. Kako bi bilo da mu ponudi pare? Reci-mo, Gibov dio?

Malo bi ljudi moglo odbiti tako veliku svotu. Naravno, Shevlin neće dobiti taj novac, kao što ga ne bi dobio ni Gib Gentry. Postoji li budala koja bi dala toliki novac ako ga može zadržati za sebe?

Međutim, još nešto ga je mučilo. Ray Hollister je spasio glavu i negdje je u blizini. Trebalo bi ga ukloniti.

XII

Hollister je za to vrijeme sjedio u skrovištu u brdima. Uz njega bijaše samo Babcock i prvi put ga je pogledavao donekle sumnjičavo. Bilo mu je neugodno zato što su se, pošto su proveli zajedno godine i godine, pojavile u njemu dvojbe.

— Gdje je, dovraga, Winkler? — progunda Hollister, podigavši glavu.

— Doći će.

Winkler je otišao na »Tri sedmice« po hranu. Nisu više imali što jesti, a on je poznao tamošnjeg kuhara. No morat će biti oprezan, jer im više nitko nije sklon na ranču »Tri sedmice«. Zapravo, ni na ostalim posjedima.

— Moraju odvesti zlato — progovori Ray Hollister i oporo se nasmije. — Moraju. Kad ga izvade iz skrovišta, dočepat ćemo ga se.

Mršavi Babcock se uspravi i pride najbližem grmu kako bi nakupio granja za vatru.

— Ako se dokopamo zlata — nastavi Hollister — preuzet ćemo igru u svoje ruke.

— Kako će ga provesti? — zapita Babcock.

— Prevest će ga Gentryjeva kola. Zbog toga je on i postao prijevoznik.

— To je uvjerljiv zaključak. Kako znaš sve to?

— Znam je štošta.

Babcock se vrati do vatre, baci u nju granje i čučne. Oduvijek je bio odan Hollisteru i stočarstvu. Odrastao je uz stoku, brinuo se o njoj od djetinjstva i nije nikada pomišljao ni na kakav drugi posao. Kad se pronašlo zlato, smatrao je to osobnom uvredom. Nije podnosio rudare, a još manje njihovu prljavu opremu i tutnjavu kompresora. Kad su rudnici počeli upotrebljavati veliku količinu vode i vraćati je muljevitom i prljavom, veoma se razbjesnio.

Kad su rudnici zagadili vodu, trebalo je goveda otjerati od rječice na kojoj su se uvijek napajala, što nije bilo nimalo lako. Vode je bilo još jedino na suprotnoj strani pašnjaka, gdje trava nije bila bujna kao oko rječice. Dok su tjerovali stoku i kupali se u znoju, itekako mu je bila potrebna Hollisterova pomoć, no Hollister se nije pojavljivao na ranču, nego je petljao ne-

što s onim nadriodvjetnikom Evansom.

Čućeći sada pokraj vatre, Babcock nikako nije mogao zaboraviti Hollisterovu tvrdnju da je Gentry predviđen za prijevoz zlata. Daka-ko, mislio je, možda je posrijedi puko nagađanje. Međutim, gledajući Hillistera s druge strane vatre, nije mogao zaboraviti što je Shevlin kazao o njegovoj vezi s Benom Stoweom. Postepeno se prisjećao napola zaboravljenih razgovora i približavao određenim zaključcima.

— Moraju odvesti zlato! — uzvikne opet Hollister. — Ne smije im ponestati gotovine niti smiju dopustiti da netko nađe zlato kod njih. — Lukavo pogleda Babcocka. — Mogli bismo se dočepati dobre zarade.

— Ne nisam lopov. — Babcock je progovorio razdražljivo, jer mu je smetalo što ga ometa pri razmišljanju. — Taj novac nije moj.

— Nije ni njihov — prigovori Hollister, — zatim doda lukavo: — Bez tog novca neće rudnici dugo izdržati.

To je istina, složi se u mislima Babcock.

— Čuvat će ga — natukne.

Hoće, dabome, ali na našoj je strani faktor iznenađenja, a on je vrlo važan. Potrebna su nam, uz tebe, Winklera i mene, još dvojica spretnih ljudi.

— Halloran... i John Sande.

Da, oni su sposobni. Ray Hollister razmisli o putu kojim će krenuti zlato. Znao je da ga moraju poslati na istok. Na zapadnoj obali su financijski kanali uski i previše bi se pričalo. Kalifornija je puna svakakvih glasina, svi jedva čekaju da se opet otkrije nešto, i čim bi se doznalo da se pojavilo zlato iz nekog novog izvora, ljudi bi pohrlili ovamo. Takva se količina zlata može lakše prodati na Istoku.

Razmišljajući o mogućim putovima, postepeno ih je odbacivao jedan po jedan dok nije ostalo samo jedno rješenje.

Oko ponoći se vratio Winkler. Sjednuvši na kamen, saslušao je Hollisterov plan.

— Dobro — reče — možete računati na mene. Što je s Halloranom i Sandeom?

— Oni će nam se pridružiti — promrmlja Babcock. Winklerov ga je dolazak omeo u razmišljanju. Donekle je poštovao tog starog lovca na vukove, ali ga nije volio, jer je lovac, kao što se često događa, poprimio neke osobine stvorenja koja lovi. Winkler se više ničemu... tuđem logoru, kući, osobi ili zamisli... nije mogao približiti ako ne bi najprije kružio oprezno i onjušio zrak sa svih strana. Postao je sumnjičav poput vukova. Postavljao je klopke i bojao ih se. Nije vjerovao Hollisteru, ni Babcocku niti bilo komu drugom. Bio je grub starac, s kojim je puška srasla.

Nije mu još palo na pamet da su se sada, kad je poginula Eve Bancroft, promijenile prilike i da on nema više nikakvih obaveza. Svidjela mu se pomisao da bi se rudnicima moglo oteti zlato i imao je pred sobom nekakav cilj, bar privremeno.

Za dva dana dojahao u skrovište Halloran i John Sande. Kao što je Babcock i nagovijestio, bili su spremni za akciju. Winkler će odjahati u grad i provjeriti što se događa. Ostali se odlučise povući do Boulder Springa.

*

Kad se Mike Shevlin vratio na Parryevo zemljište, Parrya nije bilo nigdje na vidiku i, sudeći prema svemu, nije bio tu već satima.

Najednom se osjećajući nelagodno, Shevlin sjedne na klupu pred

vratima kućice, te očisti i podmaže vinčesterku, zatim revolvere. Ali, jedan revolver uvijek mu je bio nadohvat ruke, spreman za pucanje.

Gdje je Burt Parry kad ode s parcele? To ga je pitanje već dugo kopkalo u podsvijesti, no sada je prvi put ozbiljnije razmišljao.

Zapamtio je da je Parry, kad ga je prvi put ugledao, razgovarao u salunu s Claggom Merriamom. Doduše, to ne mora samo po sebi značiti ništa. Parry je prilično školovan, čini se da potječe s Istoka, pa možda ima štošta zajedničko s Merriamom.

Pogleda hrpu jalovine pred ulazom u stari rov, ondje gdje se, kao što je rekao Parry, najprije pronašlo zlato. Sjeti se Hoytove napomene da sva vrijedna ruda potječe iz područja između dvaju rudnika i da će se, čim se naslute nevolje, eksplozivom zatrpati rovovi. Trebalo bi pronaći spremište zlata i potom ukloniti eksploziv.

U Parryevu rudniku nema, sudeći prema svemu, ni trun zlata. Možda on tim svojim kopanjem samo prikriva neku drugu djelatnost? Kakvu? Možda je nekakav istražitelj? Ili mu je zadatak da bdije nad nečime? Zar čuva nešto za onih zagonetnih sati dok ga nema ovdje?

Shevlin ga je jednom opazio kako stoji na jalovini pred ulazom u prvobitni rov. Pred ulazom u rov u kojem je prvi put pronađeno zlato!

Naglo ustane i istodobno mu se osuše usta. Što onda ako on...?

Uzme pušku i odlučno se zaputi kroz klanac. Međutim, nije stigao još ni do izvora kad je iznenada začuo topot kopita. Oklijevajući nekoliko trenutaka, tiho opsuje i vrati se.

Kad se približio kolibi, ugleda jahača. Bio je to Ridi... onaj sva-

dljivac s kojim se sukobio kad je došao u Rafter.

— Osedlaj konja — progovori osorno Ridi. — Ben Stowe bi htio razgovarati s tobom!

Mike Shevlin ga je mirno gledao, a onda izvadi iz džepa cigaru i zapali je.

— Ako Ben Stowe želi razgovarati sa mnom, dobro zna gdje sam.

— Zar hoćeš da mu to kažem?

— izusti iznenađeno Ridi.

— Kaži mu što god te volja.

— Nekako bih te najradije šcepao i odveo — reče Ridi, buljeći u njega.

— Dobro, šcepaj me — odvrati Shevlin.

— Hajde!

XIII

Ridi se kolebao trenutak-dva, potom uzmakne.

— Baš me briga! Ako ne želiš poći sa mnom, sâm si natovario sebi nevolje na vrat. Kazat ću Benu što si mu poručio. — Naglo okrene konja i odjaše, mrmljajući sebi u bradu. Popevši se na vrh strmine, osvrne se. Mikea Shevlina nije više bilo na vidiku. — Dobro, gdje je dovraga? — Zaustavi konja i okrene se u sedlu. Kamo je mogao Shevlin nestati tako brzo? Zapravo, gdje je bio maloprije? Doimao se iznenađeno i užurbano.

Promatrajući klanac neko vrijeme, Ridi napokon spazi Shevlina na jalovini pred starim nalazištem. Ušao je u rov. Kad nije izašao ni poslije nekoliko minuta, Ridi odjaše u grad.

Zatekne Bena Stowea u restoranu i odmah mu pride.

— Neće doći — reče. — Ako želite razgovarati s njim, veli, znate gdje je.

Začudo, Ben Stowe se ne razljuti.

— Dobro — odvrati blagim glasom. — Odjahat ću k njemu.

— Nećete ga naći — napomene Ridi. — Tumara klancem. Vidio

sam ga kako ulazi u stari rov.

Ben Stowe se ukoči lice i ruka čvršće uhvati vilicu, ali mu je glas, kad je progovorio, bio nehajan.

— Kada je otišao u rov?

— Kad sam se zaputio u grad.

— Hvala, Ridi. Zadrži se u gradu, čuješ me? Možda ćeš mi biti potreban.

Kad je Ridi otišao, Ben Stowe polako spusti vilicu. Potpuno je izgubio apetit. Glupo je što je dopustio da Shevlin radi kod Burta Parrya, no Clagg Merriam je tvrdio da nema nikakvih razloga za zabrinutost. Barem će biti podalje od grada; osim toga, nitko ne vidi ono što mu je pred nosom, pa neće ni on. Ipak, zašto Shevlin njuška uokolo? Što traži? I gdje je Burt Parry?

Kako ne bi pokazao svoju nervozu, pojede još nekoliko zalogaja i polako popije još jednu šalicu kave.

Ne žureći se nimalo, zaputi se ulicom prema konjušnici. Ne zatekavši unutra Brazosa, razljuti se. Navikao se na njegove usluge i nerado je sâm sedlao konja. Napokon izvede konja iz staje i uzjaše. Dobro, gdje je taj prokleti konjušar?

*

Baš tada Brazos je sjedio u kuhinji doktora Ruperta Clagga, sa sačmaricom preko koljena, dok mu je nadohvat ruke bila vinčesterka. Clagg ga je zaposlio kao čuvara Laine Tennison.

U Claggovoj se sobi okupila skupina ljudi: Billy Townsend, vlasnik saluna „Modri rog“, James Martin Field, izdavač mjesnih novina, Tom Hayes, vlasnik velike trgovine, i još neki koje je Clagg pažljivo izabrao.

— Nećemo gubiti vrijeme i raspravljati o prošlosti — govorio im je Clagg. — Treba sada vidjeti kakve su mogućnosti pred nama.

Ako vam još nije sasvim jasno zašto smo se okupili, mogu vam reći da je razlog vrlo jednostavan: treba da utvrdimo kakvo je stanje u Rafteru. Na ulici ovoga grada ubijena je jedna djevojka, dobro poznata i ugledna. Izvan grada je ustrijeljen Gib Gentry, ovdašnji poslovni čovjek. U obližnjim je brdima poginuo jedan zloglasni ubojica, koji je došao ovamo tko zna zašto. Sve se to dogodilo za proteklih nekoliko dana.

Hayes se uznemireno promeškotlja i čelo mu se orosi znojem.

— Imamo šerifa koji se proćuo svojim sposobnostima — nastavi doktor Clagg — ali on ujedno nastoji ugoditi građanima i najveća mu je briga da sačuva mir. Međutim, ne znam da li je to ovdje dovoljno.

Uto se otvore vrata i na pragu se pojavi Laine Tennison.

— Ruperte — progovori ona odlučno — mislim da se ovaj sastanak tiče i mene. Htjela bih se pridružiti.

— Očekivao sam te — reče Clagg. — Kazao sam Dottie neka te obavijesti što se događa. Hoćeš sjesti?

Tom Hayes se htjede dići, pa opet sjedne.

— Slušajte, doktore — pobuni se — ne bih se htio uplesti u to. Dosad je stanje bilo mirno i...

— Polako, Tome — prekine ga Billy Townsend. — Miruj i slušaj što nam ima reći doktor. Čini mi se da su mu na pameti neke mudre zamisli.

— Dobro, a što će ovdje ova djevojka? — progunda Hayes i pogleda Laine.

— Ja sam ovdje zato što sam zainteresiranija nego bilo tko od vas — odvrati ona. — Oba rudnika pripadaju meni.

Kad su je svi pogledali, malo je pocrvenjela i podigla bradu.

– Da, to je istina – potvrdi Rupert Clagg. – Treba da napomenem još nešto: ona je nećakinja Elia Pattersona, čovjeka čije je ubojstvo pokrenulo sve ovo.

Hayes se lećne zbog riječi »ubojstvo«, zatim se opusti.

– Treba da se odlučimo – nastavi Clagg. – Hoćemo li se pomiriti sa zločinima i tonuti svaki dan sve dublje i dublje ili ćemo prekinuti s prošlosti i zatražiti da se ovaj grad očisti?

– Počnemo li čistiti grad – prozbori Billy Townsend i prekriži noge – mnogi će loše proći.

– Da budemo načistu – umiješa se Laine Tennison – to se više ne može izbjeći. Moji su odvjetnici uputili pismo guverneru... ako se ne varam, on je zet Jacka Mormana... i zatražili da pošalje ovamo svog izaslanika koji će uvesti u Rafter red i zakon. Zatražila sam istragu. Hoću da se ispita kako se kralo zlato i komu je pripalo. – Zapazivši komešanje oko sebe, doda: – Međutim, neću stvarati nikomu neprilike ako uhvatim glavne krivce i dobijem svoje zlato.

– To je pošten prijedlog – zaključuje Townsend.

– Jedno su želje, a drugo stvarnost – promrmlja Hayes. – Uostalom, tko će otjerati tu družbu odavde?

– Ako to zatraže od njega građani i ako bude imao podršku, mislim da će to učiniti Wilson Hoyt.

– Što može jedan osamljeni čovjek protiv ratoborne skupine koje je doveo Ben Stowe? – prigovori Hayes. – Svi oni znaju mnogo više o oružju nego o rudarstvu.

– Ako se odlučimo za akciju – reće Clagg – ja ću se pridružiti Hoytu.

Svi ga pogledaše iznenađeno, osim Townsenda.

– Ja imam salun i dobro zara-

đujem, ali mi se od početka ne sviđa ono što se događa. Doktora, kad se pridružite Hoytu, bit ću uz vas.

– I ja – oglasi se Fields. – Nisam pucao još od građanskog rata, no imam vrlo dobru saćmaricu.

– Svi ste vi budale! – uzvikne ljutito Tom Hayes i naglo se digno. – Neću se petljati u to.

Oklijevao je, kao da bi htio još nešto kazati. U stražnjem dijelu prostorije ustadoše hitro dva čovjeka i šmugnuše van.

– Ne možeš ostati po strani, Tome – reće tiho Townsend. – Pozvali smo te ovamo zato da bismo ti dali priliku.

– Priliku! Pa, vi nemate baš nikakvu priliku da uspijete. Čim Ben Stowe dozna za ovo, svi ćete završiti na groblju.

– Ti ćeš mu to reći, Tome? – zapita Bill Townsend, smješkajući se.

– Ne, ja neću! – Hayes pocrveni od srdžbe. – Ne okrivljujte mene ako bude doznao! – Izade i žurno zatvori za sobom vrata.

Naposljetku ih je ostalo devet. Doktor Rupert Clagg ih je gledao jednog po jednog.

– Dakle, ljudi – reće – od sada ćemo biti naoružani i nitko od nas ne smije biti sâm. Kad vas obavijesti Billy, sastat ćemo se kod njega. U međuvremenu ću razgovarati s Wilsonom Hoytom. – Kad su svi otišli, on se okrene prema Laine. – Krenuli smo s mrtve točke i vjerujem da ćemo uspjeti.

– S devetoricom ljudi? – izusti prestrašeno Laine. – Ruperte, treba da obavijestimo Mikea Shevlina.

– Da, on je spretan... dobro bi nam došao – složi se Clagg. Oklijevao je. – Odjahat ću po njega.

– Ne, ostani ovdje – pobuni se Laine. – Ako odjašeš iz grada, svi

će naslutiti da se priprema nešto. Ja ću otići po njega.

Naposljetku je popustio, jer je imao još mnogo posla u Rafteru, a vrlo malo vremena.

Znajući napamet cijelu okolicu, jer je satima i satima promatrala zemljopisne karte tog područja, Laine Tennison odjaše na Parrye-vo zemljište. Kad se približila parceli, opazila je Stoweova konja. Međutim, Bena Stowea nije bilo nigdje na vidiku, a ni Burta Parrya i Mikea Shevlina.

Nepomično stojeći i razmišljajući, pogleda jalovinu pred rovom u kojem je najprije otkriveno zlato. Najednom nasluti gdje su oni.

Pride konju i izvadi iz bisaga revolver.

XIV

Kad je ušao duboko u rov, Mike Shevlin zastane i zapali svijeću, zatim je umetne u držač na kapi. Krenuvši naprijed, brojio je korake, a kad ih je nabrojio pedeset, zastao je i osluhnuo, ali ništa nije čuo.

Prošavši kroz blag zavoj, ugleda pred sobom ljestve i, osluhnuvši još jednom pa se počne penjati po njima.

Iznenada spazivši otvor s lijeve strane, siđe s ljestava i zastane na zaravanku. Zaključi da se u tom rovu nije već dugo radilo i potom se nastavi penjati po ljestvama. Kad se uzverao samo petnaestak metara, začuje glasove i razabere daleko iznad sebe treperenje svjetla. Više nije imao dovoljno vremena da se spusti po ljestvama, ali je, nasreću, ugledao s lijeve strane još jedan tunel. Skrenuo je u njega i žurno ugasio svijeću. Povukao se unutra što je dublje mogao i zatim je čekao. Možda se oni ljudi nastave spuštati po ljestvama; međutim, ako se zaustave, bit će u nevolji.

Zaustavili su se.

Priljubivši se uza zid, čekao je i osluškivao. Čuo je mrmljanje, zatim mu se u vidokrugu pojavi zdepast, snažan čovjek, koji je upravo palio lulu. A onda se pojavi i drugi. Koliko je mogao vidjeti, bili su naoružani samo pijucima, no oni bi bili sasvim dovoljni u borbi izbliza u rudniku.

U početku je Shevlin mogao čuti samo dijelove njihova razgovora. Očito su se zaustavili na zaravanku da bi zapušili... ali što će učiniti poslije? Da li će krenuti kroz rov prema njemu?

— ... nervozni. Velim ti, Ale, ne sviđa mi se to. Jesi li bio otada u »Nevadi«? Ili u »Modrom rogu«?

Shevlin nije mogao razabrati riječi drugog čovjeka, ali tada progovori opet prvi.

— Ja sam bio ondje, i nisam zatekao nikoga. To je loš znak. Velim ti, njušim gužvu. Građani namjeravaju preuzeti zakon u svoje ruke. Doživio sam već nešto takvo. Možeš raditi što god te volja, možeš pljačkati i ubijati, i nitko ti neće reći ništa, ali ako dirneš neku ženu, ljudi se odmah promijene.

Odgovor je bio nerazumljiv.

— Dobro, ti nisi zabrinut, ali ja jesam — nastavi prvi. — I nisam jedini. Zabrinut je i gazda. Jesi li ga vidio u zadnje vrijeme? Nervozan je kao da sjedi na iglama.

Uskoro se nastaviše spuštati po ljestvama. Shevlin pričekao dok se nisu znatno udaljili, a onda zapali opet svijeću na kapi. Krene kroz podzemni hodnik. Slutio je da srlja u nevolje, no nije mogao odustati. Znao je da je u rudničkim rovovima opasno upotrijebiti vatreno oružje, jer pucanj može izazvati rušenje kamenja.

Iznenada ugleda sa strane neobično debela drvena vrata. Pomisli da se tu, možda, čuva eksploziv. Uhvati kvaku no vrata su bila tako čvrsta da ih nije mogao ni po-

maknuti, ni uzdrmati. Nigdje se nije mogla ugurati poluga kojom bi se razvalila. Mogla bi se srušiti samo sjekirom, pomisli, ako bi se duže udaralo po njima. Međutim, možda je s njihove druge strane stražar.

Tko zna, možda se kroz ta vrata ulazi u područje odakle vade dragocjenu rudu. Pokušavao je zamisliti gdje je sada s obzirom na oba rudnika.

Dok je još oklijevao i razmišljao, sve više ga je obuzimao nelagodan osjećaj da ga netko promatra. Možda kroz nekakvo skriveno okance na vratima.

Vrati se u glavni rov i zastane, pitajući se smije li ući dublje u rudnik. Istodobno spazi krajičkom oka nešto od čega mu se sledila krv.

Na vrhu hrpe jalovine na drugoj strani proširenja vidio je otvor pušćane cijevi i bio uvjeren da se ondje skriva netko, spreman da opali.

Pride stijeni i zagleda se u nju kao da ga posebno zanima njezin sastav. Pritom je napeto razmišljao što bi trebalo učiniti.

Najbolje bi bilo da se okrene i vrati onuda kuda je došao. Stvorit će dojam kao da bezazleno razgledava stari rudnik. S druge strane, hoće li mu skriveni strijelac dopustiti da ode? Neće li opaliti?

Upravo kad se htio vratiti, začuje korak odande odakle je došao. Shvati da netko ide prema njemu, netko tko više nije daleko. Žurno se zaputi na drugu stranu, popne po ljestvama i sakrije iza hrpe kamenja.

Bio je baš na vrhu praznog žlijeba za spuštanje rude, te se svaki njegov pokret mogao čuti dolje, ali je i on mogao odozdo čuti sve. Koraci iznenada utihnuše.

Što je s onim skrivenim strijel-

cem? Zna li za njega ovaj čovjek koji je sada došao?

Iznenada se začuju koraci treće osobe. Shevlin nije gotovo mogao vjerovati da se događa nešto takvo. Što ih je privuklo sve u taj stari rudnik?

Novi su se koraci približavali, zastali, zatim produžili. Kao da su i tu osobu privukla ona čvrsta vrata.

Iznenada se pomakne onaj čovjek koji se sakrio dolje i hitro izađe u rov.

— Gle, gle. Tko bi vas ovdje očekivao! — progovori Ben Stowe. — Rudnik nije baš prikladno mjesto za takvu mladu damu. Hoćete mi odati što radite ovdje?

— Uh, kako ste me prestrašili! Niste li vi Ben Stowe? — oglasi se Laine Tennison. — Nisam još nikada bila u rudniku, a štošta me zanima. Osim toga, ne vjerujem da će doktor Clagg imati vremena da mi pokaže rudničke rove. Da li biste mi htjeli pričati o rudarstvu i objasniti ponešto, gospodine Stowe? Naprimjer, čemu služi ovo?

Ona naglo nakrivi glavu i pogleda uvis, prema žlijebu za spuštanje rude. Mike Shevlin je bio uvjeren da ga je spazila trenutak prije nego što je povukao glavu.

— Kroz taj žlijeb se spušta ruda u vagončić i odvozi van — odgovori Stowe. Premjesti se s noge na nogu. — Što radite u ovom rudniku, gospodice? Kakav vas je posao doveo ovamo?

— Posao? A, nemam ja nikakva posla ovdje, gospodine Stowe. Samo sam opazila rov i odlučila zaviriti u njega. Da li se kopa ovdje zlato? Ili srebro? Znam, nažalost, vrlo malo o rudarstvu, ali mi se sve ovo čini vrlo uzbudljivim.

— Ipak, kako ste se zatekli ovdje?

— Ovdje? A, mislite, u klancu? Tražila sam gospodina Shevlina. Doktor Clagg bi htio razgovarati s

njim, a gospoda Clagg i ja... dakle, odlučile smo ga pozvati na večeru. Vrlo je zgodan... ne mislite li i vi tako?

— Nisam zapazio — promrlja Ben Stowe, očito zbunjen. Laine se svojski trudila da ga zavarala, no hoće li joj to poći za rukom? Hoće li ga se dojmiti tako luckasto da će je pustiti da ode?

— I vi ste vrlo zgodni, gospodine Stowe. Da li biste vi htjeli doći na večeru? Neće biti nikakva naročita gozba. Ipak, bilo bi lijepo da dođete. Ja se divim ovdašnjim muškarcima, no ne znam da li ću pronaći gospodina Shevlina, a ako ga i pronađem, bit ćete nam drag gost. — Stowe htjede kazati nešto, ali mu nije dala priliku. Evo, baš neki dan je Dottie kazala... Dottie je gospoda Clagg... kako joj nije jasno zašto vas već nije uhvatila neka djevojka. Vi ste vrlo uspješan čovjek.

— Gospodice, odakle vam ta svijeca? — odvrati joj Ben Stowe. — Čini mi se da ste se unaprijed opremili za razgledavanje rudnika.

— A, ova svijeca? Našla sam je u Parryevoj kolibi. Pomislila sam da se neće ljutiti ako je... zar mislite da će se razljutiti, gospodine Stowe? Hoću reći, ja sam je samo posudila i vratit ću je tamo gdje sam je našla. — Laine zastane za trenutak. — Gospodine Stowe... ili vas, možda, smijem zvati Benom? Da li biste me htjeli otpratiti u grad. Hoću reći, vani se već smračuje, pa bi mi bilo vrlo drago ako biste me otpratili kući... mislim, ako vam to ne bi stvorilo prevelike neprilike...

— Ne, ne bi mi stvorilo neprilike — odgovori Stowe.

Kad su njih dvoje otišli, Mike Shevlin pričekao dugo, a onda se izvuče iz svog zaklona. Prolazeći mimo one hrpe jalovine, opazi da na njoj više nema pušćane cijevi.

Uzvere se na hrpu i, otkrivši ostatke hrane, ustanovi da se tu netko skriva već danima ili čak tjednima.

Kamo je otišao taj čovjek? Šmugnuo je kroz rov dok je Ben Stowe razgovarao s Laine? To je jedino moguće objašnjenje, jer ako bi otvorio ona teška vrata, zacijelo bi se čulo škripanje ili bi se osjetilo strujanje zraka.

Izašavši iz rudnika, Shevlin duboko udahne čisti, svježi zrak. Ipak je lijepo živjeti.

A onda pomisli na Laine Tennison. Ben Stowe je vrlo pronicav. Dokle će vjerovati njezinim lažima? Da li joj je uopće povjerovao? Tko zna što se zbiva u ovim trenucima?

XV

Mike Shevlin pregleda vinčesterku i gurne je u navlaku na sedlu. Zatim krene kroz klanac. Vjerovao je da je onaj čovjek na jalovini bio Burt Parry. Je li Stowe znao da je on ondje?

Kad je ujahao u grad, svjetla su već gorjela. Ostavivši konja u staji, zaputi se prema salunu. Namjeravao je večerati i potom se pošteno naspavati u svojoj hotelskoj sobi. Kad se približio salunu, iz njega izađe iznenada Burt Parry. Kao da se malo namrgodio kad je ugledao Shevlina.

— O, to ste vi, Shevline! — progovori ukočeno i odmah zavuče ruku u džep prsluka. Izvadi nekoliko kovanih novčića i pruži ih Shevlinu. — Evo, to vam je plaća. Napustit ću parcelu.

Žustro se okrene i ode.

Prilično zbunjen, Shevlin otvori vrata i korakne u restoran. Unutra je bio Tom Hayes, kojeg je poznao iz videnja, a za stolom u suprotnom kutu sjedio je Clagg Merriam.

Merriam ga pogleda, ali odmah skrene oči ustranu.

Mike Shevlin naruči večeru i zadovoljno popije kavu. Vruću i jaku. Iznenada se otvore vrata i uđe Ben Stowe. Pogleda Merriama, zatim pride Tomu Hayesu.

– Nisam znao da ste ti i doktor Clagg tako veliki prijatelji, Tome – prozbori tiho. – Čujem da si ga danas posjetio. Nisi se, valjda, razbolio?

– Osjećam se loše – promrmlja Hayes. – Vrlo loše.

– Šteta. Slutio sam da je nešto takvo posrijedi. Hja, što si drugo mogao očekivati? Tko živi nezdravo, mora otići k liječniku. – Stowe ga pljesne po leđima. – Ipak, ne brini, Tome. Bolje je bolovati nego umrijeti. – Okrene se prema Mikeu Shevlinu i pride njegovu stolu.

– Smijem li sjesti, Mike? – zapita srdačno.

Hayes se odmah digne i žurno ode iz saluna, a Stowe ga isprati prezirnim pogledom.

– Slušaj, Mike – reče Stowe kad je sjeo i ponudio Shevlina cigarom – pošteno sam razmislio o svemu. Nas dvojica smo nekoć bili prilično bliski, a sada kad Giba više nema, potreban mi je sposoban čovjek. Netko tko ima petlju i zna pucati. Netko tko neće podleći panici.

– Pričaj – reče Shevlin. Bio je tako umoran da su mu se sklapale oči.

– Čovjeku je uvijek potreban novac, a ti si nekoć znako iskoristiti povoljne prilike. Kako bi bilo da zamijeniš Giba i da ti pripadne njegovo prijevozničko poduzeće?

– Razgovarali su tako tiho da ih nitko nije mogao čuti. – Kad se sve ovo završi, podijelit ćemo lijepe pare. Zašto ne bi nastavio ondje gdje je Gib stao?

– Ne bih htio završiti kao i on, Bene.

– Ti se znaš brinuti o sebi. Potreban si mi. Zapravo, bio mi je

potreban i Gib. Stradao je zbog glupe zabune.

– Da, posrijedi je bila zabuna. Jasno mi je kakva.

– Dabome – izusti Ben Stowe, smijuljeći se. – Slušaj, Mike, ovdje su na kocki velike pare. Ne možeš mi zamjeriti ako se nastojim zaštititi sa svih strana. Sada kad Giba više nema, prilike su se promijenile. Potreban si mi. Zamijeni ga. Paži, mogao bi dobiti pola milijuna dolara. Pola milijuna!

– Dobro, što treba učiniti za takve pare? – upita Mike Shevlin, potpuno se razbudevši.

– Bit ću otvoren prema tebi, Mike. Uostalom, iskusan si, proživio si svašta, pa ti ne treba pričati priče. Potreban mi je netko tko će mi određenu pošiljku, na kakve god prepreke naišao, otpremiti do cilja.

– Misliš da to ja mogu učiniti?

– Bolje nego bilo tko drugi. Čak bolje nego Gib.

– Misliš da će netko pokušati zaustaviti tu pošiljku?

– Dabome. – Stowe se nasloni podlakticom na stol. – Gdje je sada Ray Hollister?

Premda umoran, Shevlin prisili samog sebe da razmisli o toj čudnoj ponudi. Neće morati tražiti zlato, već će ga dobiti u ruke, ali će ga držati na oku Benovi ljudi.

– Prijedlog mi se čini zanimljivim, Bene – reče.

– Pusti me da prespavam prije nego što se odlučim. – Shevlin se digne. – Uostalom, gdje bih drugdje mogao zaraditi toliko novca?

Kad je otišao, Stowe je namrgodeno buljio u vrata.

– Laže – promrmlja. – Vjeruje da me može nadmudriti. Pokazat ću mu tko je pametniji... no neka mi najprije preveze zlato.

Sjedeći sam za stolom, razmišljao je nekoliko minuta o svojoj zamisli. Nije mogao smisliti nika-

kvo bolje rješenje. Negdje se prita-
jio Hollister i čeka, te će ga prije
ili poslije morati ubiti. Hollister
nije sposoban spoznati poraz niti
uvidjeti da više nema priliku za
pobjedu. Međutim, koliko god bio
glup kada treba ocijeniti situaciju,
zna vrlo lukavo smisliti klopku.
Osim toga, s njim je Babcock.

Ako netko u ovom kraju može
nadmudriti Hollistera, onda je Mi-
ke Shevlin. A kad se to završi, on-
da će se on, Ben Stowe, osobno
obračunati sa Shevlinom.

Ta ga pomisao ispuni iznenad-
nim dubokim zadovoljstvom. Shva-
ti da mrzi Shevlina, i to oduvijek.
Jedino ga Mike Shevlin nije nika-
da htio prihvatiti kao vođu.

Opazi da mu se netko zaustavio
kraj stola. Nagnuvši glavu natrag,
ugleda tvrdo, ali zgodno lice Clag-
ga Merriama.

– Zdravo, Clagg. Sjedni.

– Upuštaš se u vrlo opasnu
igru, Bene – progovori mirnim
glasom Merriam, ne sjednuvši. –
Shevlinu je samo jedno na umu.
Želi se dočepati čovjeka koji je
ubio Pattersona.

– Što onda? – Ben Stowe sleg-
ne ramenima. – Shevlin nam je
potreban, pa ćemo ga iskoristiti,
zatim ćemo ga srediti.

– Tko će ga srediti?

– Ja. – Ben se osmjehne. –
Predvidio sam tu povlasticu za se-
be. U tom ne možemo biti ortaci,
Merriame.

– Dobio sam danas pismo... od
guvernera – reče Merriam.

– Nisam znao da ste vas dvoji-
ca prijatelji.

– Pa, i nismo pravi prijatelji.
Podupro sam ga kad se kandidi-
rao. Dao sam novčani prilog.

– Čemu onda zabrinutost? Kaži
mi da je u Rafteru sve u redu.

On je upućen u situaciju... i, vje-
ruj mi, onaj novčani prilog ne
znači ništa. Ja sam podupro nje-

govu politiku, ali nisam zaštićen
od optužbi zbog zločina.

Ben Stowe je znao da mora biti
oprezan. Merriam je u novije doba
vrlo osjetljiv. Zar se uplašio? Po-
pustili su mu živci? Najgore je što
mu je Merriam potreban, barem
još neko vrijeme.

– Sjedni – reče opet – i govo-
ri tiho. – Nasloni se rukama na
stol. – Slušaj, dogovorit ću se sa
Shevlinom da odveze zlato, a kad
ga dopremi na cilj... isplatit ću ga.
– Prihvatit će?

– Kad je posrijedi novac, svatko
je spreman prihvatiti određene
uvjete. Sada se pita kako bi mo-
gao ukrasti cijelu pošiljku zlata. A
što se tiče Elia Pattersona, ne bri-
ni. On je odavno mrtav, i Mike
Shevlin ga je spreman zaboraviti
zbog hrpe para. U životu nije ni-
kada imao ništa osim konja i re-
volvera, a sada mu se ukazala ve-
lika prilika. Prihvatit će je.

– Ne sviđa mi se ubijanje.

– Da, to si već rekao, no She-
vlin će umrijeti daleko odavde.

*

Ležeći u krevetu u kući doktora
Clagga, Laine Tennisaon je zurila
u mrak i nikako nije mogla zasp-
ati. Neprestano je vidjela u mislima
lice što ga je za tren spazila iznad
žlijeba u rudničkom rovu. Premda
je uspjela lukavo navesti Bena
Stowe-a da je otprati kući, sada je
bila zabrinuta. Da li ga je uspjela
prevariti svojim brbljanjem? Spo-
znala je već da je Ben Stowe naj-
nemilosrdniji čovjek kojeg je ika-
da upoznala. Nije nimalo sumnjala
da je upravo on dao zadatak Lonu
Courtu da je ubije i da će je bez
oklijevanja ubiti ako bude potreb-
no.

Nije spavao ni Tom Hayes.
Uplašio ga je razgovor sa Stowe-
om u restoranu i sjećao se prikri-
venih prijetnji koje mu je izrekao

Stowe. Cijeli je život proveo u sjeni moćnih ljudi i nije im nimalo zavidio, jer tko je moćan, taj izaziva i mržnju. – Uvijek je pažljivo izbjegavao opredjeljivanje, izbjegavao je odluke koje bi mu mogle natovariti na vrat nevolje. Međutim, sada je, budući da je prisustvovao sastanku kod doktora Clagga, postao ranjiv. I prestrašio se.

Iznenada se digne i posegne za hlačama.

XVI

Probudivši se iznenada, Laine Tennison je ležala nepomično i osluškivala. U sobi joj je bilo vrlo mračno. Negdje u kući zaškripi drveni pod. Zar je k Rupertu došao tako kasno netko u posjetu?

Odmah shvati da ne može to biti posrijedi, jer se u takvim prilikama odmah diže Dottie i kuha čaj. Nešto nije u redu. Napregnuvši uši, začuje glas.

– Doktore, ne pokušavajte ništa. Ne bih htio ubiti jedinog liječnika, u cijeloj okolini. Budete li mirni, neće se nikomu dogoditi ništa.

Prepoznala je taj glas. Pripadao je Ridomu, čovjeku koji radi za Bena Stowe. Očito je Ben Stowe nekako doznao što pripremaju protiv njega, pa je odlučio spriječiti njihovu akciju.

– Gdje je Brazos? Sjetila se da je Rupert Clagg poslao izvan grada, k dvojici rančera koji bi im se, prema Claggovu mišljenju, vjerojatno htjeli pridružiti u sukobu sa Stoweom. Najprije će posjetiti Walta Kellya, zatim Joea Holidaya.

Gdje su ostali? Ako Billy Townsend i Fields nisu još zarobljeni, treba ih upozoriti, i to što prije. Kad se obukla, pride prozoru i vrlo tiho ga otvori.

Nečujno se izvukla kroz prozor. Kraj dvorišnih je vrata stajao neki

čovjek, pa ona pohita duž grmlja, zastane za tren i potom šmugne preko male čistine u sjenu kraj staje. Nije mogla uzeti konja, ali za ono što je namjeravala učiniti, konj joj nije bio ni potreban. Tiho otvori vratašca iza staje i požuri kroz uličicu.

Grad je spavao. Svjetla su gorjela jedino u »Modrom rogu«, u stražnjim prostorijama gdje je živio Townsend. Na nogostupu pred krčmom stajala su dva čovjeka.

Ako je Ben Stewe otkrio Rupertove planove, onda je doznao i činjenicu da rudnici pripadaju Laine Tennison. Znala je da se mora negdje sakriti, negdje gdje je nitko neće pronaći. Padne joj na pamet Shevlinova soba u »Nevadi«. On nije unutra, mislila je, no zadržao je sobu, jer često dolazi u grad. Pride stražnjoj strani hotela i popne se po vanjskim stepenicama na prvi kat. Hodnik je bio pust. Hitro krenuvši kroz njega, nadala se da vrata nisu zaključana. Ustanovivši da nisu, brzo uđe u sobu. U istom trenu je gurne u rebra revolver-ska cijev.

– Mike? – prošapće.

– Da, ja sam – reče on tiho. – Što se dogodilo?

Ispričala mu je, što je brže mogla, sve što se zbilo od sastanka u kući do ovog trenutka.

– Nisu mogli ostvariti ono što su naumili, Mike. Ne vjerujem da je Rupert i stigao razgovarati s Hoytom.

Slušao ju je donekle rastreseno, jer je razmišljao o Benu Stoweu i pitao se što će učiniti. Sada kad je doznao tko mu se protivi, hoće li pobiti sve te ljude? Ipak, kako će objasniti nestanak nekoliko uglednih građana? Možda će ih samo prestrašiti i zatim pustiti?

– Laine, moraš se sakriti – progovori Shevlin. – Ne smije te nitko vidjeti, a ovo je najprikladni-

je mjesto. Nikomu neće pasti na pamet da te potraži u mojoj sobi.

– A što ćeš ti učiniti?

– Odvest ću zlato, Laine. Ben Stowe mi je, ako prihvatim posao, ponudio Gentryev udio.

– Riječ je o velikoj svoti, zar ne? – zapita ona, ispitivački mu promatrajući lice.

– Da, svota je velika – složi se on, uhvativši je za ramena. – Doduše, Stowe će me pokušati ubiti, no ako bih to preživio, obogatio bih se. Međutim, ne bih dobio ono što najviše želim.

– Što?

– Tebe.

Nije se pokušala odmaknuti od njega niti izbjeći njegove ruke. Samo ga je nijemo promatrala.

Za proteklih je dana često razmišljao o njoj i govorio sam sebi da je budala. Uvjeravao je samog sebe da joj se nikada neće usuditi kazati ono što osjeća prema njoj, ali sada je to izrekao, a ona mu se nije našmijala u lice. To je već nešto.

– Mike – izusti ona – kako ćeš to obaviti?

– Poći ću s njima. Otpremiću zlato i pokušati ga sačuvati za tebe. Dakako, nastojat ću i sačuvati živu glavu.

– Mike, bojim se.

– Pričekaj me ovdje. Vratit ću se. Ako Ben Stowe izgubi zlato, izgubit će sve. Neće moći kupiti rudnike, neće moći platiti svoje ljude; sve će se raspasti. Nastrugat će i Clagg Merriam; on je opteretio hipotekarnim zajmom svu svoju imovinu kako bi prikupio novac za kupovanje zlata.

– Borit će se.

– Da, i ja tako mislim.

– Onda budi oprezan. Bit ćeš potpuno sam, Mike.

– A kada nisam bio sam? – odvrati on i sjetno se osmijehne.

– Zar nikada nisi imao nikoga, baš nikoga?

– Nisam. Možda sam zbog toga i lutao. Lakše je biti sam onom tko se neprestano seli, jer se čini sa svim prirodnim što ne pozna ljude i što nije blizak ni sa kime u stranom kraju.

– Mike, ne idi nikamo, molim te. Odjašimo odavde. Otići ćemo guverneru i prepustiti njemu istragu.

– Laine, tada bi već nestalo tvoje zlato odavde i sve bi se zataškalo. Mogla bi otjerati Bena Atowea i preuzeti rudnike, no on bi ti, budi uvjerena, zatrpao eksplozivom prilaze bogatoj rudi, pa ćeš potrošiti sav svoj novac na traženje tog nalazišta i nećeš ga, možda, nikada otkriti. – Mike Shevlin je oklijevao, a onda doda: – Laine, došao sam ovamo kako bih otkrio istinu o Eliu Pattersonu, skinuo ljagu s njegova imena i strpao ubojicu tamo gdje mu je mjesto... u zatvor.

– Nećeš ga ubiti?

– Neću, ako me ne prisili. U ovaj kraj stiže zakon... što prije, to bolje. Ljudi ne mogu živjeti bez zakona, pa bi trebalo da svi mi pomognemo onima koji ga primjenju. Bez njih bismo živjeli kao životinje, u pravoj anarhiji. Vjeruj mi, vidio sam zakon i bezakonje. – Prišavši vratima, on zastane i napomene: – Drži revolver nadohvat ruke i ne javljaj se nikomu ako bude kucao.

Izađe i zatvori za sobom vrata. Već je otišao iz hodnika kad je shvatila da je zaboravila ponijeti sa sobom svoj revolver.

Podmetnuvši stolicu pod kvaku, Laine sjedne na krevet i izuje cipele. Mora biti što tiša. Ne bi bilo dobro da se netko upita tko je u Shevlinovoj sobi iako je on otišao.

Mora čekati ovdje, premda će se Dottie prestrašiti i grdno zabrinuti za nju.

Prepusti se razmišljanju o Mi-

keu. Iako nije bilo nikakvih prisnosti između njih, postojali su uzajamni osjećaji koje nije trebalo izražavati riječima. Od prvog joj se časa svidao. Iako naoko grub, on zrači neobičnom nježnošću i upadljivo je poštuje.

Pokuša se prisjetiti svega što je ujak Eli ispričao o njemu i pritom se ispruži na krevetu. Nije vidjela polagano micanje kvake niti čula tihu škripu kad je netko pokušao otvoriti vrata. Stolica pod kvakom ne pomakne se ni centimetar, pa čovjek pred vratima odustane. Laine je već spavala i nije čula njegove korake dok se udaljavao hodnikom.

XVII

Ben Stowe iznenađeno podigne pogled i u očima mu se pojavi oprez kad je na pragu svog ureda ugledao Mikea Shevlina.

— Bene — obrati mu se Mike, naslonivši se rukama na stol — otpremi ću ti zlato ako ga pripremiš do svitanja.

Promatrajući ga, Stowe se pitao što znači to. Zašto se Shevlin tako naglo odlučio? Zar je doznao da su uhvatili doktora Clagga i ostale? Nije baš vjerojatno, jer je Shevlin bio u hotelu i tek sada je izašao iz njega.

— Gledaj, Bene — nastavi Mike — ako je Hollister još u blizini, onda ima svoje uhode u gradu. Mislim da neće posumnjati na mene. Bilo kako bilo, ako krenemo sada, udaljit ćemo se od grada prije nego što Hollister dozna što se zbilo i krene za nama.

— Po svoj prilici — složi se Ben. — Imaš li neke ljude koje bi htio povesti sa sobom?

— Nemam. To prepuštam tebi. Ja ću rukovoditi akcijom, a ti se pobrini za ljude. Budimo iskreni, Bene. Sada kad je Gentry stradao, nemam više nijednog prijatelja u

ovom kraju. Uzet ću svoj dio i odjahati.

— Dobro, Mike. Budi na ulazu u Parryev klanac za jedan sat. Zlato će biti ondje.

— Hoću tovarne mazge... trideset ili četrdeset grla. Vjerujem da je zlato teško najmanje jednu tonu.

— Zbog čega si se opredijelio za mazge umjesto za kola?

— Oni će tražiti upravo kola, a mazge mogu proći onuda kuda se nijedna kola ne bi mogla probiti. Prijeći ću preko planinskog sedla, Bene.

— Lud si! Ondje nema nikakve staze.

— Bene, tjerao sam goveda posvuda po ovom kraju i upoznao sam ga bolje nego ti, pa mi je poznata jedna staza za koju ne zna ni Ray Hollister.

— Dobro. — Ben odgurne stolicu natrag i uštane. — Okani se bilo kakvih gluposti, Mike. Potreban si mi, ali ti ne vjerujem. Budeš li izvršio zadatak kako treba, dobit ćeš pare. A ako me pokušaš nasamariti, nećeš živjeti ni dvadeset četiri sata.

— Koješta, Bene! Gdje bih drugdje mogao zaraditi takvu svotu?

— Shevlin pride vratima, zatim se okrene. — Usput govoreći, Bene, tko je Burt Parry? Je li on tvoj čovjek?

— Parry? Ma, on je dolutao s Istoka i misli da zna sve o rudarstvu. Zašto pitaš?

— Tek tako. Na onoj njegovoj parceli nema nikakva zlata niti ga je ikada bilo.

Kad je Mike Shevlin otišao, Stowe je dugo sjedio kao kip.

Burt Parry se doimao kao pravi traljavi istočnjak, pa ga je Stowe, pošto je prvih nekoliko dana bio sumnjičav prema njemu, uglavnom zanemario. Povremeno bi čuo da pije s Claggom Merriamom, ali je to smatrao nevažnim. Budući da

je Clagg proživio velik dio života na Istoku, a Parry je istočnjak, nije li sasvim prirodno što njih dvojica rado čavrljaju? Međutim, što onda ako je posrijedi nešto drugo? Ako je Parrya doveo ovamo Merriam? Ako mu je dao poseban zadatak... da bdije nad zlatom i poslije, možda, učini i nešto drugo?

Stowe shvati da ga je prezir prema Merriamu zaslijepio toliko da nije zapazio što se skriva u njemu. Čvrsto vjerujući da iskorištava Clagga Merriama, nije pomislio na mogućnost da Merriam iskorištava njega.

Istina, upravo on, Ben Stowe, upravlja rudnicima. Međutim, ako iznenada prigusti, ako guverner pošalje ovamo četu istražitelja, jedino on će se naći u škakljivom položaju.

Doduše, Clagg Merriam bi izgubio svu imovinu ako bi stvari krenule naopako, no možda ima neki skriveni adut. Lukavo je smjestio Burta Parrya na nevrijedno zemljište s kojega može nadzirati tajno spremište zlata.

Digne se i počne koračati kroz sobu, ljutito mrmljajući sebi u bradu. Žurno raskopča ovratnik košulje; činilo mu se da ga guši. Možda je glup što želi ostati ovdje i, obogativši se, izigravati uglednu ličnost. Istina je da ljudi ne gledaju odakle nekomu novac, već im je bitno samo je li bogat ili nije. Ipak, ne bi li jednog dana istina izbila na vidjelo? Nije li mu najpametnije da uzme pare i pobjegne?

Zlato će se otpremiti preko planine u Tappan Junction. Ondje ga već čeka vagon, koji tobože prevozi kože, i zaista je donekle natovaren njima. Zlato će se odvesti na Istok i lako prodati.

Budući da je Stowe već nekoliko puta putovao na Istok, nitko se neće iznenaditi kad bude odjahao na

željezničku stanicu, noseći samo jednu torbu.

Svi će vidjeti da ne nosi ništa drugo sa sobom, pa neće pomisliti da bježi. Što je više razmišljao o toj zamisli, to mu se više svidjelo. Zlato će stići u Tappan Junction otprilike kad i on, a ondje nema nikoga osim telegrafista i ponekog kauboja koji se navrati tamo kako bi čuo najnovije vijesti.

Vrlo pažljivo je razmišljao. Napisat će ostavku i pripisati svoj odlazak nesređenim prilikama, nesretnoj pogibiji Eve Bancroft i popratnim događajima. Neće biti nikakva dokaza protiv njega. U rudnik će se podmetnuti eksploziv i zatrpao će se rovovi što vode do bogatog nalazišta, te ga nitko neće moći ni za što optužiti.

Pozove ljude i daće im potrebne upute, zatim počne pregledavati papire u svom stolu. Cijelo je vrijeme razmišljao o Burtu Parryu. Što dulje je razmatrao situaciju, to čvršće je vjerovao da Parry nadzire zlato; zacijelo je i sada ondje ili negdje u blizini.

Tada pomisli na Clagga Merriama. Što bi mogao učiniti s njim? Čak i ako ukloni nekako Parrya, Merriam će već za nekoliko dana doznati da je zlato nestalo i uzvrijet će veliku prašinu. Tu se ne može ništa učiniti. Neka Merriam radi što ga je volja.

Pregleda revolver, zatakne drugi za pojas i obuče kaput.

Vani se opet naoblačilo i izgledalo je da će padati kiša. To mu je baš odgovaralo. U kišnoj će noći biti vani manje ljudi i manje će ih moći vidjeti kolonu mazgi što će krenuti preko planine prema Tappan Junctionu.

Kad je izišao, ulica bijaše pusta. Zastao je za tren i podigao ovratnik jer je puhao vjetar, a onda krene preko ulice prema javnoj konjušnici. Našavši se na drugoj

strani ulice, okrene se, pogleda osvijetljen rudnik i kiselo se osmjehne.

— Neka ga vrag nosi! — izusti naglas.

Najednom se osjećao slobodnim. Odahnuo je kao da je skinuo s vrata nekakav težak teret.

Gledajući niz ulicu, nije opazio u sjeni nikoga. Međutim, njega je vidio netko.

Jess Winkler je bio suviše lukav i iskusan lovac da bi se pokazao. Pritajivši se u sjeni, promatrao je hladnim očima Bena Stowe. Najednom je bio čvrsto uvjeren da Stowe bježi. Povlači se iz igre, iz grada i cijelog ovog kraja.

Pričekavši još nekolikoko minuta, Winkler pride svom konju i krene oprezno za Stoweom.

— Trista mu gromova! — promrmlja Winkler kad je Stowe krenuo u Parryev klanac. — Ray ima pravo! Otpremit će zlato.

Zaustavivši se iza pješčanog humka, pritajio se i čekao. Za jedan sat se pojaviše prve mazge. Winkler ih izbroji četrdesetak; neke su, vjerojatno, nosile hranu i opremu za čuvare zlata. Izbrojio je ukupno devetoricu ljudi, ali među njima nije bilo Bena Stowe, ali vidio je Mikea Shevlina.

— Milije bi mi bilo da je među njima Ben — promrmlja sebi u bradu.

Pratio ih je pogledom još nekoliko minuta, a onda pride konju i u širokom se luku zaputi prema Hollisterovu logoru.

*

U svitanje, kad je tek jedna rumena sunčana zraka dodirnula oblake na nebu, Mike Shevlin zaustavi konja i mahne najbližem jahaču. Pokaže mu na procijep između golemih litica. Jahač je oklijevao i htio kazati nešto.

— Idite tamo — reče mu odrješito Shevlin. — Ne gubite vrijeme.

Još jače navuče šešir na čelo i tiho opsuje.

Nije stvorio još nikakav određen plan. Zamisao je bila još maglovita i tek postepeno se radala.

Nije poznao te ljude, ali je znao njihov soj. Riječ bijaše o žilavim i grubim ljudima, ljudima čije se usluge traže zato što umiju rukovati oružjem i spremni su na nasilje, ljudima koji danas rade ovdje, a sljedećeg tjedna tisuću kilometara odavde. Njihova tijela leže u mnogim jarcima, u neobilježenim grobovima ili u travnatoj preriji. Neki od njih su hrabri i sposobni, no većina ih teži za lakom zaradom, premda se novac gotovo nikada ne zarađuje lako. Zarađuju triput više nego prosječan kaubojski, ali im život, ponajčešće, traje koliko trećina kaubojskog.

Poznao je taj soj zato što mu je, na neki način, i on pripadao. Samo što se on opredijelio za zakon, a to bijaše, istini za volju, velika razlika.

U njemu se duboko usadilo poštovanje prema zakonu. Znao je da je on prijeko potreban. Inače bi se živjelo kao u prašumi. Osim toga, znao je da mnogi među onima koji se prave da najviše preziru zakon, ponekad itekako zažele njegovu zaštitu.

Dok je kolona prolazila mimo njega, brojio je mazge i gledao ljude. Nije vidio nijedno poznato lice, a nadao se da će naći bar jedno. Naposljetku, na Zapadu nema još mnogo stanovnika, a on je propuтовao kroz razne krajeve. Da je pronašao bar jednog znanca, možda bi stekao saveznika, prijeko mu potrebnog.

Ruku na srce, trebao je nekoliko saveznika, a ne samo jednog. Ispitivački im promatrajući lica, tražio je na njima kakav povoljan nagovještaj, ali ga nije našao.

Vidjevši da među njima nema Ridoga, donekle se zabrinuo.

Pričeka dok nisu prošli mimo njega posljednja mazga i jahač i dok se iza njih nije slegnula prašina. Sjeti se da već godinama očekuje da će jednog dana završiti svoj život u nekom slijepom klanu, izložen mecima i žedi; možda će mu se to sada dogoditi.

- Pusti konja neka ide korakom, poznajući stazu i znajući da se ne može skrenuti s pravog puta. Otprilike na pola puta postoji prečac kojim će krenuti, ali koji je nepoznat ostalima.

Iza sve tmastijih oblaka izviri sunce. Znao je da negdje pred sobom može očekivati napad Hollistera i njegovih ljudi. Tko će biti s Hollisterom? Babcock, dabome, i još neke usijane glave. Međutim, koliko će ih biti? I gdje će napasti?

Hollister ne poznava ovu stazu, čvrsto je vjerovao, a ni Babcock. Njihov je pašnjak daleko odavde.

Staza bijaše strma i krivudava. Utabali su je Indijanci ili divlja stada, i kilometrima uokolo nije bilo drugog prijelaza preko planine. Na obroncima su rasli kržljavi borovi i borovica.

Uskoro počne kiša, najprije je rominjala, a onda se pretvorila u pljusak. Shevlin zaustavi konja i obuče kabanicu. Vidio je pred sobom ostale kako čine isto.

Pažljivo je tražio mjesto gdje treba skrenuti; budući da je prošao tuda samo nekoliko puta, bojao se da ga neće opaziti.

Iznenada ugleda iskrivljen bor, koji je pogodila munja, i padinu prekrivenu škrljencem. Uz tu se strminu, dugačku samo dvadesetak metara, nije bilo lako popeti. Međutim, snažni vranac se spretno uzverao; Shevlin ga nije morao tjerati.

Na vrhu strmine se vidjela uska staza, koju je moglo zapaziti samo

izvježbano oko. To je bio prečac koji je tražio. Konj odmah krene po stazi.

Činilo se da tuda nije odavno prošao nitko. Shevlin bijaše sâm visoko, praćen samo laganom kišom i toptanjem vrančevih kopita.

*

Dvanaestak kilometara od njega čučao je pod izbočenom stijenom Ray Hollister i mrštio se. Nije se obrijao već tjedan dana i činilo mu se da u ustima ima pijeska. Bilo je vlažno i hladno, a kavu su skuhalo treći put od istog taloga.

Pogleda Hallorana, koji se ispružio i mirno spavao, te ga najednom zaželi zlobno udariti nogom i probuditi. Desetak metara od njega skutrio se John Sande pod srušenim hrastom, čije su se grane tako ispreplele da se kroz njih nije mogla probiti kiša. Kraj njega je sjedio Babcock i ubacivao u vatru grančice.

- Gdje su, dovraga? - progovori iznenada Hollister. - Ako su otišli iz grada kao što veli Jess, onda bi već morali biti ovdje!

Babcock ga pogleda.

- Ray, ako onaj stari lovac veli da su otišli iz grada, onda su otišli - reče. Zatim doda blažim glasom: - Nemoj ga razljutiti. Mogao bi nas napustiti.

Baš u tom trenutku spusti se sa stijena Jess Winkler i pride im.

- Nadmudrili su nas - reče, cereći im se. Ispod sivih brkova vidjeli su mu se polomljeni, požutjeli zubi. - Bogami, jesu!

- Kako je to moguće? - zapita Babcock i pretekne Hollistera. - Ovo je jedini put.

- Nije. - Winkler čučne. - Zaboravio sam onog klinca, onog Shevlina.

- Nije on klinac. - napomene John Sande. - Vidio sam ga. Ima šira ramena nego nas obojica.

- Ja ga još smatram klinkom -

odvrati Winkler. — Upoznao sam ga dok je bio još dijete. Neprestano zaboravljam kako je bistar bio kao dječak i koliko je lutao ovim planinama. Odveo ih je stazom koja se zove »Izgubljena koliba«.

— Nisam nikada čuo za nju — promrmlja Babcock.

— Riječ je o jednoj staroj indijanskoj stazi. Netko je ondje gore sagradio kamenu kolibu, sagradio ju je davno prije nego što su u ovaj kraj došli bijelci. Sagradio ju je i napustio. Nisam prošao tom stazom već šesnaest, sedamnaest godina!

— Što ćemo sada? — zapita Halloran.

Winkler uzme grančicu i počne crtati njome po pijesku.

— Ta staza se proteže ovako. — Povučite drugu crtu, koja je predstavljala željezničku prugu, i označi križem mjesto gdje je Tappan Junction. — Zaputiti su se tamo. Ako smjesta krenemo odavde, mogli bismo ih dočekati među stijenjem na ovom mjestu. — Nacrta još jedan križ na pijesku. — Bude-mo li imali sreće, mogli bismo stići tamo za jedan sat... otprilike jedan sat prije njih.

*

Ošli su a od vatre ostala je samo ravnica, šišteći povremeno kad bi na nju pale kišne kapi. Tridesetak metara od nje prošao je jedan jahač. Bio je to Ben Stowe, u žutoj kišnoj kabanici.

Prvi put poslije nekoliko mjeseci bio je zadovoljan. Opet je sjedio u seču i udaljavao se od nevolja. Naravno, bit će gužve u Tappan Junctionu, ali za takvu je gužvu spreman i dobro se snalazi u njoj. Osim toga, za nekoliko će mu minuta, ako se nije prevario u procjenama, dio posla obaviti drugi... negdje u brdima ili, možda, u ravnici gdje je željeznička pruga. Negdje će Ray Hollister navaliti

na Mikea Shevlina, i u toj neizbježnoj borbi ginut će ljudi na objema stranama, a što ih više pogine, to će jednostavniji biti njegov posao.

*

Jedan sat pošto je Mike projahao mimo ugasle vatre, naišla su još dva jahača. Više nije bilo ni žeravice.

Laine Tennison se više ljutila nego bojala, a Ridi je likovao. Doduše, oduševljenje mu je već donekle splasnulo, jer više nije bio sasvim siguran da je pravilno postupio otevši tu djevojku.

U hotelu »Nevada« ostvario je lako svoj naum. Znao je da Laine Tennison stvara nevolje i naslutio je da je ona jedan od vlasnika rudnikâ ili je povezana s njima. Stoga je skovao plan i postupio bez razmišljanja, kao i ponajčešće.

Budući da je Mike Shevlin otišao, u sobi može biti jedino djevojka, zaključio je. Blag miris parfema pred vratima odao mu je da je u pravu. Kad je ustanovio da se vrata ne mogu otvoriti, odlučio je pričekati do jutra, uvjeren da će ona ogladnjeti. Ujutro je, čim je svanulo, pokucao na vrata i kazao: »Gospodine Shevline, stigao vam je doručak«.

Nikomu u »Nevadi« nije se donosio doručak u sobu, ali to ona, odrasla u velikom gradu, nije znala. Spustio je posude, zveckajući njime, na pod, udaljio se i potom vratio na prstima.

Laine je, doista, bila gladna. Poslije nekoliko trenutaka otvorila je vrata, te se on probio unutra prije nego što ih je mogla zatvoriti.

Sada je vodi u Tappan Junction.

U početku je čvrsto vjerovao da će se Ben Stowe razveseliti, no sada se već pokolebao. Ben najradije odlučuje sâm o svemu. Međutim, prekasno je da se promijeni bilo što.

XVIII

Izjahavši iz tamnog borika, Mike Shevlin ugleda pred sobom golem zelen obronak, tisuću jutara nedirnutu trave, što se protezao od oblog planinskog vrhunca do mračnog klanca s lijeve strane. Zdesna su stršile u nebo tri zupčaste litice, dok su nebom plovili tmurni oblaci.

Na obronku, budući da ga je zaklanjala planina, nije puhao vjetar ali je Shevlinu bilo, ipak, ledeno pod kabanicom. Osim toga, smetalo mu je što su mu ruke mokre, jer ako bude morao posegnuti za revolverom, morat će biti brz i točan.

Kad je napokon prešao preko širokog zelenog obronka, zaustavi se na rubu posljednjeg klanca koji ga je odvajao od »Izgubljene kolibe«. Sjedeći na konju, gledao je tu zagonetnu sivu kućicu, zapanjen njome kao i uvijek. Tko je nekoć davno bio na tom divljem i pustom mjestu?

Bio je oko kilometar i pol iznad Rafter Crossinga i najmanje trista metara iznad staze kojom su se kretale tovarne mazge. Kolona bi mogla imati neprilika zbog kiše i skliskog terena, ali neće zalutati.

Napokon krene koso niz strminu, tražeći staru stazu, sretan što ima konja koji se dobro snalazi na planinskim putovima. U tom ih je času spazio. U početku nije mogao vjerovati vlastitim očima.

Naglo se zaustavivši, zagledao se u petoricu jahača što su izlazili iz udoline, oko kilometar i pol od njega. Vidio je kako se raspršuju među stijenjem i drvećem.

Bili su samo stotinjak metara od staze, koja je na tom mjestu prelazila preko čistine najmanje pola kilometra.

Privremeno su mu bili okrenuti leđima... ali dokle? Ako se okrenu,

jasno će ga razabrati. Treba da se što prije spusti među drveće.

Jess Winkler, pomisli. Dabome. Trebalo je da računa s tim starim lovcem na vukove koji godinama jaše po ovim gorama. Nesumnjivo je među onom petoricom Winkler. Nitko drugi ne bi mogao znati za stazu kojom se kreću mazge; osim toga, ta petorica su se popela odozdo nekim putem koji nije ni njemu poznat.

Jašući polako, uspio se neopazice dokopati drveća. A onda je, zaklonjen stablima, potjerao konja, utrkujući se s vremenom. Ako karavana nije naišla ni na kakve teškoće, uskoro će se pojaviti na nišanu Hollisterovih ljudi.

Nasuprot petorici u zasjedi, on ima devetoricu u koloni. Međutim, oni su razdvojeni duž kolone, i prva će ih salva usmrtiti prije nego shvate u kakvu su zasjedu upali.

Hollister dobro gađa puškom, a spretno rukuje i revolverom. Winkler nikada ne promašuje. Babcock je, također, dobar strijelac, a ostali su, vjerojatno, barem prosječni.

Kad je izašao iz šumarka iza Hollistera i njegovih ljudi, bio je udaljen još dobrih dvjesto metara. Smjestili su se u zaklon i čekali. Tražio ih je pogledom jednog po jednog; kad je opazio i petog, upravo su se na vidiku pojavile prve tovarne mazge.

Prvi čovjek u karavani bijaše visok, mršav, pogrbljen Teksašanin. Kad se u vidokrugu našlo šest mazgi, pojavio se drugi jahač. Uskoro će se svi nanizati duž staze i biti nemoćni. Znao je da će Hollister pričekati dok mu se svi ne nađu na dometu.

Svjestan što se priprema, Mike Shevlin osjeti u sebi čudnu prazninu. Možda ćeš tu umrijeti, reče sebi. Krene niz padinu iza ljudi u zasjedi.

Vranac mu je koraćao brzo i lako. Kad mu je blago dodirnuo ostrugama slabine, prešao je u lagan kas. Ona petorica dolje usredotočili su svu pažnju na karavanu što se približavala.

Iznenada jedan od jahača koji su pratili mazge spazi Shevlina i naglo se zaustavi. Shevlin u istom trenu izvuče revolver i podbode konja.

Iznenadeni vranac poskoči i jurne nizbrdo kao vjetar. Začuje se zapanjen uzvik, i jedan se Hollisterov čovjek naglo okrene. Mike odmah opali.

Bio je udaljen pedesetak metara, ali je promašio. Međutim, natjerao je protivnika da se trzne natrag, izgubi ravnotežu i nađe u nepovoljnom položaju za hitac.

Zaštekće oružje. Mršavi Teksašanin na čelu kolone podbode konja i jurne uzbrdo. Zaista se brzo snašao. Jedan od ljudi u zasjedi podigne pušku, ali se Mike već nađe među njima. Opali čovjeku u lice i sruši ga pod vrančeva kopita, zatim naglo okrene konja.

I Teksašanin se već našao među napadačima; konj mu se srušio i njištao, a on je pucao, pao i opet pucao.

Uzbrdo pojuriše još dva jahača. Jedan od njih se baci na Winklera, te su se otkotrljali.

Uto Shevlin opazi kako se od karavane odvajaju još dva pratioca i tjeraju konje uz padinu. A onda mu se vranac, već umoran, posklizne i padne. Shevlin se otkotrlja i hitro digne, držeći revolver i našavši se oči u oči s Hollisterom.

— Vrag te odnio! — vikne Hollister. — Trebalo je da te ubijem...

Mike Shevlin osjeti trzaj revolvera u šaci i vidje Hollistera kako se, zgrčivši se kao da ga je ošinuo bič, ruši na mokru travu.

Hitro se okrene, očekujući još nečiji napad. Pucnjava je odjekiva-

la među brdima i potom utihnula. Više se nije čulo ništa osim pljuštanja kiše. Negdje je stenjao netko.

Mike uzme Hollisterov revolver, zatakne ga za opasač i krene po travi.

John Sande je ležao potrbuške. Mrtav. Čovjek koji je sjedio na kamenu iza njega okrene se i pogleda Shevlina.

— Stvorio si se tako kao da si iz neba pao, Mike — progovori on gotovo bezizražajnim glasom. Bio je to Babcock. Još ošamućen od šoka, čvrsto je stezao desnu ruku ne bi li zaustavio krvarenje iz gadne rane na njoj.

I Halloran je ležao mrtav. Od pratilaca karavane poginuli su Teksašanin i još dvojica.

Jessu Winkleru nije bilo ni traga. Ostali su pratioci pokupili mazge i, spremno držeći puške, bdjeli uz njih. Postupili su mudro.

Mike Shevlin se pažljivo osvrne oko sebe. Nedostajao mu je jedan čovjek... vjerojatno onaj koji se otkotrljao sa starim lovcom na vu-kove.

Dovikne ljudima kraj mazgi, te se dvojica zapute uzbrdo, jašući oprezno.

— Ti previj rane onom čovjeku — reče on bližem jahaču. — Nije zaslužio da ovako umre. A ti — obrati se drugom — pohvataj konje.

Tada pride vrancu, popne se na njega i polako odjaše tamo gdje je prije vidio Winklera i onog čovjeka iz karavane. Ugleda najprije Jessa Winklera. Starac je ležao potrbuške na protivniku i iz leđa mu je virilo nešto sjajno. Zaustavivši se, Mike opazi da je riječ o vršku oštra noža.

— Hej! — javi se prigušen glas. — Skini ga s mene. Smrdi kao kuga.

Mike sjaše i, uhvativši starog lovca za bluzu od jelenje kože, podigne ga. Dotada ukliješten između dvaju srušenih stabala i priti-

snut lovčevim mrtvim tijelom, čovjek se izvuče iz škripca. Bio je vrlo mlad.

— Navalio je na mene kad sam se digao, i nisam bio spreman za to. Srušio sam se na leđa, držeći u ruci nož.

— Imaš sreću što si ga držao kako treba — odvрати Mike. Bez žaljenja pogleda divljeg starca, hladnog i opasnog poput vukova koje je godinama lovio. — Jesi li ozlijeđen?

— Samo ogreben.

— Pretraži im džepove i provjeri imaju li kod sebe kakve adrese. Možda imaju neku rodbinu koju bi trebalo obavijestiti.

— Bili bismo nastrugali — reče momak — da se nisi ti sjurio niz obronak. — Pruži ruku. — Zovu me Billy the Kid.

— Ti si već četvrti kojeg sam upoznao — nakesi mu se Shevlin — a nisi Bonney.

— Nisam ni Claiborne. Zovem se Daniels.

Mike Shevlin se polako vrati do Raya Hollistera i zagleda se u njega.

— Kazat ću im gdje si, Ray — promrmlja. — Ako te netko želi pokopati, neka dođe po tebe. Mi nemamo vremena.

Promatrajući ga, sjećao se prošlosti. Kad je upoznao Raya Hollistera, on je imao lijep ranč, ali nije nikada bio zadovoljan... otjerao je jednu poštenu djevojku u smrt, zbog njega je stradalo još nekoliko ljudi, a sada se napokon i on smirio. Dobio je svoje.

— Krenimo! — dovikne ljudima što su bili kraj mazgi. — Pred nama je još petnaestak kilometara!

— Hoćeš li ih pokopati? — zapita ga Babcock. Razoružali su ga, previli mu ranu i učvrstili mu ruku povezom oko vrata.

— Tko ima lopatu? — odvрати Mike. Zatim doda: — Ako želiš

ostati ovdje i pokopati ih, možeš.

— Do sada te nisam smatrao bezosjećajnim čovjekom — reče Babcock, gledajući ga netremice.

— Znatno sam otvrdnuo one noći kad je stradala Eve Bancroft. Nije mi se svidjela, ali bi za Raya Hollistera bila pošla i u pakao, a on ju je ostavio na cjedilu.

— Što ćeš učiniti sa mnom?

— Dovraga, ne mogu te ovdje ostaviti niti si mi se zamjerio. Ne mogu ti prigovoriti ni zbog čega osim što si pogrešno ocijenio svog gazdu. Podi s nama, a kad sidemo u nizinu, odjaši u Rafter.

— Rafter? — izusti zapanjeno Babcock. — Zar ovako ranjen? Put donde bio bi za mene pravi pakao!

— A što misliš da nas očekuje u Tappan Junctionu? — prozbori tiho Shevlin. — Ondje nas čeka Ben Stowe.

XIX

Kad su se približili Tappan Junctionu na tri kilometra, ugledali su obje građevine. U jednoj su bili salun, poštanski ured i trgovina, a u drugoj telegrafski ured. Na sporednom su kolosijeku vidjeli nekoliko vagona za prijevoz stoke i jedan zatvoreni vagon.

Umoran od dugog jahanja, Mike Shevlin je napeto gledao kroz kišu. Ostao je još jedan sat do sunčeva zalaska i, budući da je nebo oblačno, rano će se smračiti.

Kraj njega je, izmučen i blijed, jahao Babcock. Izgubio je dosta krvi i pogurio se od iscrpljenosti. Vidjelo se da nikako ne može odjahati do Rafter Crossinga. Izdržao je u sedlu zahvaljujući samo čeličnoj volji i žilavom tijelu. Bili su mu prijeko potrebni odmor i njega.

— Ova se borba tiče i mene, Mike — reče on. — Odjahat ću tamo s tobom.

— Slušaj, što bi učinio Ben Stowe ako bi ti dojahao tamo sâm?

Babcock pokušava razmisliti. Budući da je bio ošamućen, teško je sabrao misli.

— Vrag me odnio ako znam — promrmlja. — Vjerojatno bi me upitao što se dogodilo, a onda bi me ili ustrijelio, ili bi me pustio.

— Odjaši tamo. Kaži mu sve što ga zanima. Uvjeran sam da će htjeti čuti sve što mu možeš ispričati i mislim da te neće ustrijeliti. Ben Stowe ubija samo onda ako smatra da postoji valjan razlog... ti si sada izbačen iz borbe, i to će mu biti sasvim jasno. Ondje je Tag Murray, a on zna vrlo spretno previjati rane, čak bolje nego neki liječnici. Odjaši tamo.

Babcock je oklijevao, zatim pogleda preko ramena kolonu iza sebe.

— A što je s njima, Mike? Oni su Benovi plaćenici.

— Ako se ne varam, jedan od njih, ili možda više njih, trebalo bi da me napadnu dok jašemo kroz nizinu. Osim ako me Ben želi sačuvati za sebe. Rekoh ti, Ben Stowe ubija samo kad postoji valjan razlog, ali uz dva izuzetka: Raya Hollistera i mene. Nas je želio ubiti iz užitka. Nikada me nije podnosio, a ni ja njega.

— Mike... pogledaj tamo! — dovikne mladi Billy Daniels, približivši im se. — Onaj jahač je žensko!

Približio se i Al, jedan od one dvojice ljudi s pijucima koje je Shevlin vidio u rudniku.

— Ono je Ridi na šarcu — reče.

— Odakle mu nekakva žena?

— Dovraga, pa to je ona Laine Tennison! — izusti uzbuđeno Billy. — Nitko ne jaše na ženskom sedlu tako spretno kao ona!

— Evo, vidiš — prozbori Babcock i pogleda Shevlina. — Stanje se zamrsilo. Ne treba li ti sada pomoć?

— Otidi tamo — reče mu opet —

Mike. — Ispričaj Benu sve što ga zanima i ne brini za mene.

Babcock je još oklijevao.

— Mike, nisam više naročito sposoban, ali ti si, čovječe, pravi stočar i spreman sam ti pomoći. Poći ću s tobom ili ti štititi leđa, što god ti je milije.

Shevlin mu položi ruku na rame.

— Odjaši tamo — ponovi mu.

Babcock dodirne petom konja i udalji se.

— Što mu je? — zapita Billy Daniels. — Što je htio učiniti?

Mike Shevlin okrene konja tako da ih je gledao sve. Znatiželjno je, donekle podrugljivo, prelazio pogledom po njima.

Pomislio je da mi netko od vas namjerava pucati u leđa — reče.

— Pomislio je da vam je Ben Stowe dao takav zadatak. Je li to istina, momci? Netko od vas se želi obračunati sa mnom? Ako želi, ne mora čekati.

Vinčesterka mu je bila u navici na sedlu, a kabanicu je raskopčao i obje ruke držao tako da su ih jasno mogli vidjeti. Gledao ih je i čekao. Treba da najprije ovdje razbistri situaciju, mislio je. Kad bude ujahao u Tappan Junction, morat će gledati samo pred sebe.

— Moje je mišljenje ovakvo — progovori Billy Daniels, prekriživši ruke na jabuci sedla. — Borio si se zajedno s nama na obronku. Jurnuo si niz padinu iako nisi morao i spasio si nam kožu... barem nekima među nama.

— Dabome! — složi se Al. — Ben nas plaća, ali ovo je nešto drugo.

— Treba li ti pomoć? — zapita Billy.

— Ne treba... samo me pustite da odjašem tamo i sredim račune s Benom.

— Dobro — promrmlja Al. — Čuo sam da Ben Stowe vraški spretno rukuje revolverom. Htio

bih vidjeti kakav je čovjek za kojeg radim.

— Hvala, momci. Dotjerajte za mnom mazge. Ali se držite podalje od Bena Stowe i mene, a ako opazite da je ona djevojka u nevolji, pomozite joj. Ona je prava dama, momci. — Shevlin pokaže na mazge. — Sve ovo pripada, prema zakonu, njoj.

Polako im okrene leđa i odjaše u laganom galopu kroz preriju u koju se uvlačio suton.

*

Prostorija koja je služila kao krčma i istodobno trgovina bijaše dugačka, s niskim stropom. Na policama su bile svakakve konzerve, hlače, kišne kabanice i čizme. Za pultom, koji se ujedno upotrebljavao i kao šank, sjedili su Tag Murray i telegrafist, gledajući svoja posla.

Ridi je, još blijed zbog prijekora što ih je čuo zato što je doveo Laine Tennison u Tappan, čvrsto držao u šaci čašu piva i buljio u krugove što ih je stvarao na šanku.

— Ako namjeravate oteti moje zlato, gospodine Stowe — reče Laine, stojeći uspravno i smiješeći se Benu — očekuju vas nevolje. Morat ćete prerezati telegrafske žice, pa i pucati. Ovaj poslušni psić — pokaže na Rida — nije opazio da su doktor Clagg, Billy Townsend i još neki... uključivši Wislona Hoyta... upravo sedlali konje kad smo prolazili mimo staje.

— Gospodice — prozbori osorno Ben Stowe — sjednite i zavežite.

— Hej, čekaj malo, Bene... — pobuni se Tag.

— I ti zaveži. Ridi, uperi u njih sačmaricu. Pokušaju li bilo što, isprazni u njih obje cijevi, zatim ih ponovo napuni i još jednom opali.

— Zar uistinu vjerujete — reče Laine — da ćete iznijeti odavle zlato? Zar će to biti tako lako?

Ben Stowe je već popuštala srdžba. Ridi je grdno pogriješio dovevši ovamo Laine Tennison, no on mu je zasada potreban, a djevojka ne stvara nikakve velike neprilike osim što zanovijeta.

— Oprosti, Ridi, maloprije sam govorio pregrubo. Međutim, znaš da nam u ovakvim trenucima ne treba histerična ženska.

— Naravno, gazdo. Nisam razmislio.

Ben Stowe je čuo nekog konja kako se približava. Kad se zaustavio vani, napola se okrene prema vratima. Začuse se teturavi koraci. Vrata se otvore i uđe Babcock.

Lice mu je bilo izmoždeno, rana je opet prokrvarila i košulja mu se već ukrutila od zgrušane krvi.

— Tag — prozbori on — teško sam ranjen. Vrlo teško.

Ne obazirući se na sačmaricu, Tag Murray mu hitro pride i pomogne mu da sjedne. Premda to nitko nije zatražio od nje, Laine Tennison ode do štednjaka i natoči vruće vode u limenu zdjelu. Tag počne rezati škarama košulju.

— Što se dogodilo? — zapita Ben Stowe. Kad mu Babcock nije odgovorio, pride šanku, natoči čašu viskija i pruži mu je. — Što se dogodilo? — upita opet.

Babcock ispije piće u dva gutljaja.

— To je prvi viski kojim si me počastio, Bene. Hvala. — Pogleda Stowe u lice. — Kad se tvoja karavana nije pojavila, Winkler je naslutio što se dogodilo, pa smo krenuli kroz brda i pripremili zasjedu. A onda nas je napao sleđa onaj prikleti Shevlin. Nije mi jasno kako se našao ondje. Navalio je na nas prije nego što smo se snašli, te je prvim hicem upozorio goniče mazgi. Odmah su jurnuli uz obronak. Shevlin je ustrijelio Raya Hollistera. Poginuli su i Winkler, Sande i Halloran.

— Koliko je mojih ljudi stradalo?

– Trojica su poginula, a dvojica su samo ogrebeni.

– A Shevlin?

– On će dotjerati ovamo mazge. Kazao mi je neka požurim amo kako bi mi Tag previo ranu.

Ben Stowe pogleda s gađenjem ruku. Iako navikao na nasilje, nerado je gledao posljedice nasilja, a Babcockova je ruka izgledala jadno. Metak je smrskao lakat, rastrgao biceps i zabio se u rameni mišić.

– Treba da pozovemo ovamo doktora Clagga, Babcock – reče Tag Murray. – Ruka ti je u lošem stanju. Ne vjerujem da ti itko može ponovo osposobiti lakat.

– Namjesti ga što bolje možeš – promrmlja Babcock, natmureno razmišljajući o svojoj budućnosti ako bude jednoruki kauboj. Doduše, vidio ih je nekoliko bez ruke koji su se vrlo dobro snašli. Ako su uspjeli drugi, može i on.

– Što god se dogodilo – progovori Ben Stowe – vi se, ljudi, ne miješajte. Ne bih htio nikoga ubiti dok štitim zakonitu pošiljku zlata. Ovaj čovjek – pokaže na Babcocka – ogriješio se o zakon. Pokušao je ukrasti pošiljku iz rudnika kojim ja upravljam. Molim vas, zapamtite to.

– Vi ste otpušteni – umiješa se Laine – i nemate ovlaštenje za takvu pošiljku.

– Čekajte malo, gospodice – reče ljubazno Stowe i nasmiješi joj se – ja znam samo da ste u gostima kod doktora Clagga. Ne znam ništa drugo o vama. Koliko mi je poznato, vi nemate nikakvih ovlaštenja niti postoji bilo kakav razlog da budete ovdje osim što je Ridi pomislio da bih ja htio razgovarati s vama. Prevario se. Ja šaljem – nastavi, govoreći razgovjetno – omanju količinu zlata iz rudnikâ i imam pravo na takav postupak. Umiješa li se bilo tko, poduzet ću ono što mi dopušta zakon.

Laine se nemoćno osvrne oko sebe. Telegrafist samo slegne ramenima. Tag Murray je bio zauzet Babcockom, a Ridi se zadovoljno cerio. Naravno, ono što je kazao Stowe bilo je istina. Čak i kad bi se pojavio ovdje neki predstavnik zakona, ona ne bi mogla zaustaviti pošiljku... ne bi se to moglo učiniti samo na njezinu riječ. A vlak stiže za nepun sat.

U središtu zbivanja je Mike Shevlin. On je ključni čovjek. Radi za nju, no Ben Stowe mu je ponudio veću zaradu. Postoji li između nje i njega još nešto, nešto dublje, ili su posrijedi samo njezine želje?

Ben Stowe pride prozoru i pogleda van, ali se već smračilo, pa nije mogao vidjeti ništa. Gledajući ga, Laine je strahovala za Mikea Shevlina. Stowe joj se činio nepobjedivim. Bio je visok, snažan, nesavladiv.

– Bene – progovori iznenada Murray – moramo pozvati doktora Clagga. Inače će ovaj čovjek izgubiti ruku.

– Ma, neka ga vrag nosi! – reče bijesno Stowe, a onda pogleda letimice Babcocka. Uostalom, sve će se srediti mnogo prije nego što bude mogao doći ovamo Clagg. – U redu – promrmlja i slegne ramenima.

U sobi nastane muk dok su svi razmišljali o pitanju tko će otići po liječnika.

Laine pogleda Bena Stowe, smješkajući se.

– Uvjerena sam da bi Ridi rado otišao po njega. Nije li tako, Ridi?

Stowe se naglo okrene od prozora.

– Taman posla! Potreban mi je ovdje. – Osvrne se oko sebe. – Možeš otići ti, Tag, ili pričekaj dok ne stignu moji ljudi, pa ću poslati nekoga od njih. Naposljetku, imam još šestoricu ljudi sa Shevlinom.

– Ne budi previše siguran u to – reče Babcock.

– Što hoćeš kazati?

– Hoću kazati da su ti ljudi prešli s Mikeom Shevlinom preko planine i da ih je Mike, kad je započela borba, izvukao iz škripca. Mike je bio s njima... a ti nisi. Stoga ne vjeruj previše da su oni još i sada tvoji ljudi.

– Ja sam ih kupio i platio – reče prezirno Stowe.

– Ako misliš tako, onda se grdno varaš. Ne mogu se tako kupovati ljudi. Istina, oni rade za plaću, ali se njihova odanost ne može kupiti. U ovom si času za njih netko tko sjedi negdje u toploj sobi. A Mike Shevlin jaše s njima. Po njemu pljušti kiša kao i po njima, smrzava se kao i oni. Da nisam ranjen, i ja bih jahao s njim.

Ben Stowe ostane kraj prožora još trenutak-dva, a onda se vrati do šanka i razmota dugački zavežljaj što mu je, dok je jahao, bio iza sedla. Izvadi iz njega dvije dvojcijevne sačmarice i hladnokrvno ih napuni. Zatim uzme vinčesterku i provjeri da li je metak u cijevi.

Svi su šutjeli i samo ga gledali, a on se nije obazirao na njih. Zapravo, nisu ni postojali za njega, jer se potpuno usredotočio na ono što se priprema. Odavale su to njegove kretnje.

Prolazile su minute. Najednom Laine opazi da se Stowe znoji; ljeskale su mu se kapljice na čelu. Kad je izvana dopro neki tih zvuk, žustro se okrenuo. Nešto zaštropoće na krovu.

Iznenada prođe mimo kuće nekoliko konja. Vani se netko nasmije. Nakon kratke tišine lupe neka vrata. Telegrafist podigne glavu.

– To su moja vrata – reče i, lukavo pogledavši Stowe, doda: – Zna li se tkogod među tim ljudima koristiti telegrafom? Shevlin je svašta naučio.

– Ne budi glup! – odbrusi mu Stowe. – Poznam ga od djetinjstva.

– Hoćeš reći da si ga poznao dok je bio još dijete – umiješa se Babcock – no otada je štošta doživio i izmijenio se. Ne znaš baš ništa o njemu!

Stowe je, međutim, mučilo pitanje: gdje je sada zlato? Da li ga utovaruju u vagon?

– Slušaj, Ridi, ja ću sada izaći, a ti pripazi na ove ljude i zadrži ih unutra – reče. – Babcock, poslat ću jednog svog čovjeka po doktora Clagga. Ne bih htio da pati. Uostalom, nekoć davno smo se povremeno družili. – Prelazio je pogledom po njima. – Sve što sam poduzeo u vezi s ovom pošiljkom bilo je zakonito. Ne bih htio da me bilo tko pokuša sada zaustaviti. Sasvim opravdano ću pomisliti da hoće ukrasti zlato.

Krene prema vratima i izađe.

XX

Oblaci su se razišli i pojavile su se zvijezde, no sa streha u Tappan Junctionu još je kapala voda.

Na privezištu bilo je šest konja. – Upravo je još jedan sišao s planine, ostavši bez jahača nakon popodnevnih pucnjave, te je sada stajao blizu privezanih konja.

Naslanjajući se na ogradu obora, Mike Shevlin je vidio Bena Stowe, kad je izašao. Desna mu je ruka bila ispružena uz tijelo, što je značilo da nosi na toj strani oružje koje se ne može lako vidjeti. Poznajući sve smicalice, Mike ga je zamišljeno promatrao.

Ben se oprezno osvrne oko sebe. Sličio je starom medvjedu koji je nanjušio nevolje, ali ih još nije uspio otkriti. Zaputi se prema telegrafskoj postaji s druge strane pruge.

– Gdje je Shevlin? – zapita kad je otvorio vrata. Odgovor je bio prigušen, pa ga Mike nije mogao čuti. Tada Stowe opet progo-

vori. — Dobro. Ja vas, momci, izvršno plaćam, pa hajdemo sada po njega!

Očito je jedan čovjek prišao vratima, jer su se sada riječi jasno čule. Činilo se da govori Billy Daniels.

— Htjeli bismo da ga ščepaš sâm. Bit će to ravnopravna borba. Negdje je u blizini.

— Dakle, tako? Onda ste otpušteni. Svi! Gubite se odavde!

— Svida nam se ovdje — javi se Al. — Ostat ćemo i prisustvovati predstavi.

Ben Stowe se šutke okrene, a onda zastane.

— Čekajte — reče — Babcocku je potreban liječnik Clagg, inače će izgubiti ruku. Neka netko odjaše po njega.

Nastane kratka šutnja, a onda se iz skupine izdvoji jedan čovjek.

— Ja ću otići — reče. — Ako mogu spriječiti da izgubi ruku, rado ću pomoći.

Ben Stowe se zaustavi nasred željezničke pruge i pričekava dok se konjski topot nije izgubio u daljini.

Dobro, gdje bi mogao biti Shevlin? U oboru? Ili u vagonu kojim će se prevesti zlato? Vjerojatno je u vagonu. Kad su mu se oči priviknule na tamu, krene po pruzi.

Mike Shevlin je dobro znao kakve misli prolaze Stoweu kroz glavu. Znao je što bi on mislio u takvim trenucima.

Iz daljine se začuje zvižduk lokomotive. Dakle, ostaje vrlo malo vremena. Ovaj se obračun, Bene, odavno pripremao, pomisli Shevlin dok je gledao Stoweja kako mu se približava. Jesi li ga zamišljao ovako? Samo ti i ja u mračnoj, vlažnoj noći?

Iznenada Ben Stowe korakne ustranu i nestane. Mike je stajao kao kip.

Što sada? Da li je Stowe samo koraknuo ustranu i šćućurio se u

mraku ili se nastavio približavati, hodajući uz prugu? Bio je izvan svjetla i vjerojatno se sakrio u plitki jarak kraj željezničkog nasipa.

Iznenada dotakne Shevlina iza uha hladan čelik.

— Mogao bih prepustiti njemu da te ubije — progovori leden glas — no jednostavnije je ovako.

Clagg Merriam!

Shevlinu je jedna noga bila na donjoj prečki ograde, te se sada, čim je začuo glas, snažno odgurne njome natrag.

Čovjek iza njega zatetura i pucaj odjekne Mikeu tik kraj uha. Zajedno su se srušili na zemlju, no Shevlin se odmah otkotrlja i zavuče pod rampu za ukrcavanje stoke u vagone.

Pomislivši da se puca na njega, Ben Stowe odmah uzvratihicem. Uto se oglasi i puška s krova vagona za prijevoz stoke i vrcnu iskre kad je tane pogodilo željezničku tračnicu nedaleko od Bena.

— Što se to događa? — dovikne netko iz telegrafske postaje.

Pritajivši se pod rampom, koja ga je donekle štitila, Mike Shevlin je čekao. U blizini je Clagg Merriam... a na vagonu je još jedan... vjerojatno Burt Parry.

Zašto nije Merriam odmah opalio, umjesto što je najprije progovorio? A Parry nije smio otvoriti vatru dok ne ugleda sasvim jasno Bena Stoweja. Sve bi bilo vrlo jednostavno da su imali dovoljno strpljenja.

Već ga je boljela skrvčena noga, ali je nepomično čekao, spremno držeći revolver.

— Mike! — dovikne iznenada Ben Stowe iza obora. — Sredimo ih! Upleli su se u naš osobni obračun!

Upravo u tom trenu bljesne plamčak iz revolvera i metak baci iverje Mikeu u lice. Hitac je bio

ispaljen s nepuna četiri metra. Shevlin jurne iz zaklona, pucajući pritom, te začuje potmuo udarac taneta u meso i prigušen jauk.

Revolver ponovo rigne vatru, ali ovaj put nije bio uperen u njega. Opali u mračni lik dok je trčao mimo njega. Podigne revolver i htjede još jednom opaliti, ali u tom času odjeknu dva hica, gotovo istodobno. Prvi je ispalio Merriam, ranjen, ali ne i mrtav, a drugim je odgovorio Ben Stowe.

Shevlin je čuo kako Merriamu ispada revolver iz ruke, a onda se nagne u stočni vagon i brzo ispali tri hica u krov vagona gdje je ležao Burt Parry.

Parry krikne, a Stowe, koji se već popeo na jedan od susjednih vagona, smjesta okine. Tijelo sklizne s krova i padne nedaleko od Shevlina.

– Bene! – dovikne on.

– Govori!

– Sredili smo ih obojicu. Ukrcaj se sada u vlak i nestani odavde.

– To bi ti htio, ha? – Benov se glas iznenada promijenio. – Otputovt ću, dabome, no najprije ću tebe ustrijeliti!

– Bene... reci mi nešto. Tko je ubio Elia?

– Ja sam ga ubio, budalo prokleta! Merriam je mislio da je to on učinio. Svadali su se, potom je Merriam opalio i promašio, pa sam tada ja ubio Elia... kroz uredski prozor.

Mike izuje jednu čizmu, zatim drugu. Imao je na nogama debele vunene čarape. Bio je uvjeren da mu se Ben nastoji prišuljati, jer su posljednje riječi doprle izbliza. Slutio je da ima, premda je dosad pucao iz revolvera, još sačmaricu ili pušku... iz ovakve blizine može sačma presjeći čovjeka nađvoje.

– Još se možeš povući, Mike – progovori iznenada Ben Stowe. – Ne moraš umrijeti.

Koliko je još udaljen? Možda dvadesetak koraka. Zacijelo je u nekakvu zaklonu i čeka odgovor kako bi mogao otvoriti vatru.

Okrenuvši se brzo, Mike potrči po pruži, gazeći nečujno po drvenim pragovima. Čuo je vlak, već mnogo bliže, koji je zviždukom najavljivao svoj dolazak. Skoči prema oboru i šmugne iza ugla.

Lokomotiva je zasad osvjetljavala ravnicu, jer još nije izašla iza okuke. Kad prođe kroz krivinu, svjetla će obasjati poprište obraćuna.

Odjekne opet reski zvižduk, zatim se pojavi lokomotiva i uperi svoja svjetla. Ben Stowe je, stojeći nasred pruge i držeći u rukama sačmaricu, čekao baš taj trenutak.

Ugledali su jedan drugoga istovremeno... možda je Mike imao sćuću prednost, jer nije bio ondje gdje ga je Ben Stowe očekivao. Sačmarica se podigne, a Mike opali. Oko njega fjukne sačma i trzne mu hlače. Koraknuo je naprijed i ponovo opalio. Ben Stowe se sruši na ruke i koljena. Vidjevši da vlak juri prema njemu i da se neće navrijeme zaustaviti, Mike jurne naprijed i očajnički ga, u posljednji čas, povuče s pruge.

Kad je vlak protutnjao mimo njih, Ben Stowe se podigne na koljena, čvrsto držeći u šaci kolt.

– Hvala ti, Mike! – vikne i opali.

Shevlin se zaprepasti kad ga je pogodio metak i shvati da je ispuštio revolver.

Naglo gubeći snagu, Stowe je nastojao položiti cijev preko podlaktice i ispaliti smrtonosni hitac. Mike Shevlin izvuče Hollisterov revolver iza pojasa i okine tripot što je brže mogao.

Stowe opali samo jedanput. Metak promaši cilj, udari o čeličnu tračnicu i, jezivo zviždeći, odbije se u noć.

Osvrnuvši se samo za tren, Mike

opazi da s vlaka silaze putnici i da su se približili neki jahači, no u glavi mu je bila samo jedna misao: mora dokrajčiti Bena Stowea.

Benovo je lice bilo krvavo i košulja mu se već natopila krvlju.

— Pobijedio si me — prostenje on. — Uvijek te pratila sreća!

Dok je još to govorio, iznenadjuće brzo podigne revolver, te je Mike ponovo opalio u njega.

Nakon toga se čulo u tišini samo šištanje pare iz lokomotive, zatim se začuše uzbuđeni glasovi i tapkanje nogu.

Netko je već klečao kraj Shevlina. Bio je to doktor Clagg.

— Babcock je teško ranjen — prozbori Mike — pa bi trebalo do njega...

Međutim, nije odvajao pogled od Bena Stowea, stežući u šaci revolver i čekajući da se on opet pomakne. No Ben se nije micao niti će se više ikada.

— Kazao je da me prati sreća — izusti polako Mike — a ipak me pogodio.

— Preživjet ćete — uvjeravao ga je doktor Clagg. — Vaš soj teško umire.

K R A J

U PRIPREMI:

**John Gray
Sivi eskadron**

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 46.800 d, a za šest mjeseci 23.400 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO).

Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00, (avionom £ 15,00).

Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

Ne propustite idući broj LASA
– najboljih western romana!

WESTERN ROMAN
LASO

LASO

U S K O R O
SPECIJALNO IZDANJE
JESEN '88.